

**Univerzita Palackého v Olomouci**  
**Filozofická fakulta**  
**Katedra psychologie**

**VÝKONOVÁ MOTIVACE JEZDCŮ V DOSTIHOVÉM  
SPORTU**

(Achievement Motivation of Riders at the Horse Racing)



**Bakalářská diplomová práce**

Autor: Mgr. Lenka Sýkorová  
Vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeněk Vtípil, CSc.

Olomouc  
2015

### **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou prací na téma „Výkonová motivace jezdců v dostihovém sportu“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

Chtěla bych velmi poděkovat vedoucímu diplomové práce, panu doc. PhDr. Zdeňku Vtípilovi, CSc., za jeho vedení, trpělivost a cenné rady a připomínky. Rovněž bych chtěla poděkovat Ing. Soně Froňkové, Ph.D., ze Střední školy dostihového sportu a jezdeckví v Praze – Velké Chuchli za vstřícnost a pomoc při sběru dat, svému partnerovi Lukášovi za pomoc při sběru dat a za konzultace k otázkám dostihového sportu, a v neposlední řadě děkuji všem účastníkům, kteří byli ochotni vyplnit dotazníky.

V Bystřici dne .....

.....

## Obsah

ÚVOD.....	5
TEORETICKÁ ČÁST DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	6
1 K některým aspektům dostihového sportu a povolání dostihového jezdce .....	6
2 Pojem a obecná charakteristika motivace .....	8
3 Výklad pojmů souvisejících s motivací .....	9
3.1 Motivy .....	9
3.2 Incentivy.....	10
3.3 Potřeby .....	10
3.4 Zájmy .....	11
3.5 Postoje.....	11
3.6 Hodnoty.....	11
3.7 Vůle.....	12
3.8 Emoce.....	12
4 Sportovní motivace .....	12
4.1 Aspirační úroveň ve sportu .....	14
5 Výkonová motivace .....	14
5.1 Výkon.....	15
5.2 Kauzální atribuce .....	16
5.3 Soutěživost .....	16
5.4 Teorie výkonové motivace .....	17
5.5 Utváření výkonové motivace .....	19
5.6 Diagnostika výkonové motivace .....	19
6 Charakteristika dostihového sportu .....	20
7 Dostihový jezdec.....	22
7.1 Jezdec z povolání .....	22
7.2 Jezdec amatér .....	23
8 Specifika profese dostihového jezdce.....	23
9 Empirické poznatky k výkonové motivaci .....	24
VÝZKUMNÁ ČÁST DIPLOMOVÉ PRÁCE .....	27
10 Problém, cíle a hypotézy.....	27
11 Aplikovaná metodika.....	28
11.1 Dotazníky .....	28
11.1.1 Dotazník SUPOS – 7 .....	28
11.1.2 Dotazník MP-z.....	29
11.1.3 Dotazník motivace k výkonu LMI.....	32
11.2 Statistika .....	34
12 Popis souboru, organizace šetření.....	35
12.1 Základní soubor .....	35
12.2 Výběrový soubor .....	35
12.3 Organizace a průběh šetření .....	37
12.4 Etika výzkumu.....	38

12.5	Symbolika výsledkové části .....	39
13	Výsledky výzkumu .....	40
13.1	Základní výstupy dotazníku SUPOS – 7 .....	41
13.2	Základní výstupy dotazníku MP-z.....	43
13.3	Základní výstupy dotazníku LMI .....	45
13.4	Vybrané koreláty .....	47
13.4.1	Seniorita a vybrané proměnné .....	47
13.4.2	Počet vítězství a vybrané proměnné .....	49
13.4.3	Suma SUPOS a vybrané proměnné .....	51
13.5	Ostatní signifikantní koreláty .....	51
13.5.1	Koreláty proměnné seniorita.....	52
13.5.2	Koreláty proměnné počet vítězství .....	53
13.5.3	Koreláty jednotlivých dimenzí dotazníků.....	54
13.6	Srovnání souborů žokejů a ostatních jezdců ve vybraných proměnných.....	56
13.7	Ostatní signifikantní rozdíly .....	58
13.8	K platnosti hypotéz.....	59
14	Diskuze .....	62
15	Závěry .....	67
16	Souhrn.....	70
	Seznam použitých zdrojů a literatury .....	74

#### Seznam příloh

Příloha 1: Zadání bakalářské diplomové práce

Příloha 2: Abstrakt diplomové práce v českém a anglickém jazyce

Příloha 3: Výstupy dotazníků SUPOS - 7, MP-z, LMI

## ÚVOD

Přirozenou a nevyhnutelnou součástí života každého jedince je jednání. Přitom úmysl jednat a následně samotné jednání, ať už jakékoliv a s jakýmkoliv cílem, musí být provázeny určitou hnací silou, něčím, co člověka přiměje k dané aktivitě – jedinec musí být k aktivitě motivován. Lze tedy říci, že pozadí veškeré lidské činnosti tvoří motivace, a její individuální úroveň významnou měrou určuje, jak se daný člověk bude chovat a jak v dané činnosti uspěje.

Lidé se liší mírou motivace – vysoká motivace může napomoci i daleko méně nadanému člověku dosáhnout v určité oblasti mnohem větších úspěchů než člověku talentovanému, kterému potřebná dávka motivace schází; motivace umožňuje jedinci vyvinout velké úsilí a překonávat překážky na cestě za vytyčeným cílem. Ztráta motivace k vykonávání určité potřebné činnosti má pro člověka, a v některých případech i pro jeho okolí, zpravidla negativní dopad.

V současné společnosti, která je silně zaměřená na výkon a na posouvání hranic lidských možností, patří otázka motivace, a zejména výkonové motivace, k zásadním tématům; motivace k výkonu je vnímána jako jedna ze základních komponent úspěchu v zaměstnání. Znalost motivačního „nastavení“ konkrétního člověka, znalost toho, co jej motivuje, může ve svém důsledku přispět ke zvýšení výkonu daného jedince a umožní vyvarovat se chybného přístupu k jedinci, ať už se jedná o výkony žáků ve škole, zaměstnanců na pracovišti, sportovců při tréninku i při soutěžích, či o výkony při jiných činnostech.

V nedávné minulosti měla autorka této práce možnost nahlédnout do prostředí dostihového sportu a poznat několik dostihových jezdců a způsob jejich života. Je nepochopitelné, jak může vyhladovělý a dehydrovaný člověk podávat fyzické výkony, navíc prakticky bez jediného dne odpočinku, aniž by posléze skončil v péči lékařů. Navzdory uvedenému trvá kariéra dostihového jezdce v nezanedbatelném počtu případů daleko déle než kariéra jiných vrcholových sportovců. Po těchto zjištěních začalo autorku zajímat, co dostihové jezdce vede k tomu, že vykonávají profesi spojenou s neustálým a dlouhodobým odříkáním a kromě toho i s vysokým nebezpečím zranění a úrazů, čím jsou právě oni při výkonu svého povolání motivováni; proto se rozhodla zaměřit se na danou oblast ve své bakalářské práci, v níž se zabývá výkonovou motivací specifické skupiny sportovců – dostihových jezdců.

## TEORETICKÁ ČÁST DIPLOMOVÉ PRÁCE

### 1 K některým aspektům dostihového sportu a povolání dostihového jezdce

Dostihový sport patří mezi divácky atraktivní sporty – spojení člověka a zvířete při společném fyzickém výkonu, velké úsilí koní i jezdců, ladnost koňských pohybů, atmosféra dostihů, i možnost vsadit si na „svého“ koně, to vše dohromady zaujme velké množství lidí a nabízí podívanou širokému okruhu obecnstva. Dostihový sport reprezentují na veřejnosti především majitelé koní, kteří vlastní dostihové koně, trenéři koní a sportovci – jezdci, které si najímají na jednotlivé dostihy jak majitelé koní, tak trenéři.

Každý sport, provozovaný jako prostředek obživy, vyžaduje po sportovci celou řadu vlastností, schopností a návyků. Vedle osobnostních charakteristik specifických pro určitý druh sportu, osvojení si správné a efektivní techniky a taktiky, a soustavného a systematického tréninku, se po sportovci vyžaduje i dodržování správné životosprávy a zdravý životní styl, které napomáhají při velkém fyzickém i psychickém vypětí, spojeném s vrcholovým sportem, udržovat organismus v rovnováze, a rovněž přispívají k jeho regeneraci.

Dostihový jezdec je však kvůli svému povolání nucen dodržovat režim odlišný nejen od běžné – nesportující – populace, ale rovněž od sportovců jiných sportovních disciplín, jelikož součástí jeho profese je v drtivé většině případů neustálé hladovění a omezování pitného režimu, jež mají za cíl udržení potřebné tělesné hmotnosti – musí tedy v rámci své profese zásadně potlačovat některé ze základních fyziologických potřeb. K tomu se přidává fyzická zátěž jak při samotných dostizích (dobrý jezdec, o něhož je zájem, absolvuje v dostihovém dni několik dostihů), tak při tréninku a nikdy nekončící denní péči o koně mimo dostihové dny.

Psychický tlak, kterému je dostihový jezdec vystaven, souvisí rovněž se skutečností, že daný dostih by měl zvládnout přesně podle instrukcí, které mu před dostihem udílí trenér koně, na němž jezdec dostih jede (tzv. ordre – jedná se o taktiku zvolenou podle přirozených charakteristik koně<sup>1</sup>). Představy trenéra však nemusí

---

<sup>1</sup> Ordre lze vysvětlit jako představu trenéra o ideálním průběhu dostihu z hlediska konkrétního koně - někteří koně např. vyžadují ostré plynulé tempo v průběhu celého dostihu, které znemožní uplatnit soupeřům razantní zrychlení v závěru dostihu, jiným koním více vyhovuje absolvovat dostih v zadní části startovního pole a uplatnit silný závěr až v posledních fázích dostihu.

korespondovat s aktuální výkonností koně, stejně tak nemusí být vždy v souladu s představami majitele daného koně, takže nepovedený průběh dostihu může být dáván za vinu jezdcovi jak trenérem koně, tak jeho majitelem. Navíc se může stát, že vývoj dostihu je oproti očekávání trenéra zcela odlišný, a jezdec se proto nemůže držet udělených instrukcí a za vzniklé situace musí jednat podle svého uvážení, přičemž zvolená strategie mu může být v případě špatného výsledku vytýkána.

Další úskalí dostihového sportu tkví v tom, že výsledek koně a jezdce v dostihu je závislý na výkonnosti konkrétního koně, tudíž i špičkový jezdec musí umět přijímat prohry jako běžnou součást své profese a musí se vyrovnat s tím, že výsledky závodů nezávisí pouze na něm a na jeho nasazení. Není totiž pravidlem, že špičkový jezdec závodí pouze na špičkových koních – většina dostihových koní zdaleka špičkové výkonnosti nedosahuje, přesto i závody na těchto koních jsou součástí jezdcova povolání. Výborný jezdec sice může díky svým schopnostem podpořit koně v dosažení jeho maximálního výkonu, avšak nemůže jeho výkonnostní úroveň zvýšit.

Kromě toho je jezdec vystaven velkému riziku zranění při dostizích i v tréninku, což rovněž představuje značnou psychickou zátěž. Navíc nesmí připustit, aby zkušenost pádu a úrazu ovlivnila negativním způsobem výkon jeho profese do budoucna.

Po ekonomické stránce je dostihový sport nákladnou záležitostí, provoz tréninkového střediska vyjde na několik milionů korun ročně (samozřejmě s ohledem na počet koní). Jezdci povětšinou pracují v některé z dostihových stájí (resp. tréninkových středisek), kde se starají o koně, a to buď jako zaměstnanci nebo jako osoby samostatně výdělečně činné. Měsíční výdělek za práci ve stáji se pohybuje hluboko pod celorepublikovým průměrem. Jezdcům dále přísluší honorář za odjetí dostihu, jenž je vyplácen automaticky na účty jednotlivých jezdců, vedené na zúčtovacím centru spravovaném Jockey Clubem ČR (Jockey Club ČR je nejvyšší autorita dostihového sportu v naší republice), z účtů majitelů koní – nárok na vyplacení honoráře za dostih vzniká jezdcovi okamžikem, kdy absolvuje vážení před dostihem (honorář tedy jezdcovi přísluší i v případě, že do dostihu neodstartuje nebo dostih nedokončí). Kromě honoráře za odjetí dostihu má jezdec nárok na poměrnou část výhry v případě umístění na finančně dotované pozici (výhra se dělí mezi majitele koně, trenéra a jezdce). Díky honorářům za odjetí dostihu si může jezdec v průběhu dostihové sezóny významným způsobem zvýšit svůj měsíční příjem, avšak nezbytným předpokladem pro tento výdělek jsou jezdcovy schopnosti, na jejichž základě o něj je (případně není) ze strany majitelů a trenérů koní zájem.

Přestože se dostihový sport těší značné divácké oblíbenosti, v rámci České republiky není mnoho dostihových jezdců, kteří by byli známi široké veřejnosti. Ve zpravodajství je prostor věnován pouze několika nejznámějším jezdcům a nejznámějším dostihům u nás; dostihy menšího významu jsou zcela opomíjeny, stejně tak úspěchy českých jezdců v zahraničí zůstávají převážně bez mediální odezvy a nepronikají do širšího povědomí. Sláva jezdců tedy bohužel ve většině případů nedokáže překonat hranice dostihového prostředí.

## **2 Pojem a obecná charakteristika motivace**

Porozumění procesům motivace a jejich povaze a průběhu u konkrétního jedince je nezbytné k pochopení, proč se dotyčný jedinec choval přesně tím způsobem, jakým se choval, a nikoliv nějak odlišně (Kolman et al., 2012); zároveň toto porozumění umožňuje i předvídat jedincovo chování do budoucnosti (Říčan, 2010).

Nakonečný (1996) označuje motivaci za klíčový psychologický fenomén – chování a postoje lidí se organizují kolem určitých motivů, jež dávají chování psychologický smysl. Identifikace motivů lidského chování, která napomáhá porozumění chování druhého člověka, souvisí zároveň se světem lidských hodnot, a proto umožňuje i porozumění hodnotové orientaci osobnosti.

Stejně jako v případě většiny psychologických pojmů není ani motivaci napříč psychologii přisuzován jednotný obsah a neexistuje jednotná, všeobecně přijímaná teorie motivace. Pojem motivace vychází z latinského slovesa *movere*, které znamená hýbat, pohybovat se. Plháková (2004) vymezuje motivaci jako veškeré intrapsychické dynamické síly (motivy), které ovlivňují chování a prožívání člověka takovým způsobem, aby bylo dosaženo změny existující neuspokojivé situace, resp. aby bylo dosaženo něčeho pozitivního. Nakonečný (1996) uvádí, že motivace je proces, který probíhá intrapsychicky, a který vyúsťuje ve výsledný vnitřní stav neboli motiv; má svůj zdroj ve vnitřní a vnější situaci individua. Funkcí motivace je uspokojení potřeb jedince, jež vyjadřují nějaké fyzické nebo sociální nedostatky, tedy motivace zajišťuje účelné chování, které udržuje fyzické a psychické zdraví jedince. Kolman et al. (2012) definují motivaci jako sílu dávající důvod k chování a činům, podmiňující činy a určující druh a intenzitu činů. Obdobně Adair (2004) označuje motivací vše, co přiměje člověka k činu, a Nolen-Hoeksema et al. (2012) vymezují motivaci jako stav, který dodává činnosti jedince energii a směr.



Je třeba rozlišovat vnitřní a vnější motivaci: vnitřní motivace vyjadřuje, co sami chceme, o co máme zájem, vnější motivace je vyvolána vnějšími podněty a pobídkami. Je prokázáno, že vnější motivace má ve srovnání s vnitřní motivací mnohem nižší trvanlivost, a pokud přestane působit podnět, vnější motivace se zpravidla časem utlumuje (Mešková, 2012).

Pojem primární motivace označuje motivaci vzniklou před započítím určité aktivity (bez předchozí aktivity), sekundární motivace značí motivaci vyvíjející se v průběhu konkrétní zkušenosti (Stackeová, 2010).

Weinberg & Gould (2011) popisují tři přístupy k motivaci:

1. Na vlastnost orientovaný pohled – jeho základem je názor, že být motivován je charakteristikou individua; někteří lidé mají predispozice k tomu být úspěšní, a proto mají i vysokou motivaci, jiní lidé mají velmi nízkou motivaci, nekladou si osobní cíle a nemají zvláštní potřeby a touhy. Tento pohled však opomíjí vliv prostředí na motivaci.
2. Na situaci orientovaný pohled – vychází z pojetí, že nejdůležitější je prostředí, které ovlivňuje motivaci především. Pohled orientovaný na situaci však nereflktuje skutečnost, že mnozí lidé jsou vysoce motivováni navzdory demotivujícímu prostředí.
3. Pohled vzájemného působení – výsledná motivace není dílčím výsledkem charakteristiky osobnosti, potřeb, zájmů a cílů, ani výsledkem samostatného působení situací a prostředí, a pokud chceme porozumět problematice motivace, musíme porozumět tomu, jak faktory osobnostní a situační působí dohromady.

### **3 Výklad pojmů souvisejících s motivací**

#### **3.1 Motivy**

S pojmem motivace úzce souvisí pojem motiv. Podle Říčana (2010) jsou motivy mocné síly v lidském životě, které usměřují chování a prožívání do velkých celků a zároveň jsou samy integrovány do celku osobnosti. Jedná se o faktory, které uvádějí do pohybu a mají sílu a směr. Adair (2004) vymezuje motiv jako vnitřní potřebu či touhu, která může být vědomá, částečně vědomá nebo podvědomá, a která působí na lidskou vůli a nutí tak jedince jednat určitým způsobem. Lidské motivy jsou často smíšené, každý čin může být vyvolán více než jedním motivem.

Motiv je relativně stabilní osobnostní nastavení k vyhledávání nebo vyhýbání se tematicky podobným situacím (jako je např. výkon nebo sociální styk). Není přímo pozorovatelný, nýbrž představuje takzvaný hypotetický konstrukt, který napomáhá vysvětlení, proč se jedinec chová určitým způsobem (naproti tomu motivace představuje aktuální proces nebo stav, který se projevuje aktivizací chování a udržením směru, případně cíle). Motivy jsou naučené dispozice, jimž dávají popud situační podmínky (Alfermann & Stoll, 2012).

### **3.2 Incentivy**

Od motivů, které jsou vnitřními mentálními pohnutkami, je třeba odlišovat vnější podněty ovlivňující lidské chování. Tyto vnější podněty se označují jako incentivy neboli pobídky. Není pravidlem, že vnější podněty vždy motivují k určitému chování, v některých případech mohou jedince pouze stimulovat (tzn. upoutat jeho pozornost, aniž by vyvolaly jeho další aktivitu). Incentivy se vnější podněty stávají pouze ve vztahu k existujícím motivacím, resp. motivům (např. nápoj je incentivou pouze pro žíznivého jedince) (Nakonečný, 1996).

### **3.3 Potřeby**

Rovněž pojem potřeba je nutné odlišit od pojmu motiv. Potřebou lze označit vnitřní stav přebytku nebo nedostatku v organismu (Cakirpaloglu, 2012). Potřeba, stejně jako motiv, je vnitřní psychický stav, a je s motivem komplementární (navzájem se doplňují) – jedná se o výchozí motivační stav, který je charakterizovaný nějakým deficitem (Nakonečný, 1996). Maslow (2014) rozlišuje základní (nedostatkové, deficitní) a růstové potřeby (sebeaktualizace) a vymezuje následující znaky základních potřeb: jejich nedostatek vyvolá u jedince nemoc; přítomnost zabrání vzniku nemoci; obnovení vyléčí nemoc; pokud má deprivovaná osoba možnost volby, dává přednost uspokojení těchto potřeb před jinými uspokojeními; u zdravého člověka jsou neaktivní nebo úplně chybí; jedinec pociťuje vědomou nebo nevědomě touhu a chtění a má na jedné straně pocit nedostatku nebo deficitu a na druhé straně má pocit příjemného dostatku. Uspokojováním deficitních potřeb se jedinec vyhýbá chorobám, uspokojováním růstových potřeb získává pozitivní zdraví.

### **3.4 Zájmy**

Říčan (2010) označuje zájmy jako zvláštní druh motivů, jejichž základ tvoří primární, zejména psychologické potřeby, jež jsou konkretizovány v podmínkách určitého kulturního prostředí. Zájem jako odvozená potřeba se uspokojuje prováděním konkrétní činnosti a představuje tu část struktury osobnosti, kterou lze nejnáze ovlivnit.

Nakonečný (1996) chápe zájmy jako vývojově vyšší formy motivů, jež vyjadřují přeměnu potřeb, resp. podmíněné spojení s potřebami.

### **3.5 Postoje**

Postoje vyjadřují subjektivní, prožitkovou stránku motivu a mohou být buď elementární (týkají se jednotlivých objektů s malým významem, např. knihy), nebo mohou být obsahově komplexnější (jedná se např. o postoj k rodině, k pracovnímu kolektivu) (Říčan, 2010).

Vágnerová (2004) charakterizuje postoj jako přetrvávající získanou dispozici k určitému hodnocení, z čehož vyplývají specifické způsoby chování jedince v různých situacích a ve vztahu k určitým objektům. Jelikož postoje vyjadřují vztah člověka k dané oblasti reality, ovlivňují tím způsob, jakým člověk realitu vnímá, jak ji hodnotí, jaké v něm vyvolává emoce, jaký pro něj má význam a jak na ni bude pravděpodobně reagovat; postoje zpravidla vycházejí ze základní hodnotové hierarchie a umožňují člověku snadněji se orientovat ve světě a porozumět mu.

### **3.6 Hodnoty**

Říčan (2010) uvádí, že hodnoty jsou nejobecnějšími postoji, které určují životní styl a orientaci člověka; chápe je jako nejvyšší abstrakci z konkrétních postojů. Vágnerová (2004) hodnotou označuje veškeré objekty, aktivity nebo situace, které mohou uspokojit subjektivně důležitou potřebu. Subjektivní hodnota vnějších podnětů se může měnit v závislosti na okolnostech a vnitřním stavu jedince.

Maslow (2014) rozlišuje základní hodnoty, jež jsou společné téměř všem lidem (tzv. sdílené hodnoty) a dále osobité hodnoty, které jsou vytvářené osobitými potřebami – hodnoty se utvářejí na základě různých způsobů navazování kontaktu se sebou, kulturou i světem, tyto způsoby vyplývají z konstitučních rozdílů mezi jednotlivci.

### **3.7 Vůle**

Vůle je nejvyšším motivačním systémem a může být jak vlastností, tak procesem. Vyjadřuje sebepojetí jedince a vyznačuje se vědomím aktivity a příslušnosti k „já“. Volnímu aktu předchází proces rozhodování, tzn. volba cílů a prostředků, resp. jejich alternativ, zahrnující kognitivní a morální aspekty předmětu, a je provázen záměrným jednáním (Nakonečný, 1996).

Vágnerová (2004) vymezuje vůli jako vědomou složku, jež zahrnuje uvědomění vlastní aktivity, relativní svobody při její volbě a rovněž vědomí odpovědnosti za své rozhodnutí a za své jednání. Jedná se o vědomou volbu určitého cíle, s nímž je spojeno úsilí zaměřené na jeho dosažení, přičemž toto úsilí může být nepříjemné nebo omezující.

### **3.8 Emoce**

Pojem emoce označuje schopnost jedince reagovat libě nebo nelibě na různé podněty, což je spojeno s fyziologickými reakcemi a změnou aktivity, případně i s dalšími vnějšími projevy (Vágnerová, 2004). Emoce a motivace jsou těsně propojeny, navzájem se ovlivňují a podmiňují a vytvářejí motivačně-emocionální systém, jenž má výrazný vliv na lidské chování a prožívání (Plháková, 2004). Vznik potřeb a průběh chování v případě frustrace i v případě dosažení cíle jsou spojeny s emočními zážitky, které jsou nejsilnější ve fázi uspokojení. Vše, co vyvolává vzrušení, má motivační význam, jelikož jedinec se musí podle obsahu tohoto vzrušení adaptovat (Nakonečný, 1996).

## **4 Sportovní motivace**

Motivace ke sportovní činnosti vychází primárně z jedné z hlavních biologických potřeb člověka, kterou je potřeba tělesného pohybu, jež pravděpodobně vzniká nahromaděním energie v pohybových centrech nervové soustavy. Uspokojování této potřeby má od dětství zároveň i společenský dopad, když nežádoucí pohybové projevy jsou tlumeny a žádoucí projevy jsou podporovány. Vedle potřeby tělesného pohybu se na motivaci ke sportovní činnosti podílejí např. potřeba opakování činnosti, potřeba změny, potřeba zaujmout určité místo ve společnosti, potřeba uznání vlastní činnosti apod. (Slepička, Hošek, & Hátlová, 2011).

Motivační struktura sportovce souvisí s jeho osobností, podléhá neustálému vývoji, a je tvořena množstvím hlavních, vedlejších, překrývajících se a často i navzájem protichůdných motivačních seskupení, která se u různých jedinců liší.

Slepička, Hošek, & Hátlová (2011) rozlišují čtyři stadia vývoje motivační struktury sportovce:

První stadium zahrnuje generalizaci motivační struktury a týká se začátku sportovní kariéry. Projevuje se rozptýleností sportovních zájmů a přecházením mezi různými sporty; pro sportovce není důležité, jaký sport provozuje, jelikož se řídí libostí prožitků, vnějšími podněty (např. reklamou), případně je ovlivněn nahodilými okolnostmi (vliv rodiny, sportoviště blízko bydliště). Nebývá obvyklé, že se v prvním stadiu věnuje sportovec přímo tomu sportu, v němž později vynikne.

Ve druhém stadiu dochází k diferenciaci motivační struktury, sportovec již začíná odlišovat svůj postoj ke sportovním činnostem podle úspěchů a neúspěchů. Objevuje se seberealizační zaměření, které začíná převažovat nad libostním uspokojením z pohybu (libost začíná být spojována s úspěchem ve sportu). Tvoří se relativně trvalý základ motivace k té sportovní činnosti, v níž je sportovec úspěšný – vzniká dominantní zaměření na určitý sport, trénink je systematictější, sportovec si osvojuje i teoretické základy sportovní disciplíny.

Třetí stadium se vyznačuje stabilizací motivační struktury, jedná se o kulminační stadium vývoje motivační struktury, v němž se silně projevují motivy soutěžení, sebeuplatnění a sociální odezvy, sportovec směřuje k dosažení vysoké výkonnosti. Objevuje se sekundární motivace – nejde už pouze o libost z pohybu při sportu, ale přidružují se osobní cíle (vítězství, rekordy, sláva, peníze), společenské cíle (reprezentace, známosti, mediální zviditelnění) a další vedlejší cíle. Sportovec je již zkušený, zná své vlastní možnosti a má racionální vztah ke svému sportu.

V rámci čtvrtého stadia nastává involuce motivační struktury, kdy sice přetrvává citově i rozumově podložený vztah ke sportu, jedinec si však zároveň uvědomuje, že ve sportovní výkonnosti dosáhl již svého vrcholu. Dochází k přeměně motivační struktury – ustupují seberealizační motivy vztahující se k nejvyšší výkonnosti, a do popředí se dostává motiv provozování sportovní činnosti pro tuto činnost samu. Může se stát, že takto motivovanému sportovci se závodí velmi dobře a dosáhne často velkých sportovních úspěchů, někdy i větších než dříve, jelikož má více zkušeností a není svázán pocitů nadměrné odpovědnosti.

#### **4.1 Aspirační úroveň ve sportu**

Aspirační úroveň vyjadřuje jedincovo očekávání toho, co se mu podaří uskutečnit. Jedná se o proměnlivou veličinu, na niž mají vliv různé činitele, přičemž nejvýznamnějším činitelem je úspěch. Představa úspěchu závisí na skutečné úspěšnosti a rovněž na posouzení podmínek úspěchu. V úrovni aspirace se tak projeví očekávání úspěchu nebo neúspěchu a dochází ke zpětné vazbě ze skutečně dosažených úspěchů nebo prožitých neúspěchů (Nakonečný, 1996). Od prostého odhadu nebo očekávání výkonu odlišuje aspiraci subjektivita a vztah k motivačním a volným procesům jedince (Slepička, Hošek, & Hátlová, 2011).

Podle Vágnerové (2004) ovlivňuje úroveň osobní aspirace několik faktorů: představa dosažitelnosti určitého výkonu, úroveň sebehodnocení, obecnější zaměření člověka (touha po úspěchu, potřeba vyhnout se neúspěchu) a situační faktory.

Sportovní aspirace podléhá zejména poslednímu výkonu v dané činnosti, výkon přesahující předchozí aspiraci je jedincem považován za úspěch, nižší výkon vede k frustraci. Aspirace je úspěchem zvyšována a frustrací zpravidla snižována. Předpokladem sportovního přístupu ke sportu je tzv. hyperaspirativnost, která představuje neustále vyšší aspirační úroveň, než byl poslední výkon v dané činnosti (sportovec má tendenci neustále se zlepšovat), a je znakem motivovanosti člověka. Zároveň vytváří určité napětí, zda budou aspirace dosaženy, a vede k frustracím v případě neúspěchu (Slepička, Hošek, & Hátlová, 2011).

### **5 Výkonová motivace**

Tématu výkonové motivace je věnována značná pozornost, jelikož výkonnost je důležitým aspektem v mnoha oblastech sociálního života, ať už se jedná o výkonnost žáků ve škole, zaměstnanců, sportovců či výkonnost při jiných lidských činnostech.

Výkonová motivace postihuje vliv motivačních tendencí na skutečný výkon jedince a lze ji obecně vymezit jako tendenci dělat něco lépe (Stackeová, 2010).

Podle definice, kterou předkládají Alfermann & Stoll (2012), je výkonová motivace charakterizována úsilím, zvládnutím úkolů a s tím spojeným překonáváním překážek, přičemž jedinec dosahuje měřitelných hodnot, případně tyto hodnoty předčí; zároveň musí prokázat vytrvalost při neúspěchu a cítit se zodpovědný za své výsledky.

Plháková (2004) popisuje výkonovou motivaci jako schopnost každého člověka realizovat úkoly na určité úrovni; při této aktivitě se jedinec řídí subjektivními standardy dobrého výkonu.

Výkonovou motivaci lze chápat také jako očekávání určitých afektivních změn (tedy libých a nelibých pocitů) ve vztahu k dosažení nebo nedosažení cíle – jedná se o motivační vliv naděje na úspěch a strachu z neúspěchu, který vychází ze zkušeností sahajících až k výchově v rodině, z kauzálních atribucí a dalších činitelů (Nakonečný, 1996).

## 5.1 Výkon

Kolman et al. (2012) uvádějí, že slovo výkon je nepřesným a nevýstižným překladem anglického slova „achievement“, jelikož tento anglický pojem zahrnuje nejen samotný výkon, nýbrž i potřebu dosahování výsledku.

Výkon je určován jednak úrovní motivace, jednak úrovní příslušných schopností<sup>2</sup> daného jedince. Pokud by byla jedna z uvedených veličin nízká, byl by nízký i výkon, z čehož vyplývá, že vysoká motivace může nahradit nízké schopnosti pouze do určité míry, a totéž platí i naopak, vysoké schopnosti nemohou zcela nahradit nízkou motivaci (Vaněk, Hošek, & Man, 1982).

Alfermann & Stoll (2012) zmiňují, že skutečnost, zda je něco považováno za výkon či nikoliv, je výsledkem jednak sociální dohody a jednak individuálních měřítek. Aby bylo možné uvažovat o výkonu, musí být dosažitelný nějaký výsledek, který je možné zároveň zhodnotit podle závazných měřitelných hodnot. Hodnota výkonu může být definována buď ve srovnání s jinými osobami, nebo ve srovnání s předchozími výkony stejného jedince.

Sportovní výkon lze podle Choutky (1981, in Blahutková, Pacholík, 2008) považovat za produkt schopností sportovce v určitém sportovním odvětví, jenž je konečným výsledkem komplexního působení tréninkového procesu. Ve sportovním výkonu je zahrnuto mnoho dalších motivů, od strategických aspektů rozhodování o vlastní sportovní činnosti po motivy, které souvisejí s potřebami osobnosti sportovce a vyplývají z jeho sociálního postavení a způsobu života. Sportovní výkon je tedy sociálně podmíněný – zahrnuje sportovní kolektiv a je předmětem diváckého zájmu (Čechák, Linhart, 1986, in Blahutková, Pacholík, 2008).

---

<sup>2</sup> Schopnosti definuje Vágnerová (2004) jako předpoklady k určité aktivitě s orientačním i adaptačním významem; znamenají určitou možnost, která může být v různé míře rozvinuta a užívána. Vaněk, Hošek, & Man (1982) uvádějí, že schopnosti jsou tvořeny vlohami, k nimž se přidává cvik a zkušenost.

## 5.2 Kauzální atribuce

Kauzální atribuce označuje tendenci člověka přisuzovat pozorovaným aktům chování (svým vlastním i aktům chování druhých lidí) a především jeho výsledkům, úspěchům a neúspěchům, určité vnější a vnitřní příčiny. Atribuování má vliv na očekávání a emoce spojené s motivacemi zejména ve výkonových situacích, v nichž dochází k úspěchu nebo neúspěchu (Nakonečný, 1996).

Nakonečný (1996) rozlišuje vnitřní atribuce (úsilí a schopnosti) a vnější atribuce (obtížnost úkolu a náhoda – štěstí nebo smůla). Slepíčka, Hošek, & Hátlová (2011) dělí atribuce na vnější stálé (obtížnost úkolu) a vnější krátkodobé (náhoda, štěstí), a dále na vnitřní stálé (schopnosti) a vnitřní krátkodobé (úsilí).

Ve sportu mají příčinné vazby, kterým sportovec přisuzuje význam ve vztahu k právě dosaženému výkonu, velkou motivační sílu pro další aktivitu, a to jak pozitivní, tak negativní. Okolnosti, které vedly k úspěchu, jsou pro sportovce motivační i nadále, okolnosti přinášející neúspěch jsou v budoucích aktivitách odmítány. Tendencí v kauzální atribuci je přičítání úspěchů vnitřním příčinám, naopak neúspěch si jedinec vysvětluje zejména vnějšími příčinami (Slepíčka, Hošek, & Hátlová, 2011).

## 5.3 Soutěživost

Soutěživost je možno vymezit jako dispozici pro uspokojení vyplývající ze snahy při porovnávání se s určitými standardy a s ostatními jedinci v sociální skupině, a to za přítomnosti hodnocení ostatními. Lze ji chápat jako sociální prostředek hodnocení a touhy po vyšší výkonnosti (Weinberg & Gould, 2011).

Podle Weinberga & Goulde (2011) se sportovní motivace a soutěživost vyvíjí ve třech stádiích. Nejprve nastává autonomní kompetence, jež se může objevit již před 4. rokem věku dítěte; jedinec se v této fázi soustředí na ovládnutí osvojovaných schopností a na sebe-testování, které s tím souvisí. Následuje úroveň sociálního srovnávání – dítě od pěti let věku se snaží porovnávat sebe s ostatními v kolektivu a srovnávat se s vlastními nastavenými standardy. Konečným stádiem vývoje sportovní motivace a soutěživosti je integrovaná úroveň, jež zahrnuje obě předchozí úrovně, které jedinec dokázal propojit, a proto umí rozlišit, kdy je vhodné porovnávat se s ostatními a přikládat tomu význam, a kdy je naopak vhodné srovnávat se pouze se svými vlastními standardy.



## 5.4 Teorie výkonové motivace

Systematickým výzkumem výkonové motivace se začali zabývat v 50. letech 20. století američtí psychologové David McClelland a John Atkinson. Dalším významným představitelem teorie výkonové motivace je německý psycholog Heinz Heckhausen. Na základě provedených výzkumů bylo zjištěno několik samostatných motivů, které ovlivňují chování člověka ve výkonových situacích. Jedná se o potřebu dosažení úspěšného výkonu (potřeba potvrzení vlastního já), potřebu vyhýbání se neúspěchu (potřeba obrany já) a potřebu vyhýbání se úspěchu (jako důsledek obav ze zátěže a zodpovědnosti, příp. z odmítání druhými lidmi) (Nakonečný, 1996; Plháková, 2004; Stackeová, 2010).

McClelland a Atkinson vytvořili jednu z prvních teorií výkonové motivace, na niž později navázala řada autorů. Výkonový motiv byl považován pouze za osobnostní proměnnou se dvěma rozdílnými tendencemi – tendencí k naději na úspěch a tendencí ke strachu z neúspěchu, přičemž u každého jedince převažuje jedna z uvedených tendencí, čímž je determinována jeho výkonová motivace (Alfermann & Stoll, 2012). Podle Vaňka, Hoška, & Mana (1982) je možné považovat tendenci k dosažení úspěchu (motiv úspěchu) a tendenci vyhnutí se neúspěchu (motiv vyhnutí se neúspěchu) za relativně stabilizované osobnostní vlastnosti.

Alfermann & Stoll (2012) uvádějí, že později tuto teorii rozvinul Atkinson a vytvořil model volby rizik, který odpovídá interakčnímu pohledu na motivaci. K výkonovému motivu přistupují situační pobídky, a to pravděpodobnost úspěchu a hodnota úkolu, která závisí na subjektivní pravděpodobnosti úspěchu. Čím vyšší je pravděpodobnost úspěchu, tím nižší hodnotu úkol pro jedince má a naopak; proto jsou nejvíce motivující středně těžké úkoly. Model volby rizik vychází z toho, že si lidé podle svých motivačních tendencí volí rozdílné stupně obtížnosti, vnímají rozdílné hodnoty pobídek při výkonových situacích a prožívají rozdílné afekty. Osoby s vysokými výkony častěji vyhledávají obtížné situace, které pro ně představují výzvu, zaměřují se na zvyšování vlastní výkonnosti a jsou emočně zaměřeny na pocity hrdosti spojené s úspěchem; naproti tomu osoby, které mají nízkou motivaci k úspěšnému výkonu a vysokou motivaci k vyhýbání se neúspěchu, volí buď velmi snadné situace nebo naopak velmi obtížné situace (v nichž se neočekává, že by někdo mohl uspět) a jsou emočně zaměřeny na hanbu spojenou s neúspěchem (Tod, Thatcher, & Rahman, 2012).

Heckhausen je autorem modelu sebehodnocení, jenž je založen na kauzální atribuci. Motiv výkonu není již považován za osobnostní vlastnost, nýbrž za stabilizovaný systém

skládající se ze tří procesů: ze srovnávání výsledku se standardem, vysvětlení příčin určitého výsledku a ze sebehodnotících afektů. Vysoce motivovaní jedinci podle tohoto modelu upřednostňují motivačně výhodnou volbu středně obtížných úkolů, úspěchy si vysvětlují vnitřně stabilně, kdežto neúspěchy variabilně, a dále silněji spojují úspěchy s pozitivními afekty (Alfermann & Stoll, 2012).

Mezi teorie výkonové motivace patří i teorie cíle snažení (někdy označovaná jako teorie cílové orientace), kterou vytvořil Nicholls. Nichollsova teorie staví na předpokladu, že existují dvě stálá zaměření osobnosti – orientace na úkol a orientace na soutěž (resp. orientace na ego). Lidé orientovaní na úkol považují za rozhodující úsilí, které do úkolu vložili, a které bude odměněno úspěchem. K určité činnosti jsou motivováni spíše radostí, kterou jim tato činnost přináší, a dávají přednost častěji obtížnějším úkolům, které jim umožňují zlepšovat se. Měřítkem pro zhodnocení výkonu jsou jejich vlastní předchozí výkony. Lidé orientovaní na soutěž, resp. na ego, považují úspěch spíše za výsledek přirozených schopností než úsilí. Jsou motivováni příležitostí poměřit se s druhými, snahou překonat druhé a předvést své mimořádné schopnosti, proto si volí spíše snadnější úkoly. Výzkumy ukázaly, že orientace na úkol je spojena s vnitřní motivací a s větší trpělivostí v případě neúspěchu (Alfermann & Stoll, 2012; Tod, Thatcher, & Rahman, 2012).

Další teorií výkonové motivace je teorie sebeurčení od Deciho a Ryana, vycházející ze zjištění, že vnější odměny snižují vnitřní motivaci, jelikož dochází k redukci autonomie jedince a tím pádem není subjektivně vnímána osobní odpovědnost za výkon. Podle teorie sebeurčení je motivace tvořena určitým kontinuem, na jehož jedné straně se nachází amotivace (není přítomna žádná motivace k nějakému chování) a na opačné straně se nachází vnitřní motivace (značí motivaci k činnosti pro činnost samu, bez ohledu na vnější odměny). Mezi amotivací a vnitřní motivací je na kontinuu vnější motivace, členěná na vnější regulaci (chování jedince je řízeno vnějšími odměnami nebo hrozbami potrestání zvnějšku), introjektovanou regulaci (člověk přijímá chování, ale ve skutečnosti se s ním neztotožňuje nebo ho nepřijímá pro jeho vlastní hodnotu), rozpoznanou regulaci (jedinec sice přijímá hodnotu určitého chování, ale stále k tomuto chování dochází kvůli vnějším důvodům, nikoliv pro samotnou radost z takového chování), integrovanou regulaci (jedná se o nejvíce zvnitřněnou formu vnější motivace, chování je součástí osobní identity, přesto je stále motivováno zvnějšku – např. dosažením nějakého cíle) (Alfermann & Stoll, 2012; Tod, Thatcher, & Rahman, 2012).

Tod, Thatcher, & Rahman (2012) uvádějí mezi teoriemi výkonové motivace ještě teorii kognitivního hodnocení, která je dílčí teorií teorie sebeurčení, a vychází ze tří

vrozených psychologických potřeb, jejichž neuspokojení vede ke snížení vnitřní motivace. Jedná se o uspokojení autonomie (jedinec provádí určité chování z vlastní vůle a není řízen vnějšími faktory), uspokojení kompetence (jedinec je schopen uskutečnit určité chování a dosáhnout stanovených výsledků), a uspokojení spřízněnosti (jedinec cítí, že ho druzí přijímají, a má vztahy, které ho podporují).

## **5.5 Utváření výkonové motivace**

Potřeba úspěšného výkonu se formuje od raného dětství, již zhruba od třetího až čtvrtého roku věku dítěte (Stackeová, 2010). Bylo zjištěno, že osoby vykazující vysokou hodnotu motivu výkonu byly v dětství velmi brzy vedeny k samostatnosti a za projevy samostatnosti byly působivě odměňovány (mazlením apod.), což vede k tomu, že výkon se stává sebezpečňujícím systémem a výkonové situace se pro tyto osoby stávají výzvou. Naopak osoby s nízkou hodnotou motivu výkonu byly vedeny k samostatnosti až v pozdějším věku (Nakonečný, 1996). Kromě toho má vliv na vývoj potřeby úspěšného výkonu i výkonová orientace rodičů, která je motivačním vzorem chování (Stackeová, 2010). Vaněk, Hošek, & Man (1982) vyjadřují názor, že rané dětství sice může být velmi důležité pro získání síly a směru výkonové motivace, avšak velký vliv mají také zkušenosti ve školním období, v období mládí a první zkušenosti v zaměstnání.

## **5.6 Diagnostika výkonové motivace**

Snaha o odhalení výkonové motivace jedinců ve výkonových situacích souvisí s možnostmi jejího měření. Nejčastějšími metodami měření výkonové motivace jsou projektivní, dotazníkové a výkonové metody (Vaněk, Hošek, & Man, 1982).

Podle Urbana (1972, in Šípek, 2000) pracují projektivní techniky se značně neurčitou a mnohovýznamovou podnětovou situací, na níž má jedinec reagovat v souladu s tím, co pro něj tato situace znamená, tedy podle významu, který on sám dává stimulu, jenž je sám o sobě neurčitý. Reakce odpovídá osobnosti vyšetřovaného, a proto je možné činit v tomto směru diagnostické úsudky.

Nejvíce používanou projektivní metodou zjišťování výkonové motivace je Tematický apercepční test (TAT), přičemž základní informace o této technice byly publikovány již v roce 1935 autory H. A. Murraym a Ch. D. Morganovou, kdy byl užíván jako metoda k odhalování skrytých fantazií pacientů. Pro potřeby měření výkonové motivace byl následně v 50. letech dále rozvíjen D. C. McClellandem a jeho

spolupracovníky. Testový materiál je tvořen 31 tabulemi, na 30 tabulích je zachycena jedna nebo více osob v mnohovýznamových situacích a v neurčitém prostředí, poslední tabule je zcela prázdná. Úkolem vyšetřovaného je vyprávět příběh vztahující se k vyobrazené situaci, prázdná tabule pak slouží k produkci zcela vymyšleného příběhu. Skórovací systém obsahové analýzy TAT vytvořil McClelland, známý je rovněž Heckhausenův systém obsahové analýzy (Stackeová, 2010; Šípek, 2000; Vaněk, Hošek, & Man, 1982).

Další hojně využívanou skupinou metod k měření výkonové motivace jsou dotazníkové metody, které jsou upřednostňovány pro jejich vyšší reliabilitu (míru spolehlivosti), větší ekonomičnost a jednodušší skórování. Podle způsobu validizace lze dotazníky rozdělit na monofaktorové – vycházejí z pojetí výkonové motivace jako obecného faktoru, a multifaktorové – výkonová motivace je chápána jako heterogenní konstrukt (Vaněk, Hošek, & Man, 1982). Stackeová (2010) řadí mezi často využívané dotazníky Dotazník motivace k výkonu LMI německých autorů H. Schulera a M. Prochasky, který byl vydán v roce 2000, Dotazník výkonové motivace D-M-V slovenských autorů Pardela, Maršálkové a Hrabovské, Dotazník pro měření výkonové motivace MOVYK českých autorů Hoška, Mana a Klímy, dále Schmaltův semiprojektivní test Leistungs-Motivation-Gitter (L-M-G) z roku 1976 a Dotazník Task and Ego Orientation in Sport Questionnaire (TEOSQ), který vyvinuli Duda a Nicholls v roce 1989 za účelem zjišťování míry ego orientace a úkolové orientace.

Jako výkonovou metodu napomáhající odhalení výkonové motivace jedince je možné uvést Bourdonovou metodu, která je – kromě testování úmyslně koncentrované pozornosti, přesnosti percepce a psychomotorického tempa – zároveň testem osobnostních pracovních charakteristik a testem zjišťování změn pracovní výkonnosti v čase (Svoboda, Humpolíček, & Šnorek, 2013).

## **6 Charakteristika dostihového sportu**

Dostihy v dnešním slova smyslu se zrodily v Anglii, první dostihy uspořádal ve 12. století anglický král Richard Lví Srdce<sup>3</sup>. V 17. století bylo v anglickém Newmarketu založeno první tréninkové středisko a dostihová dráha, a dostihy se začaly postupně rozšiřovat do dalších zemí. Zásady a pravidla dostihů jako zkoušek výkonnosti se utvářely

---

<sup>3</sup> Dostihy se staly součástí olympijských her již před více než 2600 lety, první zmínka o výkonnosti koní však pochází ze 14. století př. n. l., jedná se o zprávu Kukkuřiše, krále indoevropského kmene Hethitů; již v té době dosahoval chov koní vysoké úrovně (Dobeš et al., 1977).

v 18. a na počátku 19. století. Na našem území byl v roce 1839 založen Spolek pro chov koní a koňské dostihy v Čechách a téhož roku se v Praze konal první dostih (Dobeš et al., 1977).

Platný Dostihový řád označuje za dostih každý závod, kterého se účastní dostihový kůň s jezdcem v sedle, jejichž cílem je soutěžit s jiným koněm nebo koňmi o finanční, věcnou nebo jinak vyjádřenou cenu, případně s cílem rozhodnout jakoukoli sázku, jež se týká výsledku takového závodu, pokud koně v závodě startují současně. Za dostih se rovněž považuje dostih jediného koně (tzv. walkover). Základními druhy dostihů jsou rovinové dostihy a překážkové dostihy. Rovinový dostih je vymezen jako dostih, jehož trať je vytyčena na dostihové dráze bez překážek, a překážkový dostih jako dostih, jehož trať je vytyčena tak, aby jeho účastníci v průběhu dostihu museli překonávat překážky – skoky do výšky a příkopy.

Dostihů (podléhajících pravidlům Dostihového řádu) se může účastnit pouze kůň plemene anglický plnokrevník<sup>4</sup> a anglický polokrevník<sup>5</sup>. Dostihový sport (neboli turf) je tedy především prostředkem, jak zužitkovat a zjistit kvalitu chovem získaných a šlechtěných vlastností anglického plnokrevníka<sup>6</sup>. Rovinové dostihy jsou z hlediska svého základního účelu chovatelskými zkouškami plemene anglického plnokrevníka; překážkové dostihy nemají přímý význam pro samotný chov a jejich účel je především sportovní.

Nejvyšší autoritou dostihového sportu u nás je Jockey Club České republiky, jenž koordinuje, řídí a všestranně podporuje dostihový provoz a chov anglického plnokrevníka v rozsahu uděleného oprávnění Ministerstva zemědělství ČR, platného Dostihového řádu, šlechtitelského programu, řádu chovu plnokrevníka a vůle svých členů<sup>7</sup>. Zároveň je Jockey Club oprávněn vydávat Dostihový řád, Chovatelský řád a další předpisy týkající se dostihů a chovu plnokrevníka<sup>8</sup>.

---

<sup>4</sup> Rodokmen každého jedince musí všemi jeho předky směřovat do zakládající plemenné knihy, která byla uzavřena v roce 1791 v Anglii.

<sup>5</sup> Jedná se o koně, který má v nejbližších pěti generacích rodokmenu podíl krve anglického plnokrevníka alespoň 51 procent.

<sup>6</sup> Anglický plnokrevník je nejrychlejší kůň na světě, cílem jeho chovu jsou tři základní hesla: ranost, rychlost, tvrdost.

<sup>7</sup> Členy Jockey Clubu ČR jsou: Český svaz chovatelů plnokrevníků a majitelů dostihových koní, Česká asociace steeplechase, Česká asociace profesionálních trenérů a jezdců, provozovatelé závodních kategorií A, ostatní závodistiště (mají jednoho zástupce).

<sup>8</sup> Československý Jockey Club ČR vznikl v roce 1919, v roce 1950 došlo k jeho rozpuštění a nahrazení Československým dostihovým spolkem a od roku 1953 podnikem Státní závodistiště. Současný Jockey Club vznikl v září 1993 přejmenováním stávající organizace Unie českého turfu, jejímž předchůdcem byla Unie československého turfu (existující od roku 1991).

## 7 Dostihový jezdec

Podle Dostihového řádu mohou být jezdci dostihových koní v dostizích pouze osoby, které získaly příslušnou jezdeckou licenci, vydanou Jockey Clubem ČR, příp. zahraniční institucí oprávněnou k vydávání jezdeckých licencí pro dostihy v dané zemi, a to pro rok, v němž se mají dostihů účastnit – licence je jezdcům každý rok na základě jeho žádosti obnovována. Jezdci dostihových koní se rozlišují na jezdce z povolání a jezdce amatéry, přičemž jezdci z povolání se dělí na žáky, jezdce a žokeje.

### 7.1 Jezdec z povolání

Jezdcem z povolání může být jen osoba, která dovršila 15. rok věku. Pokud je jezdcovi udělena licence jezdce z povolání, je oprávněn jezdit dostihové koně v tréninku a v dostizích za mzdu nebo za peněžitou odměnu.

**Žák** (tedy osoba navštěvující střední školu se zaměřením na chov koní a jezdeckví<sup>9</sup>), se může účastnit dostihů až po šesti měsících výuky, absolvovaných nepřetržitě. Držitel licence jezdce žáka je oprávněn startovat v dostizích, které jsou vyhrazeny jezdcům žákům, dále ve všech překážkových dostizích (účast jezdců žáků však může být pro konkrétní překážkový dostih omezena Jockey Clubem) a rovněž v dostizích pro tříleté a starší koně, kdy je ale účast jezdců žáků umožněna pouze pro dostihy do určité výše ceny (tedy peněžní částky rozdělované mezi vítěze a další dotovaná umístění); výši ceny určuje pro každý rok Jockey Club. Pokud dosáhne jezdec žák deseti vítězství v dostizích, může se účastnit veškerých dostihů, které jsou vypsány podle Dostihového řádu.

**Jezdcem** může být pouze osoba, která dovršila 17. rok věku, má výuční list odborného učiliště se zaměřením na chov koní a jezdeckví, a získala licenci jezdce. Licence jezdce opravňuje ke startu ve všech dostizích (s výjimkou dostihů vyhrazených žákům a amatérům).

**Žokejem** se stává jezdec dostihových koní, kterému se podařilo zvítězit minimálně v 50 dostizích, a na základě žádosti získal licenci žokeje (pro udělení licence žokeje se rozlišují vítězství v rovinných a v překážkových dostizích). Tato licence opravňuje žokeje k účasti ve všech dostizích (rovněž s výjimkou dostihů vyhrazených žákům a amatérům).

---

<sup>9</sup> V České republice existují v současné době tři školy se zaměřením na výuku jezdeckví a ošetřování koní. Jedná se o Střední školu dostihového sportu a jezdeckví v Praze – Velké Chuchli, kde je možné získat jak výuční list, tak maturitní vysvědčení (jako jediná škola se na přípravu dostihových jezdců, ošetřovatelů a stájového personálu specializuje), Střední školu chovu koní a jezdeckví v Kladrubech nad Labem s tříletým učebním oborem, a o Střední školu hotelovou a služeb v Kroměříži, která nabízí rovněž tříletý učební obor.

## 7.2 Jezdec amatér

Aby bylo možno stát se jezdcem amatérem, je třeba splnit v souladu s Dostihovým řádem několik podmínek. Zejména taková osoba nesměla nikdy jezdit dostihy za mzdu nebo za odměnu, v předchozích třech letech nepracovala za mzdu v dostihové stáji, dovršila 15. rok věku a složila předepsané zkoušky. Jezdci amatéři mohou startovat pouze v dostizích, které jsou pro ně vypsány, dále ve všech překážkových dostizích (pokud jejich start na příslušném překážkovém dostihu neomezí Jockey Club ČR) a v rovinových dostizích nižších kategorií. Avšak pokud jezdec amatér dosáhl v rovinových dostizích celkem 30 vítězství, může se účastnit všech dostihů, které byly vypsány podle Dostihového řádu (s výjimkou výkonnostních zkoušek<sup>10</sup>). Jezdci amatérovi je možno udělit na základě jeho žádosti licenci jezdce z povolání – licence žokeje mu bude udělena, pokud má minimálně tři roky praxe v ježdění dostihových koní a dosáhl minimálně 50 vítězství v dostizích, pro licenci jezdce musí opět splnit tříletou praxi, ale postačí vítězství v minimálně 30 dostizích, licence jezdce žáka mu bude udělena tehdy, pokud byl přijat ke studiu na odborném učilišti (praxe amatérského jezdce mu může být započtena až do výše poloviny učební doby, pokud absolvoval minimálně 20 dostihů, v nichž nebyl sankcionován).

## 8 Specifika profese dostihového jezdce

Bývalý dostihový jezdec Ferdinand Minařík st. (2014) popisuje povolání žokeje jako náročné, často podceňované a nedocené. Jezdci obvykle přes týden pracují ve stájích, kde se starají o koně a trénují s nimi, a víkendy tráví na dostizích, kdy není výjimkou, že jezdec v každém víkendovém dni absolvuje několik dostihů. Kromě stresu, který dostihy jako test jezdcových schopností přináší, musí jezdcům čelit nebezpečí těžkých úrazů, které jsou ve většině případů nedostatečně léčeny, protože se jezdec musí co nejdříve vrátit ke své práci. Zároveň jsou jezdcům nuceni téměř celoročně hladovět a omezovat přísun tekutin, aby si udrželi tělesnou hmotnost potřebnou pro dostihy (v rovinových dostizích se požadovaná váha pohybuje od 48 kg do 62 kg, více pouze v ojedinělých případech). Značné procento jezdců užívá ke zvládnutí a snížení pocitu hladu

---

<sup>10</sup> Výkonnostní zkoušky jsou výkonnostní chovatelské zkoušky, tzn. dostihy, v nichž všichni koně stejného věku nesou stejné hmotnostní zatížení, a to bez ohledu na hmotnostní úlevy pro klisny, a dále dostihy s úlevami.

nejrůznější látky (alkohol, cigarety a další drogy), které však ve svém dlouhodobém důsledku negativně ovlivňují jak jezdcovy výkony, tak zdraví.

Jelikož v průběhu dostihové sezóny (v ČR od dubna do října) nemají jezdci téměř žádný tělesný tuk, jedinou možností, jak získat potřebnou váhu, je podle F. Minaříka st. pocení a dehydratace. Proto i při vysokých venkovních teplotách navštěvují sauny, sportují či pracují v teplém oblečení, aniž by doplňovali tekutiny, protože v případě, že jezdec není schopen v den dostihu dodržet hmotnostní limit (k vážení jezdců dochází před každým jedním závodem a stejně tak po každém jednom závodě), je mu udělena peněžité sankce. Boj s tělesnou hmotností svádí jezdec po celou svoji kariéru, která často trvá i více než 20 let (existují případy, kdy žokej jezdí i po dosažení 50 let).

Rovněž dostihový expert M. Cáp (2014) spatřuje v kombinaci mimořádně tvrdé a jednostranné fyzické zátěže s faktory výrazně ovlivňujícími psychiku, jako je hladovění, extrémní shazování váhy a dlouhodobý stres, zásadní rizikové činitele profese dostihového jezdce.

## **9 Empirické poznatky k výkonové motivaci**

V současné, na výkon silně orientované společnosti, je výkonové motivaci věnována velká pozornost – zaměstnavatelé chtějí dostatečně motivované zaměstnance, školní zařízení se zabývají výkonovou motivací svých žáků, ve sportu se stále více pracuje i s psychickým aspektem výkonu, a tedy i motivací sportovců.

První systematické výzkumy v oblasti výkonové motivace se uskutečnily již v 50. letech 20. století, a postupně vznikalo množství výzkumných prací, které se snažily odhalit souvislosti motivace k výkonu. Výzkumy motivace dostihových jezdců však chybí jak v rámci České republiky, tak i zahraničí. Jediným zjištěným výzkumem, který se týká motivace dostihových jezdců, je výzkum Veroniky Kubištové Jobové z roku 2009, jenž je zaměřený na popis kvality psychického stavu dostihových jezdců (dotazník SUPOS – 7), subjektivní percepci výdělku (subškála *e* dotazníku Osobná analýza zamestnania), výkonovou motivaci (dotazník motivace k výkonu – LMI) a zjištění jejich vzájemných vztahů. Z výsledků uvedeného výzkumu vyplývá předpoklad, že se zvyšující se kvalitou psychického stavu se u dostihových jezdců bude zvyšovat celková hodnota motivace k výkonu; nebyl prokázán statisticky významný vztah mezi negativním vnímáním výdělku a celkovou mírou motivace k výkonu, rovněž nebyl prokázán statisticky významný vztah mezi senioritou a celkovou mírou motivace k výkonu.



Z výzkumů výkonové motivace v oblasti sportu lze zmínit výzkum Matěje Kopeckého (2012), který se zabýval diagnostikou výkonové motivace prostřednictvím dotazníku motivace k výkonu – LMI u fotbalistů fotbalového klubu FC Rokycany v kategoriích U 16-17 (probandi ve věku 16 a 17 let), U 19 (probandi ve věku 18 a 19 let) a kategorie muži (probandi ve věku 20 let a více). Výzkum ukázal, že nejnižšího celkového skóru v dotazníku dosáhla kategorie U 16-17, nejvyšší celkový skór byl zjištěn u kategorie mužů. Z hlediska výsledků podle jednotlivých dimenzí dotazníku byly v kategorii U 16-17 změřeny nejvyšší hodnoty pro komponenty „orientace na status“, „soutěživost“ a „hrdost na výkon“, nejnižších hodnot dosáhla daná kategorie u komponent „dominance“, „flexibilita“ a „samostatnost“. Probandi kategorie U 19 získali nejvyšší hodnoty u dimenzí „orientace na status“ a „soutěživost“, nižších skóru dosáhli v dimenzích „internalita“, „samostatnost“ a „sebekontrola“. Kategorie mužů skórovala nejvíce v komponentách „soutěživost“, „orientace na status“ a „hrdost na výkon“, nejméně probandi kategorie muži skórovali v dimenzích „nebojácnost“, „samostatnost“, „sebekontrola“ a „důvěra v úspěch“.

Blahutková a Pacholík (2008) se dotazovali vrcholových sportovců (reprezentantů) na jejich vztah k výkonu v průběhu závodní kariéry. Bylo zjištěno, že všechny probandy jednoznačně motivuje úspěch, neúspěch při tréninku i při soutěži je jimi vnímán jako demotivující, snižuje jejich zájem o další úspěchy, přináší obavy z pokračujících neúspěchů a úvahy týkající se pokračování ve sportovní kariéře. Většina dotázaných očekávala, že ve svém sportovním odvětví dosáhne těch nejlepších výsledků (účast na mistrovství Evropy, světa, na Olympijských hrách, překonání rekordu). Příčiny svých neúspěchů spatřovali dotázaní zejména v osobnostních charakteristikách. Závěrem výzkumu bylo konstatováno, že zvládnutí neúspěchů u sportovců souvisí s aktuální psychickou pohodou, s psychickou odolností a se sociální oporou.

Výzkumem zaměřeným na oblast výkonové motivace mimo oblast sportu je výzkum Matúše Šuchy (2010), kterým byla ověřována existence rozdílů v osobnostní struktuře a výkonové motivaci mezi manažery v podnikatelském sektoru a v neziskových organizacích, přičemž byl použit dotazník NEO – pětifaktorový osobnostní inventář, a dotazník motivace k výkonu – LMI. Výsledky výzkumu ukázaly, že mezi uvedenými skupinami manažerů existují statisticky významné rozdíly jak ve všech sledovaných škálách pro osobnostní charakteristiky (s výjimkou škály „neuroticismus“), tak i ve všech sledovaných dimenzích motivace k výkonu (s výjimkou dimenze „kompenzační úsilí“). V případě výkonové motivace dosahovali manažeři z podnikatelského sektoru ve všech

dimenzích dotazníku LMI vyšších hrubých skóre než manažeři z neziskových organizací (a rovněž vyšších hrubých skóre, než je norma pro populaci).

Mária Bariaková, Zuzana Birknerová a Miriama Palková (2012) se zabývaly zjišťováním vztahu mezi subjektivní pracovní úspěšností (mírou spokojenosti s kariérou – byl použit dotazník Škála spokojenosti s kariérou) a výkonovou motivací (probandům předložen dotazník motivace k výkonu – LMI) u zaměstnanců. Výzkumem bylo zjištěno, že čím vyšší je míra výkonové motivace, tím vyšší je i míra subjektivní pracovní úspěšnosti. Avšak přestože byl zjištěn signifikantní vztah mezi subjektivní pracovní úspěšností a globální mírou výkonové motivace (sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI), v případě jednotlivých dimenzí dotazníku LMI byla zjištěna signifikantní korelace pouze s dimenzemi „důvěra v úspěch“, „preferenci obtížnost“, „dominance“ a „cílevědomost“.

Ze zahraničních výzkumů z poslední doby lze zmínit výzkum Ümrana Akina (2014), který na souboru studentů turecké univerzity ověřoval vztahy mezi výkonovou motivací a sebezvýhodňováním, přičemž použil škálu 2X2 výkonové orientace a škálu sebezvýhodňování. Šetřením bylo zjištěno, že sebezvýhodňování pozitivně koreluje s cíli vyhýbat se učení a vyhýbat se výkonovým situacím, a negativně koreluje s cíli přikročit k učení a přikročit k výkonovým situacím.

## VÝZKUMNÁ ČÁST DIPLOMOVÉ PRÁCE

### 10 Problém, cíle a hypotézy

Povolání dostihového jezdce je fyzicky i psychicky náročné zaměstnání s řadou rizik a výdělkem závislým na schopnostech a úspěšnosti jezdce, které na jedince klade specifické požadavky. Aby jezdec všechny nároky související s touto profesí dlouhodobě a úspěšně zvládal, musí mít určité osobnostní předpoklady, mezi nimiž významné místo zaujímá motivace k výkonu. Diplomová práce se ve své empirické části snaží odhalit a zachytit znaky charakteristické pro výkonovou motivaci dostihových jezdců, zmapovat jejich motivační profil a popsat psychický stav.

Pro výzkum byly stanoveny následující cíle:

- a) Prozkoumat strukturu proměnných psychického stavu souborů.
- b) Zjistit motivační profil souborů.
- c) Prozkoumat strukturu činitelů výkonové motivace souborů.
- d) Najít koreláty v rámci souborů (vybrané koreláty objektivních dat, proměnných LMI, sumy SUPOS – 7 a MP-z).
- e) Provést komparaci mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců ve vybraných proměnných LMI, SUPOS – 7 a MP-z.

Na základě stanovených cílů byly zformulovány tyto hypotézy:

**H1:** Skóre proměnné „seniorita“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje se skórem dimenze LMI „cílevědomost“.

**H2:** Skóre proměnné „seniorita“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje s celkovým skórem dotazníku LMI.

**H3:** U celého výběrového souboru jezdců z povolání existuje pozitivní korelace mezi počtem vítězství a celkovou kvalitou psychického stavu.

**H4:** Skóre proměnné „počet vítězství“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje se skórem dimenze MP-z „dosahování úspěchu“.

**H5:** Skóre proměnné „počet vítězství“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje se skórem dimenze LMI „vytrvalost“.

**H6:** U celého výběrového souboru jezdců z povolání existuje pozitivní korelace mezi celkovou kvalitou psychického stavu a skórem dimenze LMI „hrdost na výkon“.

**H7:** Průměrné skóre v dimenzi LMI „vytrvalost“ je u souboru žokejů vyšší než u souboru žáků a jezdců.

**H8:** Průměrné skóre v dimenzi MP-z „zaměření na úspěch“ je u souboru žokejů vyšší než u souboru žáků a jezdců.

## **11 Aplikovaná metodika**

Za účelem dosažení cílů stanovených v diplomové práci byl zvolen kvantitativní přístup, kdy byly použity tři různé standardizované dotazníky – dotazník SUPOS – 7 pro stanovení psychického stavu účastníků výzkumu, dotazník MP–z sloužící ke zjištění motivačního profilu probandů, a dotazník motivace k výkonu – LMI.

### **11.1 Dotazníky**

#### **11.1.1 Dotazník SUPOS – 7**

Prostřednictvím dotazníku SUPOS – 7 autora O. Mikšíka (1993) lze hodnotit strukturu a dynamiku psychického stavu subjektu, což umožňuje předvídat nebezpečí vzniku a rozvoje tzv. „kritického psychického stavu“ a následně zvolit vhodná opatření pro zlepšení stavu. Dotazník je možné použít všude tam, kde je třeba předvídat možnost vzniku psychického selhávání a předcházet jeho nežádoucím důsledkům. Mikšík chápe psychický stav jako dynamickou veličinu, jejímiž charakteristickými rysy jsou proměnlivá aktivace psychiky a změny základních kvalit emocionálního vyladění (prožívání). Odráží se jak ve vnitřní – psychické, tak ve vnější – motorické činnosti jedince. Dotazník umožňuje zachycení pocitů a stavů tak, jak je proband pociťuje buď obvykle, nebo v uplynulém (konkrétně vymezeném) období, případně během posledních 24 hodin. Pro účely diplomové práce byli účastníci výzkumu dotazováni pouze na obvyklý stav.

Dotazník SUPOS – 7 obsahuje sedm škál, přičemž každá škála je sycena čtyřmi položkami (resp. pocity a stavy). Celkem je tedy dotazník tvořen 28 položkami, u nichž proband na čtyřbodové stupnici zachycuje, jak často dané pocity a stavy prožívá (0 = vůbec ne, 1 = zřídka – mírně, 2 = často – silně, 3 = soustavně – velmi silně). V každé škále je možno dosáhnout hodnot od minimálního skóru 0 po maximální skór 12.

Komponenty psychického stavu, které jsou zjišťované prostřednictvím dotazníku SUPOS – 7, resp. škály dotazníku jsou (Mikšík, 1993):

1. *Škála PE* – zachycuje psychickou pohodu, jež zahrnuje pocity spokojenosti, příjemného a příznivého psychického naladění, provázeného prožíváním euforie a sebedůvěry.
2. *Škála A* – značí aktivnost a činorodost, které se vyznačují pocity síly a energie s potřebou akce; jedná se o zvýrazněnou pohotovost k aktivní interakci s měnícími se podmínkami.
3. *Škála O* – zjišťuje odreagování se, impulzivitu, což představuje spontánní uvolňování energetického napětí a psychických tenzí (při oslabení racionální sebekontroly).
4. *Škála N* – zachycuje psychický nepokoj, jež souvisí s psychickým napětím, které není uvolňováno.
5. *Škála U* – zachycuje úzkostné očekávání a obavy, kdy se jedná o prožívání psychického napětí při nejistém vývoji situace, přičemž jedinci chybí pohotovost k interakci v určitém směru.
6. *Škála D* – zjišťuje psychickou depresi a pocity vyčerpání, které se nejvíce projevují sníženou pohotovostí k interakci s měnícími se podmínkami, a zahrnují tendenci k pasivitě, odstoupení, apatii.
7. *Škála S* – značí sklíčenost, jež znamená pasivní prožívání negativních následků psychické zátěže a situačních proměnných.

Škály PE a A jsou škálami pozitivními, takže vyšší skór značí lepší psychický stav, zbývající škály jsou negativní, tudíž vyšší skór je známkou horšího psychického stavu. Pro získání celkového hrubého skóru dotazníku SUPOS – 7 je proto třeba nejprve přepólovat hodnoty položek, označené probandem, které sytí škály PE a A, a získané hodnoty následně sečíst s hrubými skóry dosaženými v ostatních škálách.

Součástí dotazníku SUPOS – 7 je i zjišťování situačního pozadí u daného jedince, které je tvořeno subjektivními potížemi a dalšími výroky (celkem osm položek), u nichž proband rovněž zaznamenává stupeň prožívání na čtyřbodové stupnici 0 až 3.

### **11.1.2 Dotazník MP-z**

Autorem dotazníku MP-z, který slouží ke zjištění motivačního profilu jedince, je Jiří Pavlát. Motivační profil je podle Pavláta (2004) syntetická, individuálně specifická a v čase relativně stabilní charakteristika člověka, která je tvořená dominantními motivačními orientacemi a tendencemi daného jedince (skladbou, vyhraněností a intenzitou jeho vnitřních hnacích sil). Utváří se v rámci vývoje celé osobnostní struktury

člověka a mají na něj vliv i další stránky lidské osobnosti – schopnosti, temperament, citové ladění a prožívání, charakter, postoje; rovněž je významným způsobem ovlivněn i sociálním prostředím konkrétního člověka. Poznání motivačního profilu jedince umožňuje hlubší porozumění jeho chování a je předpokladem k úspěšnému ovlivňování jeho motivace žádoucím směrem.

Dotazník MP-z obsahuje devět dimenzí tvořených 54 výroky (každou dimenzi představuje 6 po sobě jdoucích výroků), jež jsou koncipovány na bázi sémantického diferenciálu – každá strana představuje protipól druhé strany; proband se k jednotlivým výrokům vyjadřuje v tom smyslu, zda souhlasí nebo nesouhlasí. Pro konkrétního jedince je pak v rámci každé dimenze charakteristický silnější nebo slabší příklon k jednomu či druhému pólu dimenze. Levý pól dimenze představuje minimální skór 0, pravý pól dimenze představuje maximální skór 6. Vyhodnocení dotazníku se provádí součtem odpovědí „souhlasím“ pro každou dimenzi zvlášť. Získané hodnoty na jednotlivých škálách tvoří motivační profil jedince.

Dimenze dotazníku MP-z jsou následující (Pavlát, 2004):

### *1. Vyhýbání se neúspěchu – Dosahování úspěchu*

Jedinec s tendencí vyhýbat se neúspěchu chápe každodenní situace jako ohrožení své kompetentnosti, jelikož by se mohlo ukázat, že na ně nestačí. Jeho chování je vyhýbavé, strach a úzkost vnímá velmi negativně. Těžko dosažitelných cílů se vzdává a raději změní priority. Jedinec inklinující k dosahování úspěchu vnímá každodenní situace jako výzvy, příležitosti k úspěchu, které si nechce nechat ujít; usiluje o seberealizaci a uskutečňování svých možností a schopností.

### *2. Zaměření na činnost a její obsah – Zaměření na úspěch*

V případě, že je jedinec zaměřen na činnost a její obsah, je pro něj charakteristická radost z možnosti vykonávat danou činnost, prožívá uspokojení z výkonu a z výsledků činnosti; případný úspěch chápe jako formální a nepodstatnou součást vykonávané činnosti. Osoba zaměřená na úspěch usiluje o společenské uznání, slávu, peníze, čehož chce dosáhnout prostřednictvím jakékoliv činnosti. Jedná se o soutěživého a soupeřivého jedince, který upravuje obsah i průběh činnosti na základě dosažených a očekávaných úspěchů.

### *3. Zaměření směrem od podniku – Zaměření směrem k podniku*

Pracovník zaměřený směrem od podniku si udržuje odstup od podnikového dění, snaží se o osobní nezávislost a má výraznější vazby na jinou sociální skupinu než na pracovní kolektiv. Upřednostňuje jiné činnosti, věnuje se raději zájmovým aktivitám.

Pokud je jedinec zaměřený směrem k podniku, je identifikován se svým pracovním zařazením, má vysoký zájem o dění v organizaci, které je zcela oddán, a to bez ohledu na osobní pohodlí a čas.

#### *4. Orientace na pocit bezpečí – Zaměření se na riziko*

Orientace na pocit bezpečí zahrnuje odpor vůči riziku, jež na jedince působí demotivujícím způsobem, takže se rizikovým situacím vyhýbá. Bojí se o své zdraví a o svůj život, nezvládá nejednoznačné situace, zatěžují jej konfrontace. V obtížné situaci hledá pomoc u někoho silnějšího. Jedinec zaměřený na riziko umí s nejistotou vyplývající z pracovní činnosti zacházet, rizikové prostředí jej stimuluje k vyšší výkonnosti. Je ochotný vykonávat určitou činnost i za cenu poškození svého zdraví, v hraničním případě je ochotný nasadit i svůj život, ačkoliv s takovou alternativou nepočítá.

#### *5. Orientace na budoucnost – Zaměření na aktuální stav*

Orientace na budoucnost předpokládá, že má jedinec jasnou představu o svém budoucím rozvoji a životě, má vlastní pozitivní vize, které naplňuje. Při svém zaměření do budoucnosti někdy nezohledňuje aktuální realitu. Zaměřenost na aktuální stav se v krajních projevech vyznačuje neexistencí osobních cílů a osobní perspektivy, případně má jedinec cíle pouze velmi krátkodobé a konkrétní; rozhoduje se bez rozmyslu.

#### *6. Skupinová orientace – Individuální orientace*

Jedinec orientovaný skupinově se až nekriticky ztotožňuje s pro něj významnou skupinou, s názory, postoji a sociálními normami jejích členů. Hrozí riziko, že daný člověk potlačí vlastní osobnost a absolutně se skupině podřídí. Individuálně orientovaný jedinec je výrazně samostatný, nezávislý na sociálních kontaktech a názorech druhých lidí. Netouží být oblíbený a příjemný, může být až egocentrický a bezohledný; umí nést odpovědnost za svá rozhodnutí i za pracovní výsledky.

#### *7. Prosociální orientace – Zaměřenost na sebe*

Prosociálně orientovaný jedinec je zaměřen na prospěch druhých lidí, má sklony někomu či něčemu sloužit a jeho nejdůležitější motivací je konání dobra, prokazování služeb druhým a snaha stát se uznávaným členem skupiny. Naproti tomu jedinec zaměřený na sebe provádí veškeré činnosti s ohledem na svůj vlastní prospěch (nejen ekonomický), usiluje o naplnění pouze svých potřeb, potřeby ostatních ho nezajímají.

#### *8. Pasivita, klid – Činorodost*

Jedinec s příklonem k pasivitě a klidu vyžaduje v práci pohodu a neměnnost pracovních úkolů, vadí mu hektická pracovní atmosféra a vyrušování při práci. Nechce se rozhodovat samostatně, je těžké motivovat ho k náročným úkolům. Činorodý jedinec má

rád častou změnu pracovních úkolů, je aktivní, dokáže pracovat na několika úkolech současně; nemá rád jednotvárnost, motivuje jej možnost ovlivňovat procesy, nerad se přizpůsobuje existujícím strukturám.

#### *9. Orientace na morální uspokojení – Orientace na ekonomický prospěch*

Při tendenci k morálnímu uspokojení usiluje jedinec o nehmotné uspokojení, nemá zájem o materiální prospěch. V rámci činnosti uspokojuje své potřeby lidské blízkosti a pomoci druhému. Jedinec s orientací na ekonomický prospěch vyznává konzumní životní styl, mezi jím preferované hodnoty patří peníze a další hmotné zisky.

### **11.1.3 Dotazník motivace k výkonu LMI**

Dotazník motivace k výkonu LMI vznikl v roce 2000 a jeho autory jsou Heinz Schuler a Michael Prochaska, kteří obecně pojatou motivaci k výkonu považují za jeden ze základních předpokladů profesního úspěchu (druhým předpokladem jsou kognitivní schopnosti) a chápou ji nikoliv jako úzký a relativně ohraničený znak, nýbrž jako orientaci na téma výkonu velké části osobnosti (Hoskovcová, 2003).

Dotazník se skládá ze 170 položek, na něž lze odpovídat na sedmistupňové škále (od odpovědi 1 = vůbec nesouhlasí, po odpověď 7 = zcela souhlasí). Položky sytí celkem 17 dimenzí, na každou dimenzi tedy připadá 10 položek. Hrubé skóry jednotlivých dimenzí se vypočítávají součtem hodnot odpovědí, přičemž hodnoty odpovědí u některých položek je třeba přepólovat. Celkový skór LMI je možné interpretovat jako globální míru motivace k výkonu v profesním kontextu.

Dimenzemi dotazníku LMI jsou (Hoskovcová, 2003):

- 1. Vytrvalost* – vyjadřuje výdrž a nasazení sil pro zvládnutí úkolů; osoby s vysokými hodnotami pracují na svých úkolech soustředěně a udržují dostatečnou úroveň energie, potíže zvládají s velkým nasazením a zvýšeným úsilím.
- 2. Dominance* – značí tendenci projevovat moc, ovlivňovat druhé a vést je; jedinci s vysokými hodnotami se ujímají iniciativy, jsou ochotní převzít zodpovědnost za ostatní, rádi hrají vedoucí roli, mají sklony využívat ostatní pro svůj prospěch.
- 3. Angažovanost* – vyjadřuje osobní ochotu podat výkon, míru námahy a množství odvedené práce; osoby s vysokými hodnotami hodně pracují, nepotřebují mnoho času na odpočinek, oproti jiným aktivitám u nich práce získává prioritu.
- 4. Důvěra v úspěch* – popisuje předjímání výsledků určitého chování s ohledem na možnost zdaru, je úzce spojena s celkovým sebevědomím; jedinci s vysokými hodnotami předpokládají, že dosáhnou cíle i v případě nových nebo těžkých úkolů.



5. *Flexibilita* – vyjadřuje způsob, jakým se jedinec vyrovnává s novými situacemi a úkoly; osoby s vysokými hodnotami jsou ochotné přizpůsobit se různým podmínkám v povolání, jsou otevřené, změny je neohrožují (potřebují je).
6. *Flow* – značí tendenci intenzivně a soustředěně se věnovat problémům s vyloučením všech rušivých podnětů. Jedinci s vysokými hodnotami jsou natolik zaujatí prací, že často zapomínají na vše kolem sebe; práci zpravidla považují za něco pozitivního.
7. *Nebojácnost* – popisuje předpoklad výsledku činnosti s ohledem na možnost neúspěchu a selhání; osoby s vysokými hodnotami nemají strach ze selhání, před důležitými úkoly neprožívají takové napětí, které by mělo negativní vliv na výsledek jejich činnosti.
8. *Internalita* – vyjadřuje generalizované přesvědčení, že výsledky činnosti závisí na vlastní osobě a je za ně přijímána vlastní odpovědnost; jedinci s vysokými hodnotami vysvětlují výsledky svého chování vnitřními příčinami, jsou přesvědčeni, že většina událostí v jejich životě závisí na nich samých, na vlastním chování a nasazení sil.
9. *Kompenzační úsilí* – označuje konstruktivní zvládnutí strachu z neúspěchu; osoby s vysokými hodnotami investují velké úsilí a námahu, aby se vyhnuly neúspěchu, pokud musí v zaměstnání podat výkon, jsou až příliš připravené.
10. *Hrdost na výkon* – odráží pocitové zpracování výkonových situací ve vztahu k pocitu vlastní hodnoty; osoby s vysokými hodnotami jsou spokojené, pokud podaly maximální výkon a pociťují uspokojení ze zvyšování vlastního výkonu; jejich sebeúcta závisí na výkonu.
11. *Ochota učit se* – označuje snahu rozšiřovat své znalosti; jedinci s vysokými hodnotami touží po vědění, z vlastního popudu investují čas a námahu, aby se naučili něco nového, mají zájem rozvíjet se ve svém vlastním oboru, cení si zisku informací.
12. *Preference obtížnosti* – vyjadřuje volbu úrovně nároků a rizik u úkolů; osoby s vysokými hodnotami upřednostňují náročné úkoly, které vyžadují vysokou míru šikovnosti, po úspěšném zvládnutí úkolu zvýší svou úroveň nároků.
13. *Samostatnost* – vyjadřuje sklon k autonomnímu chování; osoby s vysokými hodnotami zodpovídají raději za své záležitosti samy, chtějí samy určovat svůj způsob práce a rády se samostatně rozhodují.
14. *Sebekontrola* – vztahuje se ke způsobu organizace a provádění úkolů; osoby s vysokými hodnotami neodkládají vyřízení svých povinností, dokážou se přinutit k disciplinované a soustředěné práci, dokážou si mnoho odepřít, aby dosáhly dlouhodobých cílů.

15. *Orientace na status* – popisuje úsilí o dosažení důležité role v sociálním prostředí; jedinci s vysokými hodnotami vyhledávají sociální uznání za své výkony, usilují o odpovědné pozice a jsou zaměřeni na svůj profesní postup.

16. *Soutěživost* – vyjadřuje tendenci prožívat konkurenci jako povzbuzení a motivaci pro profesní výkon; osoby s vysokými hodnotami vyhledávají soutěž a srovnání s druhými lidmi, chtějí být lepší než ostatní, je pro ně důležité vyhrávat, což je posiluje.

17. *Cílevědomost* – vyjadřuje vztah k budoucnosti v různých časových rozmezích; osoby s vysokými hodnotami si kladou cíle, jsou orientované na budoucnost, mají vysoké nároky na to, čeho chtějí dosáhnout; vědí, v jakém směru se ještě chtějí osobně rozvíjet.

## 11.2 Statistika

Pro základní zpracování výzkumných dat, získaných dotazníky SUPOS – 7, MP-z a LMI, vytvoření matice dat a některé výstupy byl využit program Microsoft Excel 2007 a 2013, následně byla data statisticky popsána a vyhodnocena prostřednictvím programu Statistica 12.

Výběrový soubor byl popsán za použití statistických metod absolutních a relativních četností a rozkladu, data byla pro přehlednost uspořádána do tabulek a vyjádřena graficky.

K prozkoumání vzájemného vztahu objektivních dat s vybranými proměnnými jednotlivých dotazníků byl použit Pearsonův korelační koeficient. Tento korelační koeficient se označuje  $r$  a určuje míru vztahu mezi dvěma metrickými proměnnými, přičemž je vyjadřován hodnotou v intervalu -1 až +1. Výsledek korelace s hodnotou 0 značí, že sledované proměnné nemají mezi sebou žádný vztah, hodnota +1 vyjadřuje pozitivní lineární souvislost, hodnota -1 vyjadřuje výrazně protikladný vztah negativní souvislosti. Míra vztahu se zvětšuje v souvislosti s růstem hodnoty korelačního koeficientu od 0 k +1, resp. -1. V případě psychologických výzkumů značí dosti vysokou míru vztahu korelační koeficient s hodnotou 0,6 a vyš, korelace s hodnotou mezi 0 a 0,2 jsou velmi nízké a nevyužitelné pro vytváření předpovědí (Reiterová, 2004). Výstupy statistického programu byly v diplomové práci hodnoceny pro hladinu významnosti  $\alpha = 0,05$ , v případě signifikantního výsledku pro tuto hladinu významnosti byl výsledek posouzen i pro hladinu významnosti  $\alpha = 0,01$  a  $\alpha = 0,001$ .

Srovnání souborů jezdců ve vybraných proměnných bylo provedeno prostřednictvím statistické metody Studentův t-test, jenž se využívá pro stanovení

významnosti rozdílu dvou průměrů, přičemž byl použit t-test pro rozdíl výběrových průměrů dvou nezávislých výběrů za podmínky, že rozptyly základních souborů, ze kterých výběry pocházejí, jsou stejné. Tento typ t-testu vychází z předpokladu, že rozdíly mezi průměry dvou výběrů jsou způsobeny pouze náhodou a rozptyly obou základních souborů, z nichž výběry pocházejí, jsou stejné (toto je třeba potvrdit F-testem). V případě, že hodnota  $t$  je na stanovené hladině významnosti menší než tabulková hodnota  $t_{\alpha}(v)$ , není mezi výběrovými průměry statisticky významný rozdíl; pokud je hodnota  $t > t_{\alpha}(v)$ , je možné konstatovat, že mezi výběrovými průměry je signifikantní rozdíl (Reiterová, 2004). Výsledná hodnota  $t$  byla pro účely výzkumu posouzena pro hladinu významnosti  $\alpha = 0,05$  při počtu stupňů volnosti  $v = 38$ , v případě signifikantního výsledku pro tuto hladinu významnosti byla hodnota posouzena i pro hladinu významnosti  $\alpha = 0,01$  a  $\alpha = 0,001$ .

## 12 Popis souboru, organizace šetření

### 12.1 Základní soubor

Základním souborem výzkumu jsou dostihoví jezdci, jimž byla v roce 2014 udělena Jockey Clubem ČR licence **jezdce z povolání** – pro rok 2014 bylo vydáno celkem 86 licencí (rozsahem se jedná o střední soubor). K červnu 2014, kdy byl zahájen sběr dat, tvořilo základní soubor 20 žáků a 66 profesionálů, tedy jezdců a žokejů, přičemž jezdci i žokejové byli ve shodném počtu 33 osob (v dalších obdobích roku 2014 se počty žáků, jezdců a žokejů měnily; někteří žáci ukončili střední školu a stali se jezdci, někteří jezdci dosáhli 50 vítězství a jsou žokeji). Pro účely diplomové práce byl za žokeje považován každý jezdec, který dosáhl na titul žokeje alespoň v jednom typu dostihů, tedy buď v rovinových nebo v překážkových dostizích (případně v obou typech)<sup>11</sup>.

### 12.2 Výběrový soubor

Výběrový soubor tvoří celkem 40 jezdců z povolání, kteří se dobrovolně zúčastnili výzkumu a k účasti na výzkumu udělili ústní informovaný souhlas.

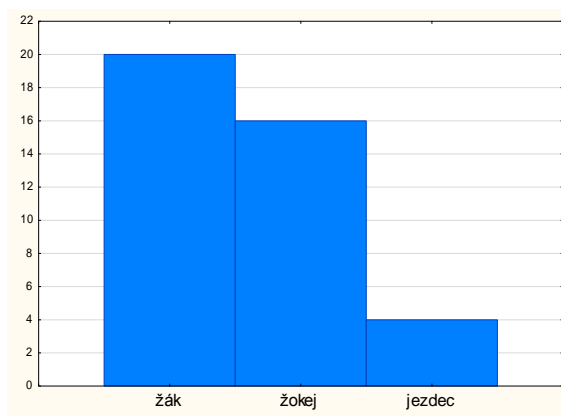
Z hlediska proměnné „jezdec z povolání“ se soubor skládá z 20 žáků, 16 žokejů a 4 jezdců.

---

<sup>11</sup> Jezdec získává titul žokeje v případě, že se mu podařilo dosáhnout 50 vítězství v dostizích, přičemž jsou zvlášť počítána vítězství v rovinových dostizích a zvlášť v překážkových dostizích – jezdec tedy např. může získat titul žokeje pro rovinové dostihy a v překážkových dostizích mu zůstává i nadále titul jezdce.

Kategorie	Absolutní četnost	Kumulativní absolut. četnost	Relativní četnost	Kumulativní relat. četnost
žák	20	20	50,00	50,00
žokej	16	36	40,00	90,00
jezdec	4	40	10,00	100,00

**Tab.1: Rozložení souboru – jezdci z povolání**



**Graf 1: Rozložení souboru – jezdci z povolání**

Výzkumu se zúčastnilo celkem 17 žen a 23 mužů.

Pohlaví	Jezdec žák	Jezdec žokej	Jezdec jezdec	Řádk. součty
žena	13	2	2	17
muž	7	14	2	23
Vš.skup.	20	16	4	40

**Tab.2: Rozložení souboru – pohlaví, jezdci z povolání**

Věkové složení účastníků výzkumu bylo v rozmezí 18 – 51 let, přičemž průměrný věk souboru činí 28,7 let. Věkové rozpětí u souboru žokejů je od 22 let do 43 let (s průměrem 32,8 let), u souboru ostatních jezdců – jezdců a žáků – je od 18 let do 51 let (s průměrem 26 let). Seniorita, tj. kolik let byli probandi v době dotazníkového šetření jezdci z povolání, se pohybuje od 1 roku do 33 let, průměrná hodnota seniority výzkumného souboru je 9 let. Průměrná seniorita u žokejů je 15,6 let, průměrná seniorita u ostatních jezdců je 4,8 let (u žáků činí průměrná seniorita 2,4 let).

Věk	Seniorita Průměr	Seniorita N	Seniorita Minimum	Seniorita Maximum
19	2	4	1	2
18	3	4	2	3
20	3	1	3	3
22	3	4	2	5
27	5	5	2	11
23	5	2	2	7
21	2	1	2	2
30	3	1	3	3
43	14	2	3	25
44	2	1	2	2
41	26	1	26	26
42	25	1	25	25
32	12	2	12	12
25	6	1	6	6
29	11	2	10	11
34	18	2	16	19
37	19	2	17	20
51	33	1	33	33
36	19	1	19	19
38	21	1	21	21
33	17	1	17	17
Vš.sk.	9	40	1	33

Tab.3: Rozložení seniority ve vztahu k věku

Seniorita	Věk Průměr	Věk N	Věk Minimum	Věk Maximum
2	24	11	18	44
3	25	8	18	43
1	19	1	19	19
26	41	1	41	41
25	43	2	42	43
12	32	2	32	32
6	25	1	25	25
11	28	2	27	29
16	34	1	34	34
20	37	1	37	37
10	29	1	29	29
7	23	1	23	23
8	27	1	27	27
17	35	2	33	37
33	51	1	51	51
19	35	2	34	36
21	38	1	38	38
5	22	1	22	22
Vš.sk.	29	40	18	51

Tab.4: Rozložení věku ve vztahu k senioritě

U výběrového souboru byl dále sledován počet vítězství, který se pohybuje v rozmezí od 0 vítězství po 670 vítězství; u žáků je zaznamenán počet vítězství od 0 do 49 (s průměrnou hodnotou 5,45), u ostatních jezdců z povolání – jezdců a žokejů – je v rozsahu 13 až 670 vítězství (s průměrnou hodnotou 200,2).

### 12.3 Organizace a průběh šetření

Zvolené dotazníky SUPOS 7, MP-z a LMI byly pro potřeby předmětného výzkumu spojeny do jedné složky, k níž byl připojen průvodní dopis s uvedením důvodů a účelu výzkumu a s dalšími potřebnými informacemi (informace o dobrovolnosti, anonymitě, možnosti odstoupit z výzkumu, přibližný čas potřebný k vyplnění všech dotazníků, poděkování za účast, kontakty na výzkumníka). Na prvním listě složky byl prostor pro označení pohlaví, uvedení věku, seniority (jak dlouho jsou jezdci z povolání) a počtu vítězství. Dotazníky byly rovněž oscanovány, aby mohly být zaslány elektronicky probandům, kteří měli možnost si je následně vytisknout, a také byly přepracovány do elektronické podoby s možností vyplnění v počítači a odeslání výzkumníkovi, aniž by je účastník výzkumu musel tisknout. Probandi byli do výzkumu vybíráni v průběhu dostihové sezony 2014 (sběr dat byl zahájen v červnu 2014) příležitostným výběrem při dostihových dnech na závodisti v Praze – Velké Chuchli a na závodisti v Benešově (bylo využito

osobní známosti s jezdcí), v několika případech byla k získání probandů využita metoda sněhové koule (lavinový výběr), a rovněž byl proveden sběr dat prostřednictvím instituce – Střední školy dostihového sportu a jezdeckví v Praze – Velké Chuchli (možnost sběru dat prostřednictvím školy byla předjednána s ředitelkou školy Ing. Soňou Froňkovou, Ph.D., poté byly na e-mail školy odeslány společně s průvodním dopisem dotazníky v podobě scanu k vytištění; distribuci dotazníků jednotlivým probandům – žákům zajistila škola). U ostatních probandů – žokejů a jezdců – byly dotazníky předávány účastníkům výzkumu osobně, ve třech případech byly dotazníky zaslány probandům elektronicky. Při osobním předání byly s jednotlivými probandy domluveny doba a způsob převzetí vyplněných dotazníků výzkumníkem (byly přebírány zpět v rámci dalších dostihových dnů). Vyplněné dotazníky od probandů – žáků nám byly předány hromadně po dohodě s Ing. Froňkovou, Ph.D. Po shromáždění všech dotazníků byl každý z nich označen pořadovým číslem, pod nímž byl následně zpracován. V případě žokejů a jezdců bylo distribuováno celkem 26 dotazníků, zpět se výzkumníkovi vrátilo 20 vyplněných dotazníků. Při přebírání vyplněných dotazníků bylo vizuální kontrolou dotazníků několikrát zjištěno, že není odpovězeno na některou z položek (vždy se jednalo o jednu položku z dotazníku LMI), takže proband byl ihned požádán o vyjádření k předmětné položce. Vyhodnocení všech dotazníků probíhalo manuálně (u dotazníku LMI s použitím skórovací šablony).

#### **12.4 Etika výzkumu**

Po celou dobu provádění výzkumu bylo pamatováno na dodržování etických zásad a principů; v průběhu výzkumu nevznikly žádné etické problémy, které by bylo třeba řešit. Probandi byli na počátku informováni o důvodu a účelu výzkumu, o principu dobrovolné účasti, o možnosti odstoupení z výzkumu, a byli seznámeni s tím, že výzkum je zcela anonymní – nebylo tedy třeba přijímat opatření k ochraně soukromí a osobních údajů účastníků výzkumu. Dále byli probandi informováni o tom, že výstupy dotazníků budou použity pouze pro potřeby této diplomové práce. Vzhledem k tomu, že výzkumu se účastnily pouze osoby starší 18 let, nemusel být vyžadován písemný souhlas zákonných zástupců s účastí na výzkumu; probandy byl udělen ústní informovaný souhlas. Výzkum byl prováděn dotazníkovým šetřením, tudíž nevzniklo riziko poškození nebo újmy účastníků výzkumu. Rovněž předpokládáme, že v souvislosti s výzkumem nehrozily probandům žádné psychické následky, a to s ohledem na formu výzkumu a předmět výzkumu, který nepatří mezi citlivá témata.

## 12.5 Symbolika výsledkové části

**SUPOS 7** = dotazník SUPOS – 7 sloužící ke zjištění psychického stavu účastníků

**PE** = škála psychické pohody dotazníku SUPOS – 7

**A** = škála aktivity a činorodosti dotazníku SUPOS – 7

**O** = škála odreagování se, impulzivity dotazníku SUPOS – 7

**N** = škála psychického nepokoje dotazníku SUPOS – 7

**U** = škála úzkostného očekávání a obav dotazníku SUPOS – 7

**D** = škála psychické deprese a vyčerpání dotazníku SUPOS – 7

**S** = škála sklíčenosti dotazníku SUPOS – 7

**SUPOS  $\Sigma$**  = suma jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7

**SUPOS NEU** = škála situačního pozadí dotazníku SUPOS – 7, tvořená subjektivními potížemi a dalšími výroky

**MP-z** = dotazník MP-z sloužící ke zjištění motivačního profilu jedince

**MP 1** = dimenze 1 dotazníku MP-z (Vyhýbání se neúspěchu – Dosahování úspěchu)

**MP 2** = dimenze 2 dotazníku MP-z (Zaměření na činnost a její obsah – Zaměření na úspěch)

**MP 3** = dimenze 3 dotazníku MP-z (Zaměření směrem od podniku – Zaměření směrem k podniku)

**MP 4** = dimenze 4 dotazníku MP-z (Orientace na pocit bezpečí – Zaměření se na riziko)

**MP 5** = dimenze 5 dotazníku MP-z (Orientace na budoucnost – Zaměření na aktuální stav)

**MP 6** = dimenze 6 dotazníku MP-z (Skupinová orientace – Individuální orientace)

**MP 7** = dimenze 7 dotazníku MP-z (Prosociální orientace – Zaměřenost na sebe)

**MP 8** = dimenze 8 dotazníku MP-z (Pasivita, klid – Činorodost)

**MP 9** = dimenze 9 dotazníku MP-z (Orientace na morální uspokojení – Orientace na ekonomický prospěch)

**LMI** = dotazník motivace k výkonu LMI

**VY** = dimenze vytrvalost dotazníku LMI

**DO** = dimenze dominance dotazníku LMI

**AN** = dimenze angažovanost dotazníku LMI

**DU** = dimenze důvěra v úspěch dotazníku LMI

**FX** = dimenze flexibility dotazníku LMI  
**FL** = dimenze flow dotazníku LMI  
**NE** = dimenze nebojácnost dotazníku LMI  
**IN** = dimenze internalita dotazníku LMI  
**KU** = dimenze kompenzační úsilí dotazníku LMI  
**HV** = dimenze hrdost na výkon dotazníku LMI  
**OU** = dimenze ochota učit se dotazníku LMI  
**PO** = dimenze preference obtížnosti dotazníku LMI  
**SA** = dimenze samostatnost dotazníku LMI  
**SK** = dimenze sebekontrola dotazníku LMI  
**OS** = dimenze orientace na status dotazníku LMI  
**SO** = dimenze soutěživost dotazníku LMI  
**CV** = dimenze cílevědomost dotazníku LMI  
**LMI  $\Sigma$**  = suma jednotlivých dimenzí dotazníku LMI

**Ž** = proband žokej  
**J** = proband jezdec  
**ŽK** = proband žák  
**VS** = výběrový soubor  
**HS** = hrubý skór  
 $\Sigma$  **HS** = celkový hrubý skór  
**SD** = směrodatná odchylka

### **13 Výsledky výzkumu**

Základní výstupy jednotlivých dotazníků, využitých v rámci výzkumu ke sběru dat – SUPOS 7 pro posouzení psychického stavu, MP-z pro stanovení motivačního profilu souboru a LMI pro zjištění motivace k výkonu – byly statisticky zpracovány a vyhodnoceny, přičemž výsledky výběrového souboru (celého souboru, souboru žokejů a souboru ostatních jezdců z povolání – jezdců a žáků) byly zpracovány do grafů a tabulek a porovnány s normou pro českou populaci.



### 13.1 Základní výstupy dotazníku SUPOS – 7

Dotazník SUPOS – 7 slouží ke zjištění struktury psychického stavu, jednotlivé škály dotazníku mohou nabývat hrubých skóre v rozsahu od 0 do 12. Škály PE a A jsou škálami pozitivními – vyšší hodnoty značí vyšší kvalitu psychického stavu, škály O, N, U, D, S jsou škálami negativními – vyšší hodnoty značí nižší kvalitu psychického stavu. Vyšší celkový HS, kterého dosáhneme součtem všech škál dotazníku, vyjadřuje nižší kvalitu psychického stavu (k jeho výpočtu je nutné přepólovat pozitivní škály PE a A); rozpětí celkového HS se může pohybovat od 0 do 84.

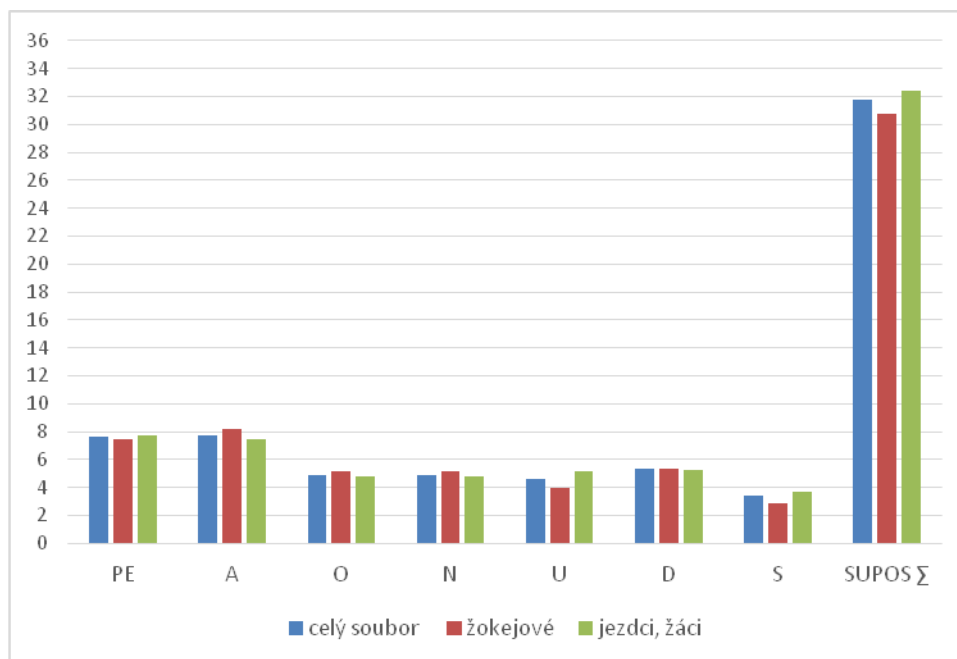
U výběrového souboru byl naměřen celkový HS v rozsahu od 12 do 77, průměrné hodnoty jednotlivých škál SUPOS – 7 a celkového HS celého výběrového souboru, souboru žokejů a souboru jezdců a žáků, jsou uvedeny v následující tabulce.

Škála SUPOS 7	Výběrový soubor (N=40)	Výběrový soubor (žokejové)	Výběrový soubor (jezdci, žáci)
PE	7,6	7,4	7,8
A	7,8	8,2	7,5
O	4,9	5,1	4,8
N	4,9	5,1	4,8
U	4,7	3,9	5,1
D	5,3	5,3	5,3
S	3,4	2,9	3,7
SUPOS $\Sigma$	31,8	30,8	32,4

Tab.5: Průměrné hodnoty HS výběrového souboru podle jednotlivých škál a sumy SUPOS – 7

Kvalitu psychického stavu celého výběrového souboru lze hodnotit jako příznivou, jelikož celkový HS se pohybuje ve spodní polovině celkové možné hodnoty.

Soubor žokejů má vyšší hodnoty u škál A (aktivnost, činorodost), O (impulzivita, odreagování se) a N (psychický nepokoj), škála D (psychická deprese, pocity vyčerpání) byla u souboru žokejů a jezdců a žáků ve stejné hodnotě, průměrné hodnoty ostatních škál jsou u souboru žokejů nižší, stejně tak celkový HS dotazníku SUPOS – 7 je u souboru Ž nižší než u souboru J a ŽK, což svědčí o vyšší kvalitě psychického stavu žokejů oproti jezdcům a žákům.



**Graf 2: Znárodnění průměrných hodnot HS výběrového souboru podle jednotlivých škál a sumy SUPOS 7**

Pro účely srovnání výstupů dotazníků SUPOS – 7 výběrového souboru s normou populace byly průměrné HS jednotlivých škál dotazníku převedeny na proporce, které představují zastoupení jednotlivých komponent ve struktuře psychického stavu (součet proporcí všech škál musí činit hodnotu přibližně 1). Ze srovnání vyplývá, že výběrový soubor má nižší zastoupení pozitivní komponenty PE (psychická pohoda) a negativní komponenty S (sklíčenost), u ostatních komponent dosahuje výběrový soubor vyšších hodnot než normy pro populaci. Ve struktuře psychického stavu jezdců z povolání jsou nejvíce zastoupeny pozitivní komponenty psychická pohoda a aktivnost (čínorodost).

Komponenta SUPOS - 7	Výběrový soubor (N=40)	Výběrový soubor (žokejové)	Výběrový soubor (jezdci, žáci)	Populace <sup>12</sup> (Mikšík, 1993)
PE	0,198	0,196	0,199	0,222
A	0,202	0,215	0,193	0,200
O	0,127	0,135	0,122	0,115
N	0,128	0,135	0,123	0,123
U	0,121	0,104	0,132	0,115
D	0,137	0,140	0,136	0,119
S	0,088	0,076	0,095	0,107

**Tab.6: Porovnání výběrového souboru s populací v proporcionalním zastoupení jednotlivých komponent ve struktuře psychického stavu podle SUPOS 7**

<sup>12</sup> Mikšík uvádí normy proporcionalního zastoupení jednotlivých komponent ve struktuře psychického stavu podle SUPOS – 7 zvláště pro muže a zvláště pro ženy, pro potřeby diplomové práce byly z těchto údajů vypočítány proporce pro soubor bez rozlišení pohlaví.

Součástí dotazníku SUPOS – 7 je škála NEU, jež zjišťuje situační pozadí jedince (jeho subjektivní potíže), rozsah HS se může pohybovat od 0 do 24. Rovněž v případě této škály platí, že vyšší HS vyjadřuje nižší kvalitu stavu jedince. HS výběrového souboru se pohybovaly v rozpětí od 0 do 18, průměrné hodnoty výběrového souboru značí vyšší kvalitu stavu.

	Výběrový soubor (N=40)	Výběrový soubor (žokejové)	Výběrový soubor (jezdci, žáci)
SUPOS NEU	8,3	7,8	8,6

*Tab.7: Průměrné hodnoty výběrového souboru u škály SUPOS NEU*

### 13.2 Základní výstupy dotazníku MP-z

Prostřednictvím dotazníku MP-z se zjišťuje motivační profil jedince, jenž je tvořený dominantními motivačními orientacemi a tendencemi daného jedince. Skóry jednotlivých dimenzí mohou nabývat hodnot od 0 (levý pól dimenze) do 6 (pravý pól dimenze), dosažená hodnota vyjadřuje příklon k levému či pravému pólu.

Z průměrných hodnot výběrového souboru u jednotlivých dimenzí vyplývá, že v dimenzi MP 1 je VS orientován spíše na vyhýbání se neúspěchu, u MP 2 jsou tendence vyrovnané (zaměřenost souboru jak na činnost a její obsah, tak na úspěch), v dimenzi MP 3 je mírný příklon VS na zaměření směrem k podniku, u MP 4 převažuje zaměření na riziko, dimenze MP 5 značí spíše orientaci na budoucnost, u MP 6 je tendence VS k individuální orientaci, podle dimenze MP 7 inklinuje VS k zaměřenosti na sebe (tato dimenze má u VS nejvyšší průměrnou hodnotu), v případě MP 8 je příklon VS spíše k činnostem, dimenze MP 9 značí orientaci VS na ekonomický prospěch.

Ve zjištěném motivačním profilu, zejména v dimenzích MP 6 a MP 7, se odráží individuální charakter dostihového sportu.

Škála MP-z	N platných	Průměr	Minimum	Maximum
MP 1	40	2,825	1	6
MP 2	40	3,075	1	5
MP 3	40	3,275	0	6
MP 4	40	3,100	0	6
MP 5	40	2,650	0	6
MP 6	40	3,375	0	6
MP 7	40	3,900	1	6
MP 8	40	3,225	0	6
MP 9	40	3,475	1	6

*Tab.8: Průměrné hodnoty HS a rozsah jednotlivých dimenzí MP-z (celý soubor)*

Ze srovnání průměrných skóre výběrového souboru a orientačních norem pro populaci u jednotlivých dimenzí vyplývá, že příklon k určitému pólu dimenze v případě MP 1, MP 2, MP 3, MP 5, MP 7, MP 8 a MP 9 je u VS obdobný jako příklon v rámci populace, odlišnosti jsou u dimenze MP 4, kde je mezi celým VS a populační normou značný rozdíl – VS je zaměřen spíše na riziko, populační norma se výrazným způsobem přiklání k orientaci na pocit bezpečí, a dále u dimenze MP 6, u níž VS inklinuje k individuální orientaci, na rozdíl od skupinové orientace v populaci.

Mezi souborem žokejů a souborem jezdců a žáků je rozdíl v dimenzi MP 2 – žokejové jsou zaměřeni na úspěch, ostatní jezdci na činnost a její obsah, v případě MP 3 je u žokejů tendence vyrovnaná (zaměření směrem od podniku i k podniku), ostatní jezdci jsou zaměřeni směrem k podniku, u dimenze MP 4 je značný rozdíl – žokejové jsou orientováni na pocit bezpečí, ostatní jezdci jsou zaměřeni na riziko. U žokejů dosahují velmi vysokých hodnot skóre v dimenzích MP 7 (zaměřenost na sebe) a MP 9 (orientace na ekonomický prospěch).

Dimenze MP-z	Výběrový soubor (N=40)	Výběrový soubor (žokejové)	Výběrový soubor (jezdci, žáci)	Orientační normy <sup>13</sup> (Pavlát, 2004)
MP 1	2,825	2,875	2,792	2,974
MP 2	3,075	3,313	2,917	3,236
MP 3	3,275	3,000	3,458	3,266
MP 4	3,100	2,500	3,500	1,605
MP 5	2,650	2,875	2,500	2,694
MP 6	3,375	3,375	3,375	2,831
MP 7	3,900	4,438	3,542	3,631
MP 8	3,225	3,188	3,250	3,844
MP 9	3,475	4,125	3,042	3,843

**Tab.9: Porovnání výběrového souboru s orientačními normami pro populaci v průměrných hodnotách jednotlivých dimenzí MP-z**

<sup>13</sup> Pavlát uvádí orientační normy zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy, pro potřeby diplomové práce byly z těchto údajů vypočítány normy pro soubor bez rozlišení pohlaví.



*Graf 3: Znárodnění motivačního profilu výběrového souboru podle MP-z*

### 13.3 Základní výstupy dotazníku LMI

Dotazník LMI, určený ke zjišťování motivace k výkonu, má 17 dimenzí, přičemž každá dimenze je zastoupena 10 položkami. Na položky lze odpovídat na sedmistupňové škále od 1 (= vůbec nesouhlasí) do 7 (= zcela souhlasí); rozsah hodnot HS u jednotlivých dimenzí se tedy pohybuje od 10 do 70, vyšší HS značí u jedince vyšší míru dané charakteristiky. Celkový hrubý skóre dotazníku LMI vyjadřuje globální míru motivace k výkonu v profesním kontextu, jeho rozsah je od 170 do 1190.

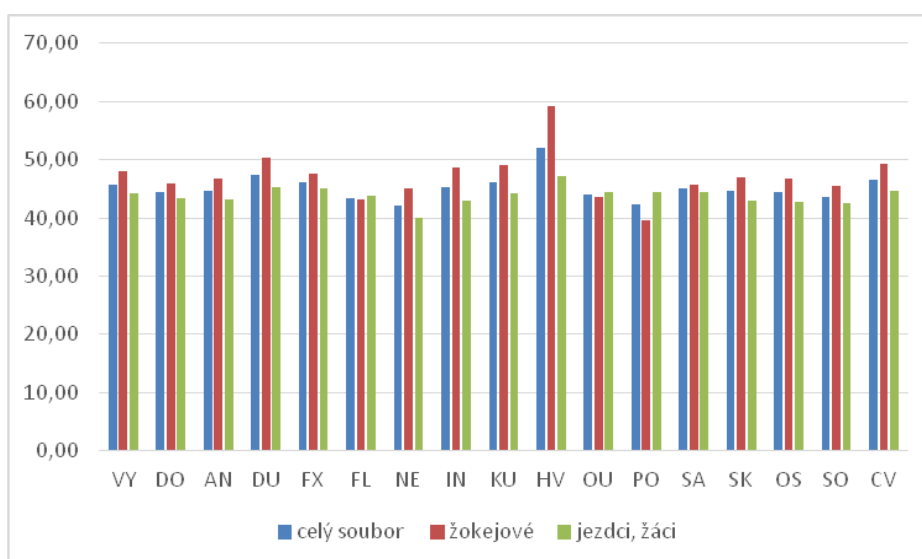
Průměrné hodnoty téměř všech jednotlivých dimenzí u celého VS se pohybují v rozmezí od 42 do 47,3. Výjimkou je dimenze hrdost na výkon, kde byla zjištěna hodnota HS 52. Co se týče srovnání souboru žokejů a ostatních jezdců, žokejové dosáhli vyšších HS ve většině dimenzí, nižší skóre mají pouze v dimenzi flow, ochota učit se a preference obtížnosti. Celkový HS, a tedy globální míra motivace k výkonu, je ve srovnání s ostatními jezdci u žokejů vyšší. Nejvyšší hodnotu HS měl soubor žokejů i soubor jezdců a žáků shodně v dimenzi hrdost na výkon, u žokejů byl oproti dalším dimenzím vyšší skóre ještě u důvěry v úspěch.

Ze srovnání hrubých skóre výběrového souboru s normami pro českou populaci vyplývá, že celkový HS celého výběrového souboru je nižší než HS normy, přičemž však HS souboru žokejů hodnotu HS normy pro populaci převyšuje. Výběrový soubor dosahuje vyšších HS v dimenzích vytrvalost, angažovanost, důvěra v úspěch, nebojácnost, preference obtížnosti, soutěživost a cílevědomost. Soubor žokejů má proti normě nižší skóre u dimenzí flexibilita, flow, internalita, kompenzační úsilí, ochota učit se, preference

obtížnosti a orientace na status, u ostatních dimenzí jsou jeho HS vyšší. Soubor jezdců a žáků dosahuje ve srovnání s normou pro populaci nižších skóre u většiny dimenzí, vyšší HS má pouze u dimenzí angažovanost, preference obtížnosti a soutěživost.

Dimenze LMI	Výběrový soubor (N=40)	Výběrový soubor (žokejové)	Výběrový soubor (jezdci, žáci)	Česká norma (Hoskovcová, 2003)
VY	45,78	47,94	44,33	45,40
DO	44,45	45,94	43,46	44,80
AN	44,60	46,81	43,13	38,90
DU	47,33	50,38	45,29	46,60
FX	46,13	47,63	45,13	49,20
FL	43,48	43,13	43,71	48,10
NE	42,05	45,06	40,04	40,10
IN	45,30	48,69	43,04	50,30
KU	46,15	49,13	44,17	49,40
HV	52,03	59,13	47,29	56,00
OU	44,13	43,56	44,50	49,10
PO	42,43	39,50	44,38	41,20
SA	45,03	45,81	44,50	45,30
SK	44,55	47,00	42,92	45,20
OS	44,43	46,81	42,83	47,30
SO	43,70	45,50	42,50	41,90
CV	46,50	49,31	44,63	45,80
Σ HS	768,03	801,31	745,83	784,50

**Tab.10: Porovnání výběrového souboru s českým standardizačním vzorkem v průměrných hodnotách HS jednotlivých dimenzí LMI**



**Graf 4: Znárodnění průměrných hodnot HS výběrového souboru podle jednotlivých dimenzí LMI**

### 13.4 Vybrané koreláty

Pro korelace mezi zjištěnými metrickými proměnnými byl použit Pearsonův korelační koeficient, výsledný korelační koeficient  $r$  byl porovnáván s kritickou hodnotou pro  $N=40$  na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$ . Pokud byl korelační koeficient signifikantní na dané hladině významnosti (v příslušných tabulkách je v takovém případě označen červenou barvou), byl následně posouzen i pro hladiny významnosti  $\alpha = 0,01$  a  $\alpha = 0,001$ .

Korelovány byly:

- Proměnná „seniorita“ (tj. kolik let jsou jednotliví probandi jezdci z povolání) pro celý VS ( $N = 40$ ) se sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7, s hodnotou SUPOS NEU, se čtyřmi dimenzemi dotazníku MP (MP 1, MP 2, MP 5, MP 9), se čtyřmi dimenzemi dotazníku LMI (VY, DU, HV, CV), a se sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI.
- Proměnná „počet vítězství“ pro celý VS ( $N = 40$ ) se sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7, s hodnotou SUPOS NEU, se čtyřmi dimenzemi dotazníku MP (MP 1, MP 2, MP 5, MP 9), se čtyřmi dimenzemi dotazníku LMI (VY, DU, HV, CV), a se sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI.
- Suma jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7 pro celý VS ( $N = 40$ ) se čtyřmi škálami dotazníku MP (MP 1, MP 2, MP 5, MP 9), se čtyřmi dimenzemi dotazníku LMI (VY, DU, HV, CV), a se sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI.

#### 13.4.1 Seniorita a vybrané proměnné

Korelační koeficient při korelaci mezi senioritou a sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7 pro celý VS dostihových jezdců ( $N = 40$ ) činí  $r = -0,019$ . Ze zjištěné korelace na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  vyplývá, že mezi senioritou a sumou SUPOS – 7 neexistuje signifikantní vztah ( $p > 0,05$ ). Z výsledku lze usuzovat, že seniorita nemá souvislost s celkovou kvalitou psychického stavu dostihových jezdců.

Proměnná	Průměry	Sm.odch.	Seniorita	SUPOS suma
Seniorita	9,175	8,720	1,000	-0,019
SUPOS suma	31,750	10,631	-0,019	1,000

Tab.11: Korelace mezi senioritou a sumou SUPOS - 7

Rovněž v případě korelace mezi senioritou a škálou dotazníku SUPOS NEU bylo zjištěno, že na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  není vztah signifikantní, když korelační

koeficient pro celý VS činí  $r = -0,184$  ( $p > 0,05$ ). Seniorita u jezdců z povolání tedy nesouvisí s jejich subjektivním situačním pozadím.

Proměnná	Průměry	Sm.odch.	Seniorita	SUPOS NEU
Seniorita	9,175	8,720	1,000	-0,184
SUPOS NEU	8,300	3,924	-0,184	1,000

*Tab.12: Korelace mezi senioritou a škálou SUPOS NEU*

Vztah mezi senioritou a všemi vybranými dimenzemi dotazníku MP-z se na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ukázal také jako nesignifikantní ( $p > 0,05$ ), korelační koeficient činí pro MP 1:  $r = -0,164$ , pro MP 2:  $r = 0,085$ , pro MP 5:  $r = 0,042$ , pro MP 9:  $r = 0,124$ . Na základě uvedeného můžeme dospět k závěru, že seniorita nemá v případě dostihových jezdců souvislost s komponentami motivačního profilu „vyhýbání se neúspěchu – dosahování úspěchu“, „zaměření na činnost a její obsah – zaměření na úspěch“, „orientace na budoucnost – zaměření na aktuální stav“, „orientace na morální uspokojení – orientace na ekonomický prospěch“.

Proměnná	Seniorita
MP 1	-0,164
MP 2	0,085
MP 5	0,042
MP 9	0,124

*Tab.13: Korelace mezi senioritou a vybranými dimenzemi MP-z*

Korelace mezi senioritou a vybranými dimenzemi dotazníku LMI ukazuje, že na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) existuje pozitivní signifikantní vztah mezi senioritou a dimenzemi DU ( $r = 0,330$ ) a CV ( $r = 0,345$ ), na hladině významnosti  $\alpha = 0,01$  ( $p < 0,01$ ) existuje pozitivní, vysoce signifikantní vztah mezi senioritou a dimenzí VY ( $r = 0,410$ ), a na hladině významnosti  $\alpha = 0,001$  ( $p < 0,001$ ) byl zjištěn pozitivní, velmi vysoce signifikantní vztah mezi senioritou a dimenzí HV ( $r = 0,556$ ). Na základě uvedeného můžeme u dostihových jezdců usuzovat na souvislost seniority s komponentami motivace k výkonu „vytrvalost“, „důvěra v úspěch“, „hrdost na výkon“, a „cílevědomost“.

Proměnná	Seniorita
LMI - VY	0,410
LMI - DU	0,330
LMI - HV	0,556
LMI - CV	0,345

*Tab.14: Korelace mezi senioritou a vybranými dimenzemi LMI*



S proměnnou seniorita byla korelována i suma jednotlivých dimenzí dotazníku LMI, přičemž korelační koeficient činí  $r = 0,526$  – značí pozitivní, velmi vysoce signifikantní vztah obou proměnných ( $p < 0,001$ ). Výsledek ukazuje, že seniorita má u jezdců z povolání souvislost s globální mírou motivace k výkonu.

Proměnná	Průměry	Sm.odch.	Seniorita	LMI suma
Seniorita	9,175	8,720	1,000	0,526
LMI suma	768,025	91,616	0,526	1,000

*Tab.15: Korelace mezi senioritou a sumou jednotlivých dimenzí LMI*

### 13.4.2 Počet vítězství a vybrané proměnné

Korelační koeficient při korelaci mezi proměnnou počet vítězství a sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7 pro celý VS dostihových jezdců ( $N = 40$ ) činí  $r = 0,012$ . Ze zjištěné korelace na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  vyplývá, že mezi počtem vítězství a sumou SUPOS – 7 neexistuje signifikantní vztah ( $p > 0,05$ ). Větší počet dosažených vítězství tedy nemá u dostihových jezdců souvislost s celkovou kvalitou psychického stavu.

Proměnná	Průměry	Sm.odch.	Počet vítězství	SUPOS suma
Počet vítězství	102,825	171,755	1,000	0,012
SUPOS suma	31,750	10,631	0,012	1,000

*Tab.16: Korelace mezi počtem vítězství a sumou SUPOS – 7*

Signifikantní vztah na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  nebyl prokázán ani mezi počtem vítězství a škálou dotazníku SUPOS NEU, když  $r = -0,013$  ( $p > 0,05$ ). Z výsledku můžeme učinit závěr, že počet dosažených vítězství nesouvisí se subjektivním situačním pozadím dostihových jezdců.

Proměnná	Průměry	Sm.odch.	Počet vítězství	SUPOS NEU
Počet vítězství	102,825	171,755	1,000	-0,013
SUPOS NEU	8,300	3,924	-0,013	1,000

*Tab.17: Korelace mezi počtem vítězství a škálou SUPOS NEU*

V případě korelace počtu vítězství s vybranými dimenzemi dotazníku MP-z činí korelační koeficient pro MP 1:  $r = 0,115$ , pro MP 2:  $r = 0,222$ , pro MP 5:  $0,231$ , pro MP 9:  $0,395$ ; na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  byl prokázán pozitivní signifikantní vztah pouze

mezi počtem vítězství a dimenzí MP 9 ( $p < 0,05$ ), s ostatními vybranými dimenzemi MP-z proměnná počet vítězství nekoreluje ( $p > 0,05$ ). Z uvedeného lze usuzovat, že počet vítězství dostihových jezdců má souvislost s komponentou motivačního profilu „orientace na morální uspokojení – orientace na ekonomický prospěch“.

Proměnná	Počet vítězství
MP 1	0,115
MP 2	0,222
MP 5	0,231
MP 9	0,395

*Tab.18: Korelace mezi počtem vítězství a vybranými dimenzemi MP-z*

Korelací mezi počtem vítězství a vybranými dimenzemi dotazníku LMI byly zjištěny korelační koeficienty pro dimenzi VY:  $r = 0,010$ , pro dimenzi DU:  $r = 0,226$ , pro dimenzi HV:  $r = 0,383$ , a pro dimenzi CV:  $r = 0,163$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) existuje pozitivní signifikantní vztah pouze mezi počtem vítězství a dimenzí HV. Na základě daného výsledku můžeme učinit závěr, že počet vítězství, kterých dostihoví jezdci dosáhli, souvisí s jejich hrdostí na výkon.

Proměnná	Počet vítězství
LMI - VY	0,010
LMI - DU	0,226
LMI - HV	0,383
LMI - CV	0,163

*Tab.19: Korelace mezi počtem vítězství a vybranými dimenzemi LMI*

Jako nesignifikantní na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p > 0,05$ ) se ukázal vztah mezi proměnnou počet vítězství a celkovou sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI, když  $r = 0,183$ . Z výsledku lze usuzovat, že počet dosažených vítězství nemá u jezdců z povolání souvislost s jejich globální mírou motivace k výkonu.

Proměnná	Průměry	Sm.odch.	Počet vítězství	LMI suma
Počet vítězství	102,825	171,755	1,000	0,183
LMI suma	768,025	91,616	0,183	1,000

*Tab.20: Korelace mezi počtem vítězství a sumou jednotlivých dimenzí LMI*

### 13.4.3 Suma SUPOS a vybrané proměnné

Celková kvalita psychického stavu – suma SUPOS byla korelována s vybranými dimenzemi dotazníku MP-z, zjištěné korelační koeficienty jsou pro MP 1:  $r = -0,252$ , pro MP 2:  $r = 0,077$ , pro MP 5:  $r = 0,345$ , pro MP 9:  $r = -0,022$ ; na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) existuje pozitivní signifikantní vztah mezi sumou SUPOS a dimenzí MP 5, v ostatních případech vztah signifikantní není. Celková kvalita psychického stavu jezdců z povolání má tedy souvislost s komponentou motivačního profilu „orientace na budoucnost – zaměření na aktuální stav“.

Proměnná	SUPOS suma
MP 1	-0,252
MP 2	0,077
MP 5	0,345
MP 9	-0,022

Tab.21: Korelace mezi sumou SUPOS a vybranými dimenzemi MP-z

Suma SUPOS byla korelována rovněž s vybranými dimenzemi dotazníku LMI – v tomto případě bylo zjištěno, že na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  neexistuje signifikantní vztah mezi sumou SUPOS a některou z vybraných dimenzí LMI, když zjištěné korelační koeficienty jsou pro VY:  $r = -0,051$ , pro DU:  $r = -0,008$ , pro HV:  $r = -0,003$ , a pro CV:  $r = -0,010$  ( $p > 0,05$ ). Z výsledků lze učinit závěr, že celková kvalita psychického stavu dostihových jezdců nesouvisí s komponentami motivace k výkonu „vytrvalost“, „důvěra v úspěch“, „hrdost na výkon“, a „cílevědomost“.

Proměnná	SUPOS suma
LMI - VY	-0,051
LMI - DU	-0,008
LMI - HV	-0,003
LMI - CV	-0,010

Tab.22: Korelace mezi sumou SUPOS a vybranými dimenzemi LMI

### 13.5 Ostatní signifikantní koreláty

Kromě vybraných korelátů, které jsou popsány v kapitolách 13.4.1., 13.4.2. a 13.4.3, jimiž byly testovány formulované hypotézy, byly za účelem odhalení dalších signifikantních vztahů v získaných datech provedeny další korelace, konkrétně:

- Korelace proměnné „seniorita“ se všemi škálami dotazníku SUPOS 7, se všemi dimenzemi dotazníku MP-z a se všemi dimenzemi dotazníku LMI.
- Korelace proměnné „počet vítězství“ se všemi škálami dotazníku SUPOS 7, se všemi dimenzemi dotazníku MP-z a se všemi dimenzemi dotazníku LMI.
- Korelace všech škál dotazníku SUPOS 7 se všemi dimenzemi dotazníku MP-z a se všemi dimenzemi dotazníku LMI.
- Korelace všech dimenzí dotazníku MP-z se všemi dimenzemi dotazníku LMI.

### 13.5.1 Koreláty proměnné seniorita

Při provedení korelací mezi proměnnou seniorita a všemi škálami dotazníku SUPOS 7 a rovněž mezi senioritou a všemi dimenzemi dotazníku MP-z nebyly na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  zjištěny žádné signifikantní vztahy ( $p > 0,05$ ).

Proměnná	Seniorita
SUPOS PE	-0,040
SUPOS A	0,157
SUPOS O	0,064
SUPOS N	0,028
SUPOS U	0,052
SUPOS D	-0,045
SUPOS S	-0,040

Tab.23: Korelace mezi senioritou a škálami SUPOS 7

Proměnná	Seniorita
MP 1	-0,164
MP 2	0,085
MP 3	-0,089
MP 4	-0,122
MP 5	0,042
MP 6	0,199
MP 7	0,200
MP 8	-0,111
MP 9	0,124

Tab.24: Korelace mezi senioritou a dimenzemi MP-z

Proměnná „seniorita“ byla dále korelována se všemi dimenzemi dotazníku LMI, přičemž na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) byl zjištěn pozitivní signifikantní vztah s dimenzemi DO, FX, KU, SA a SO, a na hladině významnosti  $\alpha = 0,01$  ( $p < 0,01$ ) byl zjištěn pozitivní, vysoce signifikantní vztah s dimenzemi AN a IN. Z výsledků lze tedy učinit závěr, že seniorita souvisí s vyšší motivací dostihových jezdců v komponentách „angažovanost“, „internalita“, „dominance“, „flexibilita“, „kompenzační úsilí“, „samostatnost“ a „soutěživost“.

Proměnná	Seniorita
LMI - VY	0,410
LMI - DO	0,337
LMI - AN	0,456
LMI - DU	0,330
LMI - FX	0,318
LMI - FL	0,240
LMI - NE	0,254
LMI - IN	0,425
LMI - KU	0,353
LMI - HV	0,556
LMI - OU	0,151
LMI - PO	0,222
LMI - SA	0,381
LMI - SK	0,300
LMI - OS	0,199
LMI - SO	0,381
LMI - CV	0,345

Tab.25: Korelace mezi senioritou a dimenzemi dotazníku LMI

### 13.5.2 Koreláty proměnné počet vítězství

Jako nesignifikantní se ukázal na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  vztah mezi proměnnou „počet vítězství“ a všemi jednotlivými škálami dotazníku SUPOS 7 ( $p > 0,05$ ).

Proměnná	Počet vítězství
SUPOS PE	-0,087
SUPOS A	0,048
SUPOS O	-0,011
SUPOS N	-0,038
SUPOS U	-0,039
SUPOS D	0,142
SUPOS S	-0,019

Tab.26: Korelace mezi počtem vítězství a škálami SUPOS 7

Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  byl v případě korelace proměnné „počet vítězství“ s jednotlivými dimenzemi dotazníku MP-z odhalen pozitivní signifikantní vztah s dimenzí MP 7 ( $p < 0,05$ ). Můžeme tedy předpokládat, že vyšší počet vítězství má u dostihových jezdců souvislost s dimenzí motivačního profilu „prosociální orientace – zaměřenost na sebe“.

V případě korelace počtu vítězství se všemi jednotlivými dimenzemi dotazníku LMI se ukázal na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) jako pozitivně signifikantní vztah s dimenzí KU. Z výsledku je možno vyvodit závěr, že počet vítězství u dostihových jezdců souvisí s komponentou motivace k výkonu „kompenzační úsilí“.

Proměnná	Počet vítězství
MP 1	0,115
MP 2	0,222
MP 3	0,052
MP 4	-0,116
MP 5	0,231
MP 6	0,166
MP 7	0,370
MP 8	-0,006
MP 9	0,395

Tab.27: Korelace mezi počtem vítězství a dimenzemi MP-z

Proměnná	Počet vítězství
LMI - VY	0,010
LMI - DO	0,010
LMI - AN	0,304
LMI - DU	0,226
LMI - FX	-0,023
LMI - FL	0,129
LMI - NE	-0,065
LMI - IN	0,086
LMI - KU	0,335
LMI - HV	0,383
LMI - OU	-0,137
LMI - PO	-0,147
LMI - SA	-0,034
LMI - SK	0,165
LMI - OS	0,238
LMI - SO	0,269
LMI - CV	0,163

Tab.28: Korelace mezi počtem vítězství a dimenzemi LMI

### 13.5.3 Koreláty jednotlivých dimenzí dotazníků

V případě korelace jednotlivých škál dotazníku SUPOS 7 s jednotlivými dimenzemi dotazníku MP-z byl na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) zjištěn negativní signifikantní vztah mezi škálou PE a dimenzí MP 5, a dále pozitivní signifikantní vztah mezi škálou N a dimenzí MP 8 a rovněž mezi škálou D a dimenzí MP 5. Z výsledků lze usuzovat, že čím vyšší je u dostihových jezdců psychická pohoda, tím spíše se přiklánějí k orientaci na budoucnost, při vyšším skóru na škále psychického nepokoje inklinují k činorodosti, a čím výše skórují ve škále psychická deprese a vyčerpání, tím spíše se přiklánějí k zaměřenosti na aktuální stav.

Proměnná	SUPOS PE	SUPOS A	SUPOS O	SUPOS N	SUPOS U	SUPOS D	SUPOS S
MP 1	0,213	0,212	-0,031	-0,080	-0,245	-0,212	-0,198
MP 2	-0,070	0,222	0,254	0,255	0,135	-0,150	0,070
MP 3	0,008	0,003	-0,169	-0,051	-0,130	-0,139	-0,141
MP 4	0,060	-0,033	-0,073	0,086	0,231	0,192	0,154
MP 5	-0,373	-0,286	0,311	0,113	0,061	0,388	0,104
MP 6	-0,038	0,045	-0,021	0,184	0,144	0,038	0,003
MP 7	-0,050	0,046	0,049	0,050	-0,116	0,073	-0,137
MP 8	-0,154	0,259	0,128	0,358	-0,083	-0,056	0,114
MP 9	0,026	-0,066	-0,071	0,098	-0,011	-0,101	-0,064

Tab.29: Korelace mezi škálami SUPOS 7 a dimenzemi MP-z

Jednotlivé škály dotazníku SUPOS 7 byly dále korelovány s jednotlivými dimenzemi dotazníku LMI. Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) byl odhalen pozitivní signifikantní vztah mezi škálou A a dimenzí SO, mezi škálou O a dimenzí FX, mezi škálou O a dimenzí OS, mezi škálou N a dimenzí DO a rovněž mezi škálou N a dimenzí AN. Na hladině významnosti  $\alpha = 0,001$  ( $p < 0,001$ ) byl odhalen pozitivní, velmi vysoce signifikantní vztah mezi škálou A a dimenzí DO. Můžeme tedy konstatovat, že vyšší skóry ve škále aktivity a činorodosti souvisejí u dostihových jezdců s komponentami motivace k výkonu „dominance“ a „soutěživost“, vyšší skóry ve škále odreagování se a impulzivity souvisejí s komponentami motivace k výkonu „flexibilita“ a „orientace na status“, a vyšší skórování ve škále psychická nepohoda se odráží v komponentách motivace k výkonu „dominance“ a „angažovanost“.

Proměnná	SUPOS PE	SUPOS A	SUPOS O	SUPOS N	SUPOS U	SUPOS D	SUPOS S
LMI - VY	-0,178	0,012	-0,042	-0,059	-0,110	-0,124	-0,069
LMI - DO	0,034	<b>0,501</b>	0,289	<b>0,316</b>	-0,014	-0,125	0,049
LMI - AN	-0,097	0,147	0,176	<b>0,360</b>	0,065	0,081	0,064
LMI - DU	-0,040	0,154	0,179	0,065	-0,147	0,081	-0,074
LMI - FX	-0,160	0,181	<b>0,370</b>	0,229	-0,094	0,035	0,070
LMI - FL	-0,008	0,224	0,252	0,265	0,154	-0,054	0,070
LMI - NE	-0,130	0,100	0,045	0,040	-0,248	-0,150	0,006
LMI - IN	-0,091	0,060	-0,099	-0,091	-0,301	-0,295	-0,259
LMI - KU	0,195	0,237	0,033	-0,091	-0,109	-0,003	-0,097
LMI - HV	-0,084	0,118	0,249	0,042	-0,182	0,020	-0,090
LMI - OU	0,123	0,110	-0,098	0,057	-0,062	-0,048	0,109
LMI - PO	-0,076	0,213	0,134	0,295	0,234	0,103	0,154
LMI - SA	-0,110	0,214	0,302	0,219	0,171	-0,135	-0,021
LMI - SK	-0,128	0,113	0,039	-0,147	-0,153	-0,175	-0,135
LMI - OS	-0,165	0,206	<b>0,391</b>	0,161	-0,068	0,112	-0,078
LMI - SO	-0,110	<b>0,339</b>	0,247	0,130	0,050	-0,040	0,075
LMI - CV	-0,040	0,271	0,253	0,166	-0,128	-0,048	-0,023

*Tab.30: Korelace mezi škálami SUPOS 7 a dimenzemi LMI*

Byla provedena i korelace mezi jednotlivými dimenzemi dotazníku MP-z a jednotlivými dimenzemi dotazníku LMI, přičemž na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) byl zjištěn pozitivní signifikantní vztah dimenze MP 2 s dimenzemi DO, AN a CV, negativní signifikantní vztah dimenze MP 4 s dimenzemi KU a SK, negativní signifikantní vztah dimenze MP 5 s dimenzí SK, pozitivní signifikantní vztah dimenze MP 7 s dimenzemi KU a OS, a dále pozitivní signifikantní vztah dimenze MP 8 s dimenzemi DU, FX a PO. Na hladině významnosti  $\alpha = 0,01$  ( $p < 0,01$ ) byl zjištěn pozitivní, vysoce signifikantní vztah dimenze MP 8 s dimenzí DO. Z výsledků tedy lze usuzovat, že

v případě příklonu k zaměření na úspěch dosahují dostihoví jezdci vyšších skóre v komponentách motivace k výkonu „dominance“, „angažovanost“ a „cílevědomost“, inklinování k orientaci na pocit bezpečí odráží vyšší skóre v komponentách „kompenzační úsilí“ a „sebekontrola“, příklon k orientaci na budoucnost značí vyšší skóre v komponentě „sebekontrola“, tendence k zaměřenosti na sebe se odráží ve vyšším skórování v komponentách „kompenzační úsilí“ a „orientace na status“, sklon k činorodosti vede u dostihových jezdců k dosahování vyšších skóre v komponentách motivace k výkonu „dominance“, „důvěra v úspěch“, „flexibilita“ a „preferance obtížnosti“.

Proměnná	MP 1	MP 2	MP 3	MP 4	MP 5	MP 6	MP 7	MP 8	MP 9
LMI - VY	-0,175	0,217	0,187	-0,050	-0,206	0,016	-0,189	0,103	-0,110
LMI - DO	0,078	0,368	0,020	0,071	-0,111	0,117	0,013	0,457	-0,137
LMI - AN	0,013	0,322	0,167	0,162	0,066	0,297	0,130	0,231	0,134
LMI - DU	-0,013	0,244	0,148	0,005	-0,106	0,092	0,183	0,394	-0,027
LMI - FX	0,010	0,179	0,025	0,224	0,041	0,136	-0,004	0,334	-0,006
LMI - FL	0,077	0,272	0,159	-0,020	-0,045	0,256	0,157	0,216	0,147
LMI - NE	-0,120	0,050	-0,027	-0,126	-0,179	-0,082	-0,209	0,235	-0,175
LMI - IN	-0,203	-0,078	-0,063	-0,114	-0,149	0,006	-0,117	-0,035	-0,027
LMI - KU	0,101	0,060	0,050	-0,345	-0,116	0,137	0,337	-0,126	0,197
LMI - HV	-0,175	0,155	-0,107	-0,053	-0,014	0,010	0,219	0,006	0,182
LMI - OU	0,078	0,133	0,187	-0,056	-0,232	0,192	0,009	0,268	-0,112
LMI - PO	-0,068	0,159	0,202	0,195	-0,149	0,199	-0,065	0,339	-0,255
LMI - SA	-0,101	0,166	-0,078	0,156	-0,115	0,199	-0,125	0,223	-0,171
LMI - SK	-0,163	0,107	0,118	-0,342	-0,318	0,042	-0,212	-0,148	-0,134
LMI - OS	-0,076	0,270	-0,020	-0,176	0,054	0,049	0,313	0,281	0,045
LMI - SO	-0,047	0,282	-0,123	-0,148	-0,118	0,222	0,302	0,115	-0,050
LMI - CV	-0,010	0,351	0,118	-0,017	-0,169	0,006	0,175	0,268	0,020

Tab.31: Korelace mezi dimenzemi MP-z a dimenzemi LMI

### 13.6 Srovnání souborů žokejů a ostatních jezdců ve vybraných proměnných

V rámci celého výběrového souboru jezdců z povolání bylo provedeno srovnání souboru žokejů (N=16) se souborem ostatních jezdců (jezdců a žáků, N=24) v proměnných: suma jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7, vybrané dimenze dotazníku MP-z – MP 1, MP 2, MP 5, MP 9, vybrané dimenze dotazníku LMI – VY, DU, HV, CV. Srovnání bylo provedeno prostřednictvím Studentova t-testu, jímž se stanovuje významnost rozdílu dvou průměrů (t-test pro rozdíl výběrových průměrů dvou nezávislých výběrů za podmínky, že rozptyly základních souborů, ze kterých výběry pocházejí, jsou stejné). Zjištěná hodnota t byla posuzována na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  při počtu stupňů volnosti  $v = 38$ ; v případě signifikantního výsledku pro tuto hladinu významnosti byla hodnota t posouzena i pro hladinu významnosti  $\alpha = 0,01$  a  $\alpha = 0,001$ .



Hodnota rozdílu průměrných výsledků žokejů a ostatních jezdců v případě sumy jednotlivých škál dotazníku SUPOS 7 činí  $t = -0,481$ , výsledek na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  není signifikantní ( $p > 0,05$ ). Lze tedy učinit závěr, že žokejové a ostatní jezdci se v celkové kvalitě psychického stavu neliší.

Proměnná	Prům. žokej	Prům. ostatní	t	sv	p	Plat. žokej	Plat. ostat.	SD žokej	SD ostatní	F-pomě rozptyly	p rozptyly
SUPOS sume	30,75	32,42	-0,481	38	0,633	16	24	7,308	12,476	2,915	0,036

*Tab.32: Hodnota t pro srovnání sumy SUPOS*

Při srovnání výsledků žokejů a ostatních jezdců ve vybraných dimenzích dotazníku MP-z byly zjištěny hodnoty pro MP 1:  $t = 0,183$ , pro MP 2:  $t = 1,206$ , pro MP 5:  $t = 0,802$ , pro MP 9:  $t = 2,394$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  je signifikantní pouze rozdíl průměrů obou souborů v dimenzi MP 9 ( $p < 0,05$ ). Žokejové mají ve srovnání s ostatními jezdci větší tendenci k orientaci na ekonomický prospěch.

Proměnná	Prům. žokej	Prům. ostatní	t	sv	p	Plat. žokej	Plat. ostat.	SD žokej	SD ostatní	F-pomě rozptyly	p rozptyly
MP 1	2,88	2,79	0,183	38	0,856	16	24	1,360	1,444	1,127	0,828
MP 2	3,31	2,92	1,206	38	0,235	16	24	0,946	1,060	1,254	0,661
MP 5	2,88	2,50	0,802	38	0,428	16	24	1,455	1,445	1,014	0,950
MP 9	<b>4,13</b>	<b>3,04</b>	<b>2,394</b>	<b>38</b>	<b>0,022</b>	<b>16</b>	<b>24</b>	<b>1,408</b>	<b>1,398</b>	<b>1,015</b>	<b>0,949</b>

*Tab.33: Hodnoty t pro srovnání vybraných dimenzí MP-z*

Hodnoty srovnání výsledků souboru žokejů a souboru ostatních jezdců ve vybraných dimenzích dotazníku LMI činí pro VY:  $t = 1,203$ , pro DU:  $t = 1,957$ , pro HV:  $t = 4,055$ , pro CV:  $t = 1,848$ . Z uvedených hodnot je velmi vysoce signifikantní rozdíl souborů v dimenzi HV ( $p < 0,001$ ), rozdíly průměrů v dalších dimenzích nejsou signifikantní. Žokejové mají tedy ve srovnání s ostatními jezdci v globální míře motivace k výkonu více zastoupenou komponentu „hrdost na výkon“.

Proměnná	Prům. žokej	Prům. ostatní	t	sv	p	Plat. žokej	Plat. ostat.	SD žokej	SD ostatní	F-pomě rozptyly	p rozptyly
LMI - VY	47,94	44,333	1,203	38	0,236	16	24	11,275	7,710	2,138	0,098
LMI - DU	50,38	45,292	1,957	38	0,058	16	24	6,087	9,101	2,235	0,111
LMI - HV	<b>59,13</b>	<b>47,292</b>	<b>4,055</b>	<b>38</b>	<b>0,000</b>	<b>16</b>	<b>24</b>	<b>7,256</b>	<b>10,037</b>	<b>1,913</b>	<b>0,197</b>
LMI - CV	49,31	44,625	1,848	38	0,072	16	24	7,631	8,004	1,100	0,867

*Tab.34: Hodnoty t pro srovnání vybraných dimenzí LMI*

### 13.7 Ostatní signifikantní rozdíly

Srovnání souboru žokejů se souborem ostatních jezdců bylo provedeno nejen ve vybraných proměnných (viz kapitola 13.6.), čímž byly testovány formulované hypotézy, ale rovněž ve všech jednotlivých dimenzích dotazníků SUPOS 7, MP-z a LMI, a to za účelem zjištění dalších signifikantních rozdílů obou souborů.

U jednotlivých škál dotazníku SUPOS 7 nebyly na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  zjištěny signifikantní rozdíly ( $p > 0,05$ ), žokejové se tedy v dimenzích dotazníku SUPOS 7 neliší od jezdců a žáků.

Proměnná	Prům. ostatní	Prům. žokej	t	sv	p	Plat. ostat.	Plat. žokej	SD ostatní	SD žokej	F-pomě rozptyly	p rozptyly
SUPOS PE	7,75	7,44	0,455	38	0,652	24	16	2,507	1,365	3,373	0,018
SUPOS A	7,50	8,19	-0,830	38	0,412	24	16	2,964	1,797	2,720	0,049
SUPOS O	4,75	5,13	-0,522	38	0,605	24	16	1,871	2,680	2,052	0,117
SUPOS N	4,79	5,13	-0,467	38	0,643	24	16	2,303	2,062	1,248	0,669
SUPOS U	5,13	3,94	1,842	38	0,073	24	16	2,290	1,436	2,543	0,066
SUPOS D	5,29	5,31	-0,029	38	0,977	24	16	2,177	2,213	1,033	0,918
SUPOS S	3,71	2,88	1,057	38	0,297	24	16	2,941	1,360	4,676	0,003

Tab.35: Hodnoty t pro srovnání jednotlivých škál SUPOS 7

V případě srovnání souboru žokejů se souborem jezdců a žáků v jednotlivých dimenzích dotazníku MP-z byly na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) odhaleny signifikantní rozdíly v dimenzích MP 4 a MP 7. Z výsledků lze učinit závěr, že žokejové a ostatní jezdci se liší v dimenzi „orientace na pocit bezpečí – zaměření se na riziko“, přičemž žokejové inklinují spíše k orientaci na pocit bezpečí, ostatní jezdci k zaměření se na riziko, a dále se žokejové a ostatní jezdci liší v dimenzi „prosociální orientace – zaměřenost na sebe“, v níž žokejové inklinují k zaměřenosti na sebe daleko silněji než ostatní jezdci.

Proměnná	Prům. ostatní	Prům. žokej	t	sv	p	Plat. ostat.	Plat. žokej	SD ostatní	SD žokej	F-pomě rozptyly	p rozptyly
MP 1	2,79	2,88	-0,183	38	0,856	24	16	1,444	1,36	1,127	0,828
MP 2	2,92	3,31	-1,206	38	0,235	24	16	1,060	0,95	1,254	0,661
MP 3	3,46	3,00	0,859	38	0,396	24	16	1,668	1,63	1,043	0,956
MP 4	3,50	2,50	2,109	38	0,042	24	16	1,251	1,75	1,959	0,142
MP 5	2,50	2,88	-0,802	38	0,428	24	16	1,445	1,45	1,014	0,950
MP 6	3,38	3,38	0,000	38	1,000	24	16	1,345	1,54	1,317	0,537
MP 7	3,54	4,44	-2,175	38	0,036	24	16	1,414	1,03	1,881	0,209
MP 8	3,25	3,19	0,118	38	0,907	24	16	1,327	2,04	2,364	0,062
MP 9	3,04	4,13	-2,394	38	0,022	24	16	1,398	1,41	1,015	0,949

Tab.36: Hodnoty t pro srovnání jednotlivých dimenzí MP-z

Při srovnání souboru žokejů s ostatními jezdci v jednotlivých dimenzích dotazníku LMI byl na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) zjištěn signifikantní rozdíl v dimenzi IN. Z výsledku lze usuzovat, že žokejové jsou daleko více motivováni k výkonu v komponentě „internalita“ než ostatní jezdci.

Proměnná	Prům. ostatní	Prům. žokej	t	sv	p	Plat. ostat.	Plat. žokej	SD ostatní	SD žokej	F-poměr rozptyly	p rozptyly
LMI - VY	44,33	47,94	-1,203	38	0,236	24	16	7,710	11,275	2,138	0,098
LMI - DO	43,46	45,94	-0,873	38	0,388	24	16	8,027	9,862	1,510	0,364
LMI - AN	43,13	46,81	-1,570	38	0,125	24	16	7,146	7,476	1,094	0,823
LMI - DU	45,29	50,38	-1,957	38	0,058	24	16	9,101	6,087	2,235	0,111
LMI - FX	45,12	47,63	-1,075	38	0,289	24	16	7,555	6,632	1,298	0,611
LMI - FL	43,71	43,13	0,195	38	0,847	24	16	9,182	9,451	1,059	0,877
LMI - NE	40,04	45,06	-1,685	38	0,100	24	16	8,893	9,733	1,198	0,678
LMI - IN	43,04	48,69	-2,309	38	0,026	24	16	7,190	8,130	1,279	0,580
LMI - KU	44,17	49,13	-1,596	38	0,119	24	16	9,035	10,475	1,344	0,509
LMI - HV	47,29	59,13	-4,055	38	0,000	24	16	10,037	7,256	1,913	0,197
LMI - OU	44,50	43,56	0,393	38	0,696	24	16	7,223	7,624	1,114	0,794
LMI - PO	44,38	39,50	1,733	38	0,091	24	16	7,471	10,341	1,916	0,156
LMI - SA	44,50	45,81	-0,514	38	0,610	24	16	6,574	9,593	2,129	0,100
LMI - SK	42,92	47,00	-1,661	38	0,105	24	16	6,639	8,907	1,800	0,199
LMI - OS	42,83	46,81	-1,359	38	0,182	24	16	8,417	9,995	1,410	0,446
LMI - SO	42,50	45,50	-1,411	38	0,166	24	16	6,029	7,358	1,489	0,379
LMI - CV	44,63	49,31	-1,848	38	0,072	24	16	8,004	7,631	1,100	0,867

Tab.37: Hodnoty t pro srovnání jednotlivých dimenzí LMI

### 13.8 K platnosti hypotéz

Ze zjištěných výsledků můžeme k jednotlivým formulovaným hypotézám uvést následující:

*H1: Skóre proměnné „seniorita“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje se skórem dimenze LMI „cílevědomost“.*

Korelační koeficient proměnné „seniorita“ s dimenzí dotazníku LMI „cílevědomost“ u celého VS má hodnotu  $r = 0,345$ , což značí na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  ( $p < 0,05$ ) pozitivní signifikantní vztah obou proměnných. Delší seniorita jezdců z povolání tedy souvisí s vyšším skórem v dimenzi dotazníku LMI „cílevědomost“.

**Hypotézu H1 přijímáme.**

*H2: Skóre proměnné „seniorita“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje s celkovým skórem dotazníku LMI.*

Korelační koeficient proměnné „seniorita“ se sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI u celého VS má hodnotu  $r = 0,526$ , což značí na hladině významnosti  $\alpha = 0,001$  ( $p < 0,001$ ) pozitivní, velmi vysoce signifikantní vztah obou proměnných. Delší seniorita jezdců z povolání má tedy souvislost s vyšším celkovým skórem jednotlivých dimenzí dotazníku LMI.

**Hypotézu H2 přijímáme.**

*H3: U celého výběrového souboru jezdců z povolání existuje pozitivní korelace mezi počtem vítězství a celkovou kvalitou psychického stavu.*

Korelační koeficient při korelaci mezi proměnnou počet vítězství a sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7 u celého VS má hodnotu  $r = 0,012$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  nebyl zjištěn signifikantní vztah daných proměnných ( $p > 0,05$ ). Větší počet dosažených vítězství tedy nemá u dostihových jezdců souvislost s celkovou kvalitou psychického stavu.

**Hypotézu H3 zamítáme.**

*H4: Skóre proměnné „počet vítězství“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje se skórem dimenze MP-z „dosahování úspěchu“.*

Korelační koeficient proměnné „počet vítězství“ s dimenzí MP 1 (vyhýbání se neúspěchu – dosahování úspěchu) u celého VS má hodnotu  $r = 0,115$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  nebyl zjištěn signifikantní vztah obou proměnných ( $p > 0,05$ ). Počet dosažených vítězství tedy nemá u jezdců z povolání souvislost s dimenzí motivačního profilu „dosahování úspěchu“.

**Hypotézu H4 zamítáme.**

*H5: Skóre proměnné „počet vítězství“ u celého výběrového souboru jezdců z povolání pozitivně koreluje se skórem dimenze LMI „vytrvalost“.*

Korelační koeficient při korelaci mezi proměnnou „počet vítězství“ a dimenzí dotazníku LMI „vytrvalost“ má u celého VS hodnotu  $r = 0,010$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  nebyl zjištěn signifikantní vztah obou proměnných ( $p > 0,05$ ). Počet dosažených vítězství tedy nemá u dostihových jezdců souvislost s dimenzí motivace k výkonu „vytrvalost“.

**Hypotézu H5 zamítáme.**

*H6: U celého výběrového souboru jezdců z povolání existuje pozitivní korelace mezi celkovou kvalitou psychického stavu a skórem dimenze LMI „hrdost na výkon“.*

Korelační koeficient sumy SUPOS s dimenzí dotazníku LMI „hrdost na výkon“ má u celého VS hodnotu  $r = -0,003$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  nebyl zjištěn signifikantní vztah sledovaných proměnných ( $p > 0,05$ ). Celková kvalita psychického stavu u jezdců z povolání nesouvisí s dimenzí dotazníku LMI „hrdost na výkon“.

**Hypotézu H6 zamítáme.**

*H7: Průměrné skóre v dimenzi LMI „vytrvalost“ je u souboru žokejů vyšší než u souboru žáků a jezdců.*

Při srovnání dosažených průměrných hodnot v dimenzi dotazníku LMI „vytrvalost“ u souboru žokejů a souboru ostatních jezdců byla zjištěna hodnota  $t = 1,203$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  nebyl zjištěn signifikantní rozdíl obou průměrů ( $p > 0,05$ ). Soubor žokejů se tedy v dimenzi motivace k výkonu „vytrvalost“ neliší od souboru jezdců a žáků.

**Hypotézu H7 zamítáme.**

*H8: Průměrné skóre v dimenzi MP-z „zaměření na úspěch“ je u souboru žokejů vyšší než u souboru žáků a jezdců.*

Při srovnání dosažených průměrných hodnot v dimenzi MP 2 dotazníku MP-z u souboru žokejů a souboru ostatních jezdců byla zjištěna hodnota  $t = 1,206$ . Na hladině významnosti  $\alpha = 0,05$  nebyl zjištěn signifikantní rozdíl obou průměrů ( $p > 0,05$ ). Soubor žokejů se tedy v dimenzi motivačního profilu „zaměření na činnost a její obsah – zaměření na úspěch“ neliší od souboru jezdců a žáků.

**Hypotézu H8 zamítáme.**

## 14 Diskuze

Ve srovnání s velkou částí jiných profesí i jiných sportovních odvětví je povolání dostihového jezdce z hlediska požadavků okolí na jeho výkon poněkud specifické. Dostihový sport není sportem kolektivním a jezdec tedy není při tréninku ani při dostihu členem žádného týmu, s nímž by se soustavně připravoval a jímž by byl motivován a poháněn ke společnému nejlepšímu výkonu (samozřejmě nepovažujeme-li za tým pro daný dostih jezdce, koně, trenéra koně a majitele koně), nemá za sebou silné zázemí jako vrcholoví sportovci v jiných individuálních sportech, v každém dostihu reprezentuje odlišnou dostihovou stáj, na jeho dlouhodobé optimální motivaci k výkonu a setrvalém podávání nejlepších výkonů při dostizích nemají ve většině případů zájem žádné další osoby (osobní trenér, sponzor, případně zaměstnavatel), které by ho podporovaly propracovaným motivačním systémem a dalšími psychologickými prostředky. Je proto na každém jednom jezdcovi, jak se vypořádá se všemi nástrahami a obtížemi povolání, které si zvolil, a jak se mu podaří dlouhodobě udržovat svou motivaci k výkonu na dostatečné úrovni, aby se ve svém oboru dokázal prosadit a dosáhnout úspěchů. Diplomová práce je zaměřena právě na problematiku motivace k výkonu u dostihových jezdců (resp. jezdců z povolání) jako specifické skupiny vrcholových sportovců; snažili jsme se o odhalení a popsání struktury jejich výkonové motivace, o zachycení jejich motivačního profilu a zároveň o zjištění kvality jejich psychického stavu. Rovněž jsme se snažili nalézt významné vztahy mezi zjištěnými a naměřenými proměnnými a významné rozdíly v proměnných mezi souborem žokejů jako těch, kterým se již podařilo dosáhnout stanoveného počtu vítězství (tzn. 50 vítězství) a získat nejvyšší status pro jezdce z povolání, a souborem ostatních jezdců, kteří ještě tolika vítězství nedosáhli, případně jsou teprve na začátku kariéry. Na základě stanovených cílů jsme zformulovali celkem osm hypotéz, které byly následně ve výzkumné části diplomové práce testovány.

Výzkum přinesl množství statisticky cenných dat a pomohl odhalit charakteristiky dostihových jezdců, avšak nemůžeme zcela vyloučit, že jeho výsledky nejsou ovlivněny chybami či nepřesnostmi; problematický je především výběr výzkumného souboru ze základního souboru. U souboru žáků se díky zapojení Střední školy dostihového sportu a jezdectví v Praze – Velké Chuchli podařilo získat data totálním výběrem. U souboru žokejů a jezdců byl však z organizačních důvodů zvolen příležitostný výběr, v několika případech lavinový výběr (metoda sněhové koule), přičemž bylo využito osobní známosti

s oslovenými jezdci. Není tak zajištěna reprezentativnost zkoumaného vzorku, jelikož nebyl proveden náhodný výběr (u žokejů a jezdců nebylo zaručeno, že každý z nich má stejnou šanci dostat se do konečného výběru) (Ferjenčík, 2010). Přesto byly při statistickém testování použity parametrické metody, jež vyžadují normální rozložení četností zkoumaných znaků (Reiterová, 2004).

Další slabinou je konečné složení výběrového souboru, které neodpovídá rozložení jezdců v základním souboru. K červnu 2014, kdy bylo započato se sběrem dat, tvořilo základní soubor 33 žokejů, 33 jezdců a 20 žáků, avšak výběrový soubor je tvořen 16 žokeji, 4 jezdci a 20 žáky; v konečném výběru je velmi malé zastoupení jezdců (tzn. osob, které mají příslušné odborné vzdělání se zaměřením na chov koní a jezdeckví, a které dosud nedosáhli v dostizích 50 vítězství), což mohlo vést také ke zkreslení dat.

Nemůžeme rovněž vyloučit, že někteří účastníci výzkumu označovali položky dotazníku zcela nahodile, aniž by jednotlivé položky četli a výroky v nich uvedenými se zabývali, přičemž se nepodařilo takové dotazníky odhalit a vyřadit – i v této skutečnosti lze spatřovat další možné zkreslení dat.

S chybějícími vyplněnými položkami v dotaznících jsme se setkali jen výjimečně, jednalo se vždy o opomenutí některé z položek dotazníku motivace k výkonu LMI. U žokejů a jezdců byla chybějící položka odhalena ve všech případech při přebírání vyplněného dotazníku výzkumníkem, takže probandi byli ihned požádáni o doplnění této položky. U žáků nebyl takový postup možný, jelikož dotazníky byly přebírány hromadně, tudíž chybějící položka byla doplněna vždy průměrnou hodnotou dané položky pro celý soubor žáků. Žádný z dotazníků s chybějícími položkami nemusel být vyřazen, protože vždy se jednalo o opomenutí jediné položky z dotazníku LMI.

Co se týče mortality v průběhu výzkumu, z 26 složek dotazníků, předaných jezdci a žokejům, se nevrátilo celkem 6 dotazníků. Vysvětlujeme si to časovou náročností dotazníků a z ní pramenícím nezájmem oslovených probandů o spolupráci – sběr dat probíhal z důvodu snadnějšího kontaktování probandů v průběhu dostihové sezóny 2014, tedy v období, kdy jsou dostihoví jezdci značně pracovní vytížení (přes týden pracují v tréninkových centrech, o víkendech se účastní dostihů). Zde je třeba uvést, že k úspěšnému sběru dat zásadním způsobem napomohla osobní znalost oslovených žokejů a jezdců - domníváme se, že nebyť osobní znalosti, sběr dat by byl mnohem obtížnější, ne-li téměř nemožný. V mnoha případech bylo nutné účastníky výzkumu o vyplnění dotazníků opakovaně upomínat; často jsme slyšeli stížnosti, že dotazníky jsou příliš dlouhé a složité.

Dále je třeba zmínit, že v případě probandů – žáků mohou existovat určité pochybnosti, do jaké míry byla jejich účast ve výzkumu dobrovolná, když vyplnění dotazníků bylo požadavkem školy, kterou v té době navštěvovali.

Statistickým vyhodnocením získaných dat byl zjištěn pozitivní signifikantní vztah mezi senioritou jezdců z povolání a dimenzí dotazníku LMI „cílevědomost“, což nám umožnilo přijmout první hypotézu ( $p < 0,05$ ) a potvrdit náš předpoklad, že s rostoucí délkou seniority se u jezdců z povolání zvyšuje v rámci motivace k výkonu jejich cílevědomost.

V rámci výzkumu byla dále korelována seniorita jezdců z povolání se sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI. Navzdory zjištěním Veroniky Kubištové Jobové (2009), při jejímž výzkumu nebyl prokázán statisticky významný vztah mezi vzrůstající senioritou a celkovou mírou motivace k výkonu, jsme předpokládali, že seniorita jezdců z povolání s celkovým skórem dotazníku LMI pozitivně koreluje. Tento náš předpoklad byl skutečně potvrzen, jelikož byl odhalen pozitivní, velmi vysoce signifikantní vztah proměnné seniorita a sumy jednotlivých dimenzí dotazníku LMI, a mohla tak být přijata druhá hypotéza ( $p < 0,001$ ). Odlišný výsledek oproti výzkumu Veroniky Kubištové Jobové si vysvětlujeme skutečností, že náš výběrový soubor se skládal převážně ze žáků a žokejů (průměrná seniorita žáků činí 2,4 let, kdežto seniorita žokejů je 15,6 let), a jak vyplynulo z našeho výzkumu, žokejové dosahují výrazně vyšší globální motivace k výkonu v profesním kontextu. Je tedy otázkou, k jakému závěru bychom došli, kdyby v našem výběrovém souboru bylo zastoupeno více jezdců (tedy jezdců s vyšší senioritou a menší úspěšností v dostizích). Rozdíly mohou být způsobeny i odlišnou velikostí obou výběrových souborů (u výzkumu Veroniky Kubištové Jobové je výběrový soubor o velikosti  $N = 25$ ).

Nebyl prokázán signifikantní vztah mezi proměnnou počet vítězství a celkovou kvalitou psychického stavu ( $p > 0,05$ ), dimenzí MP-z „dosahování úspěchu“ ( $p > 0,05$ ), ani dimenzí LMI „vytrvalost“ ( $p > 0,05$ ), proto jsme zamítli hypotézu třetí, čtvrtou i pátou. Zejména neexistence signifikantního vztahu mezi počtem vítězství a dimenzí MP-z „dosahování úspěchu“ je pro nás překvapující, jelikož jsme předpokládali, že počet dosažených vítězství (jakožto hlavní měřítko úspěchu dostihových jezdců) bude mít právě s touto dimenzí souvislost. Avšak z výsledků výzkumu vyplynulo, že výběrový soubor se v dané dimenzi MP-z přiklání spíše k levému pólu, tedy k vyhýbání se neúspěchu (platí i pro soubor žokejů a pro soubor ostatních jezdců).



Dále byla provedena korelace sumy jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7, tedy celkové kvality psychického stavu, s vybranými dimenzemi dotazníku LMI, aby mohla být testována šestá hypotéza, v níž jsme předpokládali, že mezi celkovou kvalitou psychického stavu jezdců z povolání a dimenzí LMI „hrdost na výkon“ existuje pozitivní korelace. Bylo zjištěno, že mezi těmito proměnnými neexistuje signifikantní vztah ( $p > 0,05$ ) a šestá hypotéza byla zamítnuta. I v tomto případě jsme došli k odlišnému výsledku než Veronika Kubištová Jobová (2009), která ve svém výzkumu odhalila negativní, vysoce signifikantní vztah ( $p < 0,01$ ) mezi sumou SUPOS – 7 a dimenzí LMI „hrdost na výkon“. Odlišné závěry mohou opět souviset s odlišným početním zastoupením žokejů, jezdců a žáků ve výběrových souborech, a s nízkým počtem jezdců v našem výběrovém souboru (z popisu výběrového souboru Veroniky Kubištové Jobové nevyplývá, v jakém poměru byli ve výběrovém souboru zastoupeni žokejové, jezdcí a žáci), i s odlišnou velikostí obou výběrových souborů.

V sedmé hypotéze jsme předpokládali, že u souboru žokejů je vyšší průměrné skóre v dimenzi LMI „vytrvalost“ než u souboru ostatních jezdců (jezdců a žáků), avšak tento předpoklad nebyl potvrzen a signifikantní rozdíl obou průměrů nebyl prokázán ( $p > 0,05$ ), proto byla sedmá hypotéza zamítnuta – soubor žokejů a soubor ostatních jezdců se v dimenzi LMI „vytrvalost“ neliší.

Stejně tak byla zamítnuta osmá hypotéza, když nebyl zjištěn signifikantní rozdíl průměrného skóre u souboru žokejů a u souboru jezdců v dimenzi MP-z „zaměření na úspěch“ – soubor žokejů a soubor ostatních jezdců se v dimenzi MP-z „zaměření na úspěch“ neliší.

Z dalších výstupů výzkumu Veroniky Kubištové Jobové (2009) a našeho výzkumu můžeme zmínit výsledky dotazníků SUPOS – 7, resp. proporcionální zastoupení jednotlivých komponent ve struktuře psychického stavu. Podle výzkumu Veroniky Kubištové Jobové jsou ve struktuře psychického stavu dostihových jezdců nejvíce zastoupeny shodně komponenty psychická pohoda a aktivnost, za nimi následují psychická deprese, psychický nepokoj, odreagování se a úzkostné očekávání, nejméně zastoupenou komponentou je sklíčenost. Z našeho výzkumu vyplynulo, že nejvíce zastoupenou komponentou je aktivnost, následuje psychická pohoda, psychická deprese, psychický nepokoj, odreagování se, úzkostné očekávání, nejméně je zastoupena komponenta sklíčenost. Je tedy patrné, že výsledky v případě dotazníku SUPOS – 7 jsou u obou výzkumů obdobné a můžeme tedy konstatovat, že ve struktuře psychického stavu

dostihových jezdců jsou nejvíce zastoupeny pozitivní komponenty psychická pohoda a aktivnost, a nejméně je zastoupena komponenta sklíčenost. Co se týče dotazníku LMI, náš výběrový soubor dosáhl výrazně nižších skóreů (min. o dva body hrubého skóru) v dimenzích „flexibilita“, „flow“, „kompenzační úsilí“ a „hrdost na výkon“, naopak vyšších skóreů dosáhl v dimenzích „nebojácnost“, „samostatnost“ a „soutěživost“. V ostatních dimenzích byly dosažené průměrné hodnoty obdobné. Celkový hrubý skór dotazníku LMI byl u našeho výběrového souboru nižší. V obou výzkumech dosáhly výběrové soubory nejvyššího skóru v dimenzi „hrdost na výkon“, je tedy možné učinit závěr, že u dostihových jezdců je nejsilněji zastoupenou komponentou v motivaci k výkonu právě hrdost na výkon.

Náš výzkum koresponduje se zjištěními Veroniky Kubištové Jobové týkajícími se korelace proměnné seniorita se sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7. V obou výzkumech bylo shodně zjištěno, že neexistuje signifikantní vztah mezi senioritou dostihových jezdců a sumou SUPOS – 7 ( $p > 0,05$ ).

Domníváme se, že se podařilo dosáhnout cílů, které si výzkum stanovil. Na základě jeho výsledků byly přijaty dvě hypotézy, šest hypotéz bylo zamítnuto. V budoucnu by bylo zajímavé obdobný výzkum zopakovat a ověřit zjištěné výsledky, avšak nepochybně by bylo na místě minimalizovat zkreslení dat, tedy provést náhodný výběr účastníků výzkumu, který by zajistil reprezentativnost zkoumaného souboru, a současně podchytit i odpovídající poměrné zastoupení žáků, jezdců a žokejů ve výběrovém souboru podle jejich počtů v rámci základního souboru. Další výzkum by mohl být rovněž zaměřen na rozdíly mezi muži a ženami, případně na rozdíly z hlediska věku účastníků.

## 15 Závěry

Výsledky použitých psychodiagnostických metod – dotazníků SUPOS 7, MP-z a LMI, nevykazují u jezdců z povolání žádné výrazné zvláštnosti. Bylo zjištěno následující:

- Celková kvalita psychického stavu jezdců z povolání je na dobré úrovni, v proporcionálním zastoupení jednotlivých komponent ve struktuře psychického stavu jsou nejvíce zastoupeny pozitivní komponenty aktivnost a psychická pohoda.
- Situační pozadí jezdců z povolání (jejich subjektivní potíže) je rovněž na dobré úrovni, dosažená průměrná hodnota se nachází v jedné třetině celkové možné hodnoty.
- Motivační profil celého výběrového souboru je tvořen tendencí k vyhýbání se neúspěchu, vyrovnanou tendencí k zaměření na činnost a její obsah a k zaměření na úspěch, zaměřením směrem k podniku, zaměřením se na riziko, orientací na budoucnost, individuální orientací, zaměřeností na sebe, čínorodostí a orientací na ekonomický prospěch. Soubor žokejů dosáhl nejvyšších hodnot v zaměřenosti na sebe a v orientaci na ekonomický prospěch, nejnižší hodnoty dosáhl v orientaci na pocit bezpečí. Soubor ostatních jezdců dosáhl nejvyšších hodnot v zaměřenosti na sebe a v zaměření na riziko.
- V globální míře motivace k výkonu v profesním kontextu dosáhl soubor žokejů vyššího celkového skóru než soubor ostatních jezdců a rovněž vyššího celkového skóru než je norma pro českou populaci. Soubor ostatních jezdců dosáhl nižšího skóru než je norma pro českou populaci. Nejvýraznější komponentou jak u celého výběrového souboru, tak u souboru žokejů i souboru ostatních jezdců je „hrdost na výkon“.
- Nebyl zjištěn signifikantní vztah mezi senioritou jezdců z povolání a sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7, senioritou a jednotlivými škálami SUPOS – 7, senioritou a škálou SUPOS NEU, senioritou a jednotlivými dimenzemi dotazníku MP-z.
- Byl zjištěn pozitivní, velmi vysoce signifikantní vztah mezi senioritou a sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI ( $p < 0,001$ ); se vzrůstající délkou seniority jezdců z povolání se zvyšuje jejich globální míra motivace k výkonu v profesním kontextu.

- Byl zjištěn pozitivní signifikantní vztah mezi senioritou a dimenzemi LMI dominance, důvěra v úspěch, flexibilita, kompenzační úsilí, samostatnost, soutěživost a cílevědomost ( $p < 0,05$ ), pozitivní, vysoce signifikantní vztah mezi senioritou a dimenzemi LMI vytrvalost, angažovanost a internalita ( $p < 0,01$ ), a pozitivní, velmi vysoce signifikantní vztah mezi senioritou a dimenzí LMI hrdost na úspěch ( $p < 0,001$ ); se vzrůstající délkou seniority jezdců z povolání se zvyšuje i zastoupení uvedených komponent v jejich motivaci k výkonu v profesním kontextu.
- Nebyl zjištěn signifikantní vztah mezi počtem vítězství jezdců z povolání a sumou jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7, počtem vítězství a jednotlivými škálami SUPOS – 7, počtem vítězství a škálou SUPOS NEU, počtem vítězství a sumou jednotlivých dimenzí dotazníku LMI.
- Byl zjištěn pozitivní signifikantní vztah mezi počtem vítězství a dimenzemi dotazníku MP-z „prosociální orientace – zaměřenost na sebe“ a „orientace na morální uspokojení – orientace na ekonomický prospěch“ ( $p < 0,05$ ); vyšší počet vítězství vede u dostihových jezdců k vyšší tendenci k zaměřenosti na sebe a k vyšší tendenci k orientaci na ekonomický prospěch.
- Byl zjištěn pozitivní signifikantní vztah mezi počtem vítězství a dimenzemi dotazníku LMI kompenzační úsilí a hrdost na výkon ( $p < 0,05$ ); vyšší počet vítězství značí u jezdců z povolání větší zastoupení komponent kompenzační úsilí a hrdost na výkon ve struktuře jejich motivace k výkonu.
- Byl zjištěn pozitivní signifikantní vztah mezi sumou SUPOS – 7 a dimenzí dotazníku MP-z „orientace na budoucnost – zaměření na aktuální stav“ ( $p < 0,05$ ); se zhoršující se kvalitou psychického stavu se u jezdců z povolání zvyšuje tendence k zaměření na aktuální stav.
- Nebyl zjištěn signifikantní vztah mezi sumou SUPOS – 7 a vybranými dimenzemi dotazníku LMI (vytrvalost, důvěra v úspěch, hrdost na výkon, cílevědomost).
- Nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců u jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7 a u sumy jednotlivých škál dotazníku SUPOS – 7; žokejové a ostatní jezdci se neliší v celkové kvalitě psychického stavu, ani v jeho jednotlivých komponentách.
- Byl zjištěn signifikantní rozdíl mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců v dimenzích MP-z „orientace na pocit bezpečí – zaměření se na riziko“, „prosociální orientace – zaměřenost na sebe“, a „orientace na morální uspokojení –

orientace na ekonomický prospěch“ ( $p < 0,05$ ); žokejové inklinují k orientaci na pocit bezpečí, kdežto ostatní jezdci spíše k zaměření se na riziko, žokejové ve srovnání s ostatními jezdci daleko silněji inklinují k zaměřenosti na sebe a k orientaci na ekonomický prospěch.

- Byl zjištěn signifikantní rozdíl mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců v dimenzích LMI internalita ( $p < 0,05$ ) a hrdost na výkon ( $p < 0,001$ ); u žokejů jsou ve srovnání s ostatními jezdci daleko více zastoupeny komponenty motivace k výkonu internalita a hrdost na výkon.

## 16 Souhrn

Diplomová práce se zaměřuje na oblast výkonové motivace u dostihových jezdců, resp. jezdců z povolání. Cílem práce bylo popsání kvality psychického stavu jezdců, zjištění jejich motivačního profilu, popsání struktury výkonové motivace, nalezení vztahů mezi zjištěnými proměnnými a odhalení rozdílů mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců. V úvodních devíti kapitolách diplomové práce jsou obsažena teoretická východiska, navazující výzkumná část se věnuje stanoveným cílům.

Motivací rozumíme intrapsychický proces, jehož funkcí je uspokojení potřeb jedince, motivace tedy směřuje k udržení fyzického i psychického zdraví jedince. S motivací souvisejí pojmy motiv (síla, která usměrňuje lidské chování a prožívání), incentive (vnitřní mentální pohnutky), potřeby (vnitřní stav přebytku nebo nedostatku v organismu), zájmy (zvláštní druh motivů ovlivněný kulturním prostředím), postoje (subjektivní, prožitková stránka motivu), hodnoty (nejobecnější postoje), vůle (nejvyšší motivační systém).

Sportovní motivace je odrazem potřeby tělesného pohybu; motivační struktura sportovce souvisí s jeho osobností a podléhá neustálému vývoji. Se sportovní motivací souvisí aspirační úroveň, jež vyjadřuje jedincovo očekávání toho, co se mu podaří uskutečnit. Nejvíce ji ovlivňuje úspěch.

Výkonová motivace znamená schopnost člověka realizovat úkoly na určité úrovni. Charakterizuje ji úsilí, zvládání úkolů a s tím spojené překonávání překážek. Výkon je určován úrovní motivace a úrovní příslušných schopností daného jedince. Jeho hodnota vychází buď ze srovnání s jinými osobami, nebo ze srovnání s předchozími výkony stejného jedince. Sportovním výkonem rozumíme produkt schopností sportovce v určitém sportovním odvětví. Ve sportu hraje velkou roli kauzální atribuce. Tento pojem označuje tendenci člověka přisuzovat pozorovaným aktům chování a jeho výsledkům – úspěchům a neúspěchům – určité vnější a vnitřní příčiny, a je velkou motivační silou (pozitivní i negativní) pro další aktivitu. Výsledkem touhy po vyšší výkonnosti je soutěživost – dispozice pro uspokojení, která vyplývá ze snahy při porovnávání se s ostatními.

K teoriím výkonové motivace patří teorie Davida McClellanda a Johna Atkinsona, kteří výkonový motiv považovali za osobnostní proměnnou se dvěma tendencemi – tendencí k naději na úspěch a tendencí ke strachu z neúspěchu. Atkinson tuto teorii později

rozvinul a vytvořil model volby rizik (přináší interakční pohled na motivaci). Dalšími teoriemi jsou Heckhausenův model sebehodnocení, který je založený na kauzální atribuci, Nichollsova teorie cíle snažení, vycházející ze zaměření osobnosti na úkol nebo na soutěž, teorie sebeurčení Deciho a Ryana, jež se opírá o zjištění, že vnější odměny snižují vnitřní motivaci, a teorie kognitivního hodnocení, která je dílčí teorií teorie sebeurčení.

Výkonová motivace se utváří od raného dětství, osoby s vysokou hodnotou motivu výkonu byly v dětství velmi brzy vedeny k samostatnosti; vliv má i výkonová orientace rodičů. K diagnostice výkonové motivace se nejčastěji používají projektivní, dotazníkové a výkonové metody.

V závěru teoretické části diplomové práce byl charakterizován dostihový sport a objasněn pojem dostihový jezdec. Jezdci dostihových koní se rozlišují na jezdce z povolání (žáky, jezdce a žokeje) a jezdce amatéry. Žákem je osoba navštěvující střední školu, resp. učiliště se zaměřením na chov koní a jezdeckví, již byla vydána licence jezdce žáka. Jezdcem je osoba, která absolvovala učiliště nebo střední školu se zaměřením na chov koní a jezdeckví, a získala licenci jezdce. Žokejem se stává jezdec dostihových koní, který zvítězil minimálně v 50 dostizích a na základě žádosti získal licenci žokeje. Ke specifickým profesím dostihového jezdce patří pracovní náplň (jezdci přes týden pracují ve stájích, víkendy tráví na dostizích), nebezpečí úrazů a udržování tělesné hmotnosti hladověním a dehydratací.

Ve výzkumné části diplomové práce jsme se zaměřili na strukturu proměnných psychického stavu dostihových jezdců, zjištění jejich motivačního profilu, prozkoumání struktury činitelů výkonové motivace jezdců, a dále na nalezení vztahů mezi proměnnými a rozdíly mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců.

Výběrový soubor tvořilo 40 jezdců z povolání, konkrétně 20 žáků, 4 jezdci a 16 žokejů. U probandů byly sledovány proměnné pohlaví, věk, seniorita (ve vztahu k délce trvání profese „jezdec z povolání“) a počet vítězství. Účastníkům výzkumu byly předloženy dotazníky SUPOS – 7 (ke zjištění struktury a kvality psychického stavu), MP-z (ke zjištění motivačního profilu) a LMI (dotazník motivace k výkonu).

Na základě zpracování a statistického vyhodnocení byly učiněny následující závěry:

Kvalitu psychického stavu jezdců z povolání lze hodnotit jako příznivou, průměrná hodnota celkového skóru souboru se pohybuje ve spodní polovině celkové možné hodnoty. Ve struktuře jejich psychického stavu jsou nejvíce zastoupeny pozitivní komponenty

psychická pohoda a aktivnost (čínorodost), nejméně je zastoupena komponenta sklíčenost. Průměrná hodnota souboru v případě škály situačního pozadí se pohybuje ve třetině celkové možné hodnoty, i tento výsledek lze hodnotit jako příznivý.

Ze zjištěného motivačního profilu celého výběrového souboru vyplývá, že jezdci z povolání jsou orientováni spíše na vyhýbání se neúspěchu než na dosahování úspěchu, vyrovnaně směřují jak k zaměřenosti na činnost a její obsah, tak k zaměřenosti na úspěch, jsou zaměřeni spíše směrem k podniku než od podniku, dále u nich převažuje více zaměření na riziko oproti orientaci na pocit bezpečí, orientace na budoucnost oproti zaměření na aktuální stav, individuální orientace nad skupinovou orientací a zaměřenost na sebe nad prosociální orientací (tato dimenze má u výběrového souboru nejvyšší průměrnou hodnotu); inklinují spíše k čínorodosti než k pasivitě a klidu, a jsou orientováni více na ekonomický prospěch než na morální uspokojení.

Co se týče globální míry motivace k výkonu, celkový hrubý skór výběrového souboru je nižší než česká norma pro populaci. Soubor žokejů však dosáhl vyššího celkového skóru než činí norma, a rovněž vyššího skóru oproti souboru ostatních jezdců. Nejvýraznější komponentou motivace k výkonu je u jezdců z povolání hrdost na výkon, následuje důvěra v úspěch a cílevědomost. Nejméně jsou zastoupeny komponenty nebojácnost a preference obtížnosti.

Ve výzkumu jsme formulovali celkem osm hypotéz. Byla přijata hypotéza předpokládající pozitivní vztah mezi senioritou jezdců z povolání a dimenzí LMI cílevědomost, a hypotéza předpokládající pozitivní vztah mezi jejich senioritou a sumou dotazníku LMI. Zbývající hypotézy byly zamítnuty. Nebyl tedy zjištěn pozitivní vztah mezi počtem vítězství a celkovou kvalitou psychického stavu, ani pozitivní vztah mezi počtem vítězství a dimenzí MP-z dosahování úspěchu, ani pozitivní vztah mezi počtem vítězství a dimenzí LMI vytrvalost, ani pozitivní vztah mezi celkovou kvalitou psychického stavu a dimenzí LMI hrdost na výkon. Rovněž nebyl zjištěn rozdíl mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců v dimenzi LMI vytrvalost, a rozdíl mezi oběma soubory v dimenzi MP-z zaměření na úspěch.

Výsledky výzkumu nekorrespondují se zjištěními předchozího šetření provedeného s dostihovými jezdci, v němž nebyl vztah mezi vzrůstající senioritou a celkovou mírou motivace k výkonu prokázán. Odlišný je i závěr týkající se vztahu mezi celkovou kvalitou psychického stavu a dimenzí LMI hrdost na výkon. Předchozí výzkum odhalil negativní, vysoce signifikantní vztah uvedených proměnných, naproti tomu v našem výzkumu



signifikantní vztah mezi celkovou kvalitou psychického stavu a hrdostí na výkon nebyl prokázán.

Zjištěné výsledky mají nepochybně svá omezení, a to zejména s ohledem na skutečnost, že nebyla zajištěna reprezentativnost zkoumaného vzorku a rovněž ve vztahu ke složení výběrového souboru (zastoupení žáků, jezdců a žokejů neodpovídá poměrnému zastoupení těchto kategorií v základním souboru). Přináší však i množství cenných statistických dat a umožňují poznat některé charakteristiky dostihových jezdců.

## Seznam použitých zdrojů a literatury

### Monografie:

- Adair, J. (2004). *Efektivní motivace*. Praha: Alfa Publishing.
- Alfermann, D., & Stoll, O. (2012). *Sportpsychologie – Ein Lehrbuch in 12 Lektionen*. Aachen: Meyer & Meyer Verlag.
- Cakirpaloglu, P. (2012). *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada Publishing.
- Dobeš, J., et al. (1977). *Jezdeckví a dostihový sport*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství.
- Ferjenčík, J. (2010). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál.
- Hoskovicová, S. (2003). *Dotazník motivace k výkonu – LMI*. Praha: Testcentrum.
- Kolman, L., Rymešová, P., Chýlová, H., & Galton, L. (2012). *Motivace, produktivita a způsob života*. Praha: Linde Praha.
- Kopecký, M. (2012). *Diagnostika výkonové motivace adolescentních a dospělých fotbalistů prostřednictvím psychometrického nástroje LMI*. (Diplomová práce). Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.
- Kubištová Jobová, V. (2009). *Motivace dostihových jezdců*. (Diplomová práce). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Maslow, A. H. (2014). *O psychologii bytí*. Praha: Portál.
- Mešková, M. (2012). *Motivace žáků efektivní komunikací*. Praha: Portál.
- Mikšík, O. (1993). *SUPOS*. Praha: Heuréka Progress.
- Nakonečný, M. (1996). *Motivace lidského chování*. Praha: Academia.
- Nolen-Hoeksema, S., Fredrickson, B. L., Loftus, G. R., & Wagenaar, W. A. (2012). *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Praha: Portál.
- Pavlát, J. (2004). *Motivační profil*. Praha.
- Plháková, A. (2004). *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Nakladatelství Academia.
- Reiterová, E. (2004). *Statistické metody pro studenty kombinovaného studia psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Říčan, P. (2010). *Psychologie osobnosti. Obor v pohybu*. Praha: Grada Publishing.

Slepička, P., Hošek, V., & Hátlová, B. (2011). *Psychologie sportu*. Praha: Nakladatelství Karolinum.

Svoboda, M., Humpolíček, P., & Šnorek, V. (2013). *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál.

Šípek, J. (2000). *Projektivní metody*. Praha: ISV nakladatelství.

Tod, D., Thatcher, J., & Rahman, R. (2012). *Psychologie sportu*. Praha: Grada Publishing.

Vágnerová, M. (2004). *Základy psychologie*. Praha: Nakladatelství Karolinum.

Vaněk, M., Hošek, V., & Man, F. (1982). *Formování výkonové motivace*. Praha: Univerzita Karlova.

Weinberg, R. S., & Gould, D. (2011). *Foundations of Sport and Exercise Psychology (5th ed.)*. Champaign, Ill.: Human Kinetics.

### **Internetové zdroje:**

Bariaková, M., Birknerová, Z., Palková, M. (2012). Subjektívna pracovná úspešnosť a výkonová motivácia. *E-psychologie* [online]. 6 (1), 1-11 [cit. 2015-03-08]. Získáno z <http://e-psycholog.eu/pdf/bariakova-et al.pdf>.

Blahutková, M., Pacholík, V. (2008). *Vrcholový sportovní výkon a reakce okolí*. Získáno 8. března 2015 z <http://www.cmps.ecu.cz/pd/2008/pdf/blahutkova-pacholik.pdf>.

Cáp, M. (2014). *Odvrácená strana bílých rajtek*. Získáno 18. února 2015 z <http://www.dostihy.cz/cz/slovo-ma/article/245/m-cap-odvracena-strana-bilych-rajtek.html>.

Minařík, F. (2014). *Povolání žokej – kapitola první*. Získáno 29. září 2014 z <http://www.dostihy.cz/cz/ocima-experta/article/222/povolani-zokej-kapitola-prvni.html>.

Stackeová, D. (2010). *Perspektivy tématu výkonové motivace v kinantropologii*. Získáno 26. srpna 2014 z <http://danielastackeova.webnode.cz/news/perspektivy-tematu-vykonove-motivace-v-kinantropologii>.

Šucha, M. (2010). Osobnostní struktura a výkonová motivace u manažerů neziskových organizací a manažerů v podnikatelském prostředí. *E-psychologie* [online]. 4 (2), 1-11 [cit. 2015-03-08]. Získáno z <http://e-psycholog.eu/pdf/sucha.pdf>.

Akin, Ů. (2014). 2X2 achievement goal orientations and self-handicapping. *Československá psychologie* [online]. 58 (5), 431-441 [cit. 2015-03-08]. Získáno z <http://csp psych.psu.cas.cz/result.php?from=861&to=861>.

*Chci se stát žokejem*. Získáno 29. září 2014 z <http://www.dostihy.cz/cz/chci-se-stat-zokejem.html>.

*Chov koní*. Získáno 26. října 2014 z <http://www.dostihy.cz/cz/chov-koni.html>.

*Jockey Club*. Získáno 29. září 2014 z [http://www.dostihyjc.cz/z\\_udaje.php](http://www.dostihyjc.cz/z_udaje.php).

**Interní zdroje:**

*Dostihový řád – Předpisy pro konání rovinových a překážkových cvalových dostihů* (2014).  
Praha: Jockey Club České republiky.

## **Seznam příloh**

Příloha č. 1: Zadání diplomové práce

Příloha č. 2: Abstrakt diplomové práce v českém a anglickém jazyce

Příloha č. 3: Výstupy dotazníků – SUPOS 7, MP-z, LMI

# Příloha č. 1: Zadání diplomové práce

Univerzita Palackého v Olomouci  
Filozofická fakulta  
Akademický rok: 2013/2014

Studijní program: Psychologie  
Forma: Kombinovaná  
Obor/komb.: Psychologie (PSYB)

## Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Mgr. SÝKOROVÁ Lenka	Sedlčanská 1327/65, Praha - Michle	F120646

### TÉMA ČESKY:

Výkonová motivace jezdců v dostihovém sportu

### NÁZEV ANGLICKY:

Performance motivation of riders at the horse racing

### VEDOUCÍ PRÁCE:

doc. PhDr. Zdeněk Vtípil, CSc. - PCH

### ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Spec. zaměření: K některým ekonomickým, sociálním a psychologickým problémům v současném dostihovém sportu. Motivace, základní pojmy, zdroje, dynamika. Výkon, výkonnost, motivace a výkon, výkonová motivace, motivační profil. Dostihový sport, charakteristika, od jezce na koni k žokeji, kritéria výkonnosti v dostihovém sportu, motivace jezdců a žokejů, motivační činitelé. Cíle výzkumu:

1) Struktura činitelů výkonové motivace souborů, 2) Struktura proměnných psychického stavu souborů, 3) Motivační profil souborů, 4) Koreláty v rámci souborů (vybrané koreláty objektivních dat, proměnných LMI, sumy SUPOS a MP-z), 5) Komparace mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců ve vybraných proměnných LMI, SUPOS a MP-z. Metodika: LMI, SUPOS-7, MP-z Pavlát. Objektivní data: Věk, seniorita, pohlaví atd. + počet vítězství. Parametry práce: Bendová, K. et al. 2011. Zkoumané soubory: Cca 25 žokejů, cca 25 ostatních jezdců. Statistika: Pearsonův korelační koeficient, Studentův t-test.

### SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Bendová, K. et al. (2011). Manuál pro psaní diplomových prací na Katedře psychologie FF UP, Olomouc: FF UP.  
Bedrnová, E., Nový, I. (1998). Psychologie a sociologie řízení. Praha: Management Press.  
Cejthamr, V., Dědina, J. (2010). Management a organizační chování. Praha: Grada.  
Dobeš, J. et al. (1977). Jezdeckví a dostihový sport. Praha: Státní zemědělské nakladatelství.  
Hätlová, B. et al. (2009). Psychologie sportu. Praha: Karolinum.  
Koubek, J. (2011). Řízení pracovního výkonu. Praha: Management Press.  
Nakonečný, M. (2005). Sociální psychologie organizace. Praha: Grada.  
Stuchlíková, I. (2012). Základy psychologie emocí. Praha: Portál.  
Tod, D. et al. (2012). Psychologie sportu. Praha: Grada.  
Vágnerová, M. (2012). Psychopatologie pro pomáhající profese. Praha: Portál.  
Výrost, J., Slaměník, I. (Eds.). (2009). Sociální psychologie. Praha: Grada.  
Wagnerová, I. (2008). Hodnocení a řízení výkonnosti. Praha: Grada.  
Učebnice pro střední školy dostihového sportu a jezdeckví.  
Předpisy Jockey Clubu České republiky, sportovní deníky a časopisy, Jezdeckví, autobiografie, elektronické prameny.

Podpis studenta: .....

Datum: .....

Podpis vedoucího práce: .....

Datum: .....

## **Příloha č. 2: Abstrakt diplomové práce v českém a anglickém jazyce**

### **ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE**

**Název práce:** Výkonová motivace jezdců v dostihovém sportu

**Autor práce:** Mgr. Lenka Sýkorová

**Vedoucí práce:** doc. PhDr. Zdeněk Vtípil, CSc.

**Počet stran a znaků:** 76/140961

**Počet příloh:** 3

**Počet titulů použité literatury:** 36

**Abstrakt:** Diplomová práce se zabývá problematikou výkonové motivace u dostihových jezdců (resp. jezdců z povolání). V úvodní části jsou obsažena teoretická východiska týkající se motivace, sportovní motivace, výkonové motivace, dostihového sportu a dostihových jezdců. Následuje empirická část, která si klade za cíl popsat psychický stav dostihových jezdců, jejich motivační profil, strukturu výkonové motivace, najít vztahy mezi proměnnými a rozdíly mezi souborem žokejů a souborem ostatních jezdců. Výzkumu se zúčastnilo 40 jezdců z povolání, kteří administrovali dotazníky SUPOS – 7, MP-z a dotazník motivace k výkonu LMI. K vyhodnocení dat byly použity statistické metody popisné statistiky, Pearsonův korelační koeficient, Studentův t-test, při interpretaci byla zohledněna specifika profese dostihového jezdce.

**Klíčová slova:** výkonová motivace, žokej, dostihový sport, SUPOS, MP-z, LMI

## **ABSTRACT OF THESIS**

**Title:** Achievement Motivation of Riders at the Horse Racing

**Author:** Mgr. Lenka Sýkorová

**Supervisor:** doc. PhDr. Zdeněk Vtípil, CSc.

**Number of pages and characters:** 76/140961

**Number of appendixes:** 3

**Number of references:** 36

**Abstract:** The thesis deals with the issue of the achievement motivation of riders (or more precisely professional riders). In the introductory part, the theoretical possibilities regarding motivation, sport motivation, achievement motivation, horse racing and riders are included. The aim of the empirical part, which follows, is to describe the mental state of riders, their motivational profile, the structure of the achievement motivation and also to find the relationship between variables and the differences between the group of jockeys and the group of the other riders. 40 riders took part in the research and they completed questionnaires SUPOS – 7, MP-z and also the questionnaire regarding achievement motivation LMI. Statistical methods of descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient and Student's t-test were used to evaluate the data. The particularities of rider's profession were taken into consideration during the interpretation.

**Key words:** achievement motivation, jockey, horse racing, SUPOS, MP-z, LMI



### Příloha č. 3: Výstupy dotazníků – SUPOS 7, MP-z, LMI

#### Výsledky dotazníků SUPOS – 7 (proband 1 – 20)

Proband	Pohlaví	Věk	Seniorita	Počet vítězství	Jezdec	SUPOS PE	SUPOS A	SUPOS O	SUPOS N	SUPOS U	SUPOS D	SUPOS S	SUPOS Σ	SUPOS NEU
1	žena	19	2	1	žák	4	1	4	7	6	4	5	31	9
2	žena	18	2	2	žák	5	4	7	9	8	7	5	45	16
3	žena	20	3	0	žák	0	3	3	2	6	1	0	15	11
4	žena	18	3	0	žák	2	2	7	4	4	5	0	24	11
5	žena	19	2	0	žák	7	11	2	3	5	4	1	33	0
6	žena	19	2	0	žák	3	6	5	7	8	7	11	47	12
7	žena	19	1	0	žák	5	5	4	4	6	5	4	33	6
8	žena	18	3	8	žák	2	4	4	3	4	3	2	22	8
9	žena	22	3	32	žák	2	0	4	5	4	6	4	25	16
10	muž	22	2	0	žák	0	3	0	0	3	3	3	12	6
11	žena	18	3	0	žák	6	6	4	4	3	6	4	33	7
12	žena	27	2	0	žák	5	5	7	4	3	5	2	31	7
13	muž	27	2	49	žák	3	1	3	6	4	3	3	23	3
14	žena	23	2	3	žák	4	5	4	8	5	5	3	34	9
15	žena	21	2	0	žák	7	5	7	2	1	5	1	28	7
16	muž	22	2	4	žák	5	5	5	4	4	5	2	30	9
17	muž	27	3	10	žák	12	12	8	9	12	12	12	77	9
18	muž	30	3	0	žák	2	3	5	7	5	7	6	35	9
19	muž	43	3	0	žák	4	2	5	3	3	8	0	25	13
20	muž	44	2	0	žák	6	7	3	4	5	5	4	34	4

### Výsledky dotazníků SUPOS – 7 (proband 21 – 40)

Proband	Pohlaví	Věk	Seniorita	Počet vítězství	Jezdec	SUPOS PE	SUPOS A	SUPOS O	SUPOS N	SUPOS U	SUPOS D	SUPOS S	SUPOS Σ	SUPOS NEU
21	muž	41	26	99	žokej	4	4	4	3	5	5	4	29	4
22	muž	43	25	670	žokej	4	5	4	3	5	6	3	30	11
23	muž	42	25	386	žokej	5	5	7	3	4	6	4	34	10
24	žena	32	12	24	jezdec	5	6	7	5	7	7	4	41	7
25	muž	25	6	156	žokej	5	4	10	6	4	6	2	37	11
26	žena	29	11	96	žokej	5	3	8	7	5	5	5	38	10
27	muž	34	16	374	žokej	3	6	0	3	4	7	3	26	5
28	žena	37	20	111	žokej	7	4	9	9	5	6	3	43	9
29	muž	29	10	650	žokej	8	3	7	7	6	7	6	44	12
30	muž	23	7	100	žokej	4	7	3	6	4	11	2	37	18
31	muž	27	8	13	jezdec	4	6	5	3	4	6	4	32	14
32	muž	32	12	109	žokej	4	1	3	5	2	3	2	20	7
33	muž	37	17	17	jezdec	4	6	5	5	5	3	5	33	6
34	žena	51	33	24	jezdec	5	0	6	7	8	5	4	35	8
35	muž	36	19	69	žokej	4	5	3	3	3	3	3	24	8
36	muž	27	11	172	žokej	4	4	6	7	3	2	1	27	3
37	muž	38	21	205	žokej	5	3	6	8	4	3	1	30	3
38	muž	34	19	442	žokej	3	5	3	3	4	6	2	26	4
39	muž	33	17	237	žokej	3	0	3	5	5	6	3	25	4
40	muž	22	5	50	žokej	5	2	6	4	0	3	2	22	6

### Výsledky dotazníků MP-z (proband 1 – 20)

Proband	Pohlaví	Věk	Seniorita	Počet vítězství	Jezdec	MP 1	MP 2	MP 3	MP 4	MP 5	MP 6	MP 7	MP 8	MP 9
1	žena	19	2	1	žák	1	3	2	3	4	3	3	4	3
2	žena	18	2	2	žák	5	5	6	6	4	5	2	4	4
3	žena	20	3	0	žák	4	4	1	2	0	3	5	1	6
4	žena	18	3	0	žák	4	5	6	3	1	3	4	3	1
5	žena	19	2	0	žák	2	3	4	2	3	5	2	0	3
6	žena	19	2	0	žák	2	3	2	3	2	2	1	3	2
7	žena	19	1	0	žák	2	4	5	5	2	1	2	3	5
8	žena	18	3	8	žák	3	4	6	4	2	3	4	4	3
9	žena	22	3	32	žák	2	3	3	4	1	6	2	3	3
10	muž	22	2	0	žák	4	2	2	4	2	3	3	3	2
11	žena	18	3	0	žák	4	2	5	4	5	3	5	5	2
12	žena	27	2	0	žák	4	3	6	3	4	4	2	4	1
13	muž	27	2	49	žák	5	3	4	1	2	5	6	5	3
14	žena	23	2	3	žák	2	2	5	4	1	2	3	3	4
15	žena	21	2	0	žák	5	2	4	3	4	2	4	3	3
16	muž	22	2	4	žák	1	2	3	3	3	2	3	3	3
17	muž	27	3	10	žák	2	4	3	4	3	4	4	4	2
18	muž	30	3	0	žák	5	3	3	5	3	4	5	3	5
19	muž	43	3	0	žák	1	2	2	3	2	1	2	4	1
20	muž	44	2	0	žák	3	1	3	3	2	4	5	4	6

### Výsledky dotazníků MP-z (proband 21 – 40)

Proband	Pohlaví	Věk	Seniorita	Počet vítězství	Jezdec	MP 1	MP 2	MP 3	MP 4	MP 5	MP 6	MP 7	MP 8	MP 9
21	muž	41	26	99	žokej	2	3	2	2	3	3	3	2	1
22	muž	43	25	670	žokej	6	4	6	5	6	6	5	5	6
23	muž	42	25	386	žokej	2	3	3	0	4	2	4	0	4
24	žena	32	12	24	jezdec	2	1	0	5	6	3	5	0	2
25	muž	25	6	156	žokej	3	2	0	3	4	3	5	1	4
26	žena	29	11	96	žokej	2	3	3	2	3	0	3	3	5
27	muž	34	16	374	žokej	2	2	5	5	2	3	4	1	5
28	žena	37	20	111	žokej	2	4	2	3	3	6	5	6	4
29	muž	29	10	650	žokej	2	5	2	1	3	3	6	5	5
30	muž	23	7	100	žokej	2	2	1	2	5	3	6	3	5
31	muž	27	8	13	jezdec	1	3	3	1	1	5	6	4	3
32	muž	32	12	109	žokej	4	4	6	5	2	2	4	6	1
33	muž	37	17	17	jezdec	2	3	2	4	1	3	4	5	3
34	žena	51	33	24	jezdec	1	3	3	5	2	5	3	3	3
35	muž	36	19	69	žokej	1	3	3	0	1	2	3	1	5
36	muž	27	11	172	žokej	4	3	3	2	4	4	4	6	5
37	muž	38	21	205	žokej	3	4	4	1	1	4	5	3	4
38	muž	34	19	442	žokej	2	3	3	5	2	4	4	1	4
39	muž	33	17	237	žokej	5	3	3	1	1	5	6	4	3
40	muž	22	5	50	žokej	4	5	2	3	2	4	4	4	5

## Výsledky dotazníků LMI (proband 1 – 20)

Proband	Pohlaví	Věk	Seniorita	Počet vítězství	Jezdec	VY	DO	AN	DU	FX	FL	NE	IN	KU	HV	OU	PO	SA	SK	OS	SO	CV	LMI Σ
1	žena	19	2	1	žák	38	40	45	46	42	45	39	38	46	42	46	44	41	40	43	41	46	722
2	žena	18	2	2	žák	45	53	45	43	53	43	43	45	43	37	47	47	51	45	31	42	45	758
3	žena	20	3	0	žák	42	43	39	42	35	45	33	34	54	45	41	35	47	40	45	38	42	700
4	žena	18	3	0	žák	32	38	40	47	45	35	24	34	46	45	42	45	39	42	48	40	44	686
5	žena	19	2	0	žák	50	27	42	25	32	35	39	50	27	35	38	36	42	50	27	34	24	613
6	žena	19	2	0	žák	36	40	41	40	37	36	46	37	39	35	40	43	40	38	37	40	39	664
7	žena	19	1	0	žák	53	41	44	51	45	56	31	46	43	62	38	43	49	37	53	43	56	791
8	žena	18	3	8	žák	40	46	37	46	37	40	42	37	36	36	38	38	40	38	40	43	47	681
9	žena	22	3	32	žák	41	50	42	37	42	42	39	38	42	46	46	39	47	47	48	46	37	729
10	muž	22	2	0	žák	35	41	41	43	44	37	28	41	42	48	46	39	40	41	40	50	35	691
11	žena	18	3	0	žák	36	41	43	39	42	33	39	41	41	43	42	42	43	39	35	36	43	678
12	žena	27	2	0	žák	62	48	49	63	58	60	43	52	61	65	54	58	45	58	54	35	54	919
13	muž	27	2	49	žák	40	41	39	40	35	44	42	47	51	39	41	42	40	48	39	45	43	716
14	žena	23	2	3	žák	39	44	47	47	42	50	30	36	45	50	43	42	36	35	45	38	51	720
15	žena	21	2	0	žák	44	42	38	42	44	37	45	38	47	41	44	41	34	37	50	43	43	710
16	muž	22	2	4	žák	40	35	38	36	40	33	46	43	32	33	35	38	42	46	37	41	35	650
17	muž	27	3	10	žák	44	37	43	48	43	37	42	34	32	45	44	39	46	45	43	45	43	710
18	muž	30	3	0	žák	49	52	59	49	61	62	47	37	60	57	66	56	40	35	36	41	57	864
19	muž	43	3	0	žák	58	47	39	57	49	40	62	56	44	51	47	50	55	57	42	42	53	849
20	muž	44	2	0	žák	45	36	31	50	52	36	46	53	45	43	43	42	47	50	37	39	40	735

## Výsledky dotazníků LMI (proband 21 – 40)

Proband	Pohlaví	Věk	Seniorita	Počet vítězství	Jezdec	VY	DO	AN	DU	FX	FL	NE	IN	KU	HV	OU	PO	SA	SK	OS	SO	CV	LMI Σ
21	muž	41	26	99	žokej	65	65	36	58	54	40	65	54	49	61	51	45	62	51	42	46	61	905
22	muž	43	25	670	žokej	48	41	57	56	46	60	30	34	58	62	46	43	43	42	54	48	51	819
23	muž	42	25	386	žokej	43	43	50	48	42	43	45	46	59	57	38	30	45	52	48	46	43	778
24	žena	32	12	24	jezdec	39	33	33	30	46	43	23	51	40	51	35	39	39	31	45	51	40	669
25	muž	25	6	156	žokej	27	40	47	50	42	40	37	38	49	66	28	22	54	50	43	44	48	725
26	žena	29	11	96	žokej	46	50	37	41	51	46	42	44	42	61	42	45	47	49	52	44	41	780
27	muž	34	16	374	žokej	46	32	44	49	42	31	44	53	49	57	38	36	42	48	34	36	44	725
28	žena	37	20	111	žokej	59	50	58	59	64	55	51	51	54	69	50	59	56	46	58	48	58	945
29	muž	29	10	650	žokej	44	55	50	49	47	51	34	42	53	61	40	46	39	45	61	55	52	824
30	muž	23	7	100	žokej	37	42	49	50	39	34	29	35	43	53	40	38	29	24	56	34	38	670
31	muž	27	8	13	jezdec	50	49	48	65	52	63	38	40	64	69	59	48	48	43	66	59	59	920
32	muž	32	12	109	žokej	63	58	57	58	53	43	58	51	40	63	51	43	51	47	52	49	53	890
33	muž	37	17	17	jezdec	55	54	49	50	53	43	54	56	36	57	51	54	55	43	36	35	48	829
34	žena	51	33	24	jezdec	51	65	63	51	54	54	40	49	44	60	42	65	62	45	51	53	47	896
35	muž	36	19	69	žokej	63	28	45	41	49	41	49	58	67	62	59	35	26	63	29	40	53	808
36	muž	27	11	172	žokej	32	49	41	46	45	34	50	54	28	46	40	22	53	33	40	37	39	689
37	muž	38	21	205	žokej	59	54	56	58	47	61	48	57	61	66	52	56	56	57	61	64	63	976
38	muž	34	19	442	žokej	45	35	44	51	47	33	46	58	49	62	42	38	43	51	36	42	48	770
39	muž	33	17	237	žokej	41	42	37	42	39	44	40	47	54	41	44	43	43	49	37	46	43	732
40	muž	22	5	50	žokej	49	51	41	50	55	34	53	57	31	59	36	31	44	45	46	49	54	785